SBIRKA ZAGONETAKA

VUKOVIC

SBIRKA

ZAGONETAKA.

PRIREDIO

MARIJAN VUKOVIĆ, ed.

KR. ŽUPANIJSKI ŠKOLSKI NADZORNIK.

U ZAGREBU

KNJIŽARA DIONIČKE TISKARE

1890.

Dionička tiskara u Zagrebu.

Više sam godina sabirao u puku zagonetke, a u tom su me podpomagali i neki moji prijatelji. Sabrano sam gradivo nadopunio već sakupljenimi tiskanimi zagonetkami u poznatih mi knjigah, n. pr. u Stojanovićevih raznih spisih i člancih, u Bosanskom prijatelju od Jukića, u Narodnih slavonskih običajih od Luke Ilića, u Zori od Truhelke, u Pučkom prijatelju, u Novakovićevoj kritičnoj sbirki od 1877. itd.

U sbirku sam najprije poredao abecednim redom rieči i rečenice, koje imadu svoje zagonetke, a svakoj sam dodao broj dotične zagonetke, da se ista može svakiput naći i da se zna, koliko koja rieč ili rečenica ima zago netaka, te se taj dio može ujedno smatrati i sadržajem knjige.

Zagonetke sam takodjer poredao abecednim redom i označio ih brojkami. U svakom sam slovu sveo pod jedan broj (vidi 3) sve one zagonetke, koje imadu jednu te istu odgonetku, da su na okupu kao i rieči u riečniku, koje imadu jednako značenje, a ne da su razmetane pod raznimi brojevi. Svakoj zagonetki dodana je odmah i odgonetka i počima sa samostavnikom do nekolicine (vidi pod slovom „k“ u odgonetkah), jer to abeceda odgonetaka zahtieva. Na zagonetke s manjimi varijanti nisam se mnogo obazirao, što takovi varijanti dolaze kod onih zagonetaka, koje su ograničene u puku na pojedina mjesta. Ja mislim, da je suvišno pisati jedno te isto recimo ovako: Niti ja, niti ti, niti možeš pogoditi, i: Niti ti, niti ja, niti nemožeš pogoditi. Ima po gdjekoja i takova zagonetka, koja nije

*

posve narodnoga izvora (vidi 327 i 329), već je od pojedinaca skovana i u sbirku skupljanjem dospjela. Naći će se koja i nedotjerana i ponešto oprazna zagonetka. Za ove treba znati, da se rado manje rabe u narodu, pa nisu još izgladjene.

Bit će poštovanih čitaoca, kojima će se činiti ova ili ona zagonetka možebiti nešto dvoličnom. Ovakove zagonetke držim da se nesmiju nikako osuditi, počem svojstvo i namjena zagonetaka takova što dopušta, a dvoličnost, koja se i onako samo u prvi mah pričinja, suzbija se tim, što je uz zagonetku odmah i odgonetka.

Pitalice sam takodjer postavio abecednim redom, ali nisam smatrao potrebitim, da ih označim brojkami. Dosjetljivica neima mnogo, jer ih nisam mogao više pribrati s narodnim izvorom. Računesaka nisam takodjer drugih upotrebio, već koje sam mislio, da su u narodu nikle.

Pošto su naše zagonetke izmedju drugih naših narodnih umotvorina najmanje književno obradjene, pa pošto je ovo prva posebna sbirka zagonetaka u hrvatskoj literaturi, u kojoj manjkaju dakako još mnoge nesabrane zagonetke, s toga držim, da će štovani čitaoci pri prosudjivanju ovoga djelca na sve to obzir uzeti i prama meni biti u svojih prigovorih blagi.

Ova se sbirka može smatrati i rječnikom zagonetaka, pa će se s vremenom moći svakiput lako izpraviti i nadopuniti kao i svaki ini rječnik.

Ujedno se ovim najljepše zahvaljujem svim prijateljem i znancem, koji su mi kod sabiranja ovih zagonetaka i najmanje pripomogli.

Marijan Vuković.

A.

Rieči i rečenice, koje imaju svoje zagonetke.

(Brojke označuju broj zagonetaka.)

[1]) Alka ili halka je karika u verigah i u drugih sličnih željeznih stvarih.
[2]) Crnac.
[3]) Mužar.
[4]) Posve mali plastići, kad se u livadi sieno kupi i kad se slama na gumnu plasti.
[5]) Malo burence, a neki tako zovu i bure, ako je više od akova.
[6]) Mala ladjica, što si ljudi naprave za prevoz preko potoka i male rieke, a i ladjica, u kojoj ribari drže u vodi kraj briega ulovljene ribe.
[7]) Dvie kožnate kese, koje se u briežnatih predjelih objese na konja s jedne i druge strane i napune prtljagom.
[8]) Perina.

[1]) Biljka.
[2]) Puto, napravljeno od željeza, čim se konji sapinju za noge, kad su na paši u polju ili u livadi.
[3]) Lagav.

[1]) Odeblja batina, kojom se tuče u stupki kao u mužaru

[2]) Sprava za sukanje predje (niti) za tkanje; ima koleso, koje tjera letku da suče.

[3]) Sprava za sukanje bez kolesa.

[1]) Brana, drljača.

[2]) Brana, zubača.

1) Svjetiljka.
2) Naboj.
3) Dude.
4) Sprava u ravnicah na velikom stupu kraj zdenca, kojom se voda grabi.

1) Varnica.

[1]) Vanjkušnica.

[1]) Vaga.
[2]) Četka.

[1]) Vapno.

[1]) U krst složene dvie duge daščice, na koje se pasmo ili kanjura razširi i suče.

[2]) Ono, na što se vitao stavi, kad se suče.

---

[1]) Vodenica.
[2]) Vodeničar.
[3]) S dvie prietke spojene dvie letve, koje se postave uzduž korita i na njih sitom brašno sije.

[1]) Snutak, kad se sasvim namjesti na razboj (stative) za tkanje.
[2]) Obočići.

[1]) Motka, na kojoj je na vrhu svezana velika trulja ili kukuruzne šuške, pa se tim krušna peć izmeće.
[2]) Vatralj.
[3]) Veliki zemljani poklopac kao polukruglja, koji se na jakoj vatri ugrije i njim poklopi tepsija, kad stoji s kolači na žari i na tronožcu. Pokljuke se prave najviše u požežkoj okolici.
[4]) Kad iz panja uzrastu mladice.

[1]) Po selih ima peći, koje su sastavljene iz takovih dielova kao što su lončarske zdjelice ili lončići, pa se takov dio peći zove »pećnjak«.

[1]) Okrugla drvena posuda, koja je dole i gore zadnita, a gornje dno ima jednu izvrtanu luknju.

[1]) Krevet.
[2]) Karika od kotla, na kojoj kotao na vatri visi.
[3]) To je isto tako veliki mosur, kao što je onaj mali, na kom se u dućanu kupuju namotani konci.
[4]) Ono, što se postavi u čelo vatre na ognjištu, gdje neima štednjaka, pa na tom počiva gornji dio drva, da stoji odignut nad vatrom.
[5]) Parnica.

[1]) Dvie preko slamnoga krova na obe strane s vrha dole pružene motke.
Samar je i prosto drveno sedlo, koje se rabi u gornjoj Hrvatskoj, Dalmaciji, Bosni i Hercegovini.

[1]) Posve udešena predja za naviti ju na vratilo i na razboj postaviti.

[1]) Sprava, kojom se lan i konoplja tuče. Stupka je i ono, čim opančari koru za triezlo tuku; druga je opet, kojom žene tuku razne zrnaste tvari za jelo, a ima stupaka, kojima se u kući služi mjesto mužara.

[1]) Drvce, kojim se kobasica zatvori, kad se nadije, mjesto da se koncem sveže.
Rieč »špala« potekla je rado od njemačke rieči »Spalte«, pa bi se mogla uprav po riečniku bolje zvati »cjepotak«.
[2]) U ženah po glavi kao prostrte povezane stare cvancike i škude.
[3]) Razboj, stative, stan.
[4]) Sprava, kojom žene lan, kad ga stupkom otuku, opet taru i puzder odstranjuju.

[1]) Komad drva, na kojem su ljudi u prijašnje vrieme bilježili brojne znakove.
[2]) Bunar.

[1]) Mlinski kamen.

B.

Zagonetke.

---

1. Aj more aj. Što je more što, to je tamo to! — Odziv.

2. Ako sam mlad, ostat ću mlad, ako sam star, ostat ću star. — Slika.

3. Am ti kažem, am nekažem, samo ti se kaže, i: Am ti velim, am ti kažem, a ti nećeš pogoditi. — Am.

4. Amo žar, tamo kvas, u njem šaren pas — Sunce, kiša i duga.

5. Babi poniče sedam zubi, kad zube pogubi, svakoga sladko poljubi. — Post korizmeni kad prodje, svatko se poveseli.

6. Babine sise o plotu vise. — Tikve.

7. Bacih malo u polje (neki vele ploču u more), polje pusti trakove, a trakovi cvietove, cvietovi tumbase. — Tikvanja.

8. Bacih ploču u more, a ona žumbori. — Uštipak (valjušak) kad se kuha.

9. Bacih štap u oblak, iz oblaka pade puno kolo djevojaka. — Mlatenje voća.

10. Bakren sjedi u lugu, u zemljenu klobuku, suze mu kaplju u zelenu kapu. — Kotao i rakija.

11. Balaban bukće kroz prteno bučje. — Čunak.

12. Ban biraban, predje za dan i noć, što čovjek nemože s konjem za godinu dana. — Žeravi.

13. Ban ciciban, do rebara oglodan. — Plast očupan.

14. Barna dodje na obor, nitko ga nemogaše otjerati, dok sam neotidje. — Mrak.

15. Barut dok još poznat nebi, lovac načini ga sebi. — Lûk.

16. Begovo vino i kadijino vino u jednoj bačvi, a nepomieša se, i: Bielo malo stojalo, kroz plot soli iskalo, i: Bačvica je, neima niti duge niti obruča, a drži vino i rakiju, i: Brat i sestra crkvu sagradiše, a vrata nenapraviše. — Jaje.

*

17. Bez glave daj zovni, čut ćeš odziv jednoga stvora, gdje plačuć grozne muke k tebi za pomoć pruža ruke. — Smrt.

18. Bez ivera na vodi (neki vele na moru) most. — Led.

19. Bez jezika sborim jasno, a vičem bez pluća. Radujem se i tugujem, a bez srca vruća, i: Bivolica rika na vrh zelenika, svemu selu dika, kako liepo rika, i: Boži kokot na polju pjeva, kad god zapjeva, sve k njemu ide. — Zvono.

20. Bez kože unidje, s kožom izadje. — Kruh kad se peče.

21. Bez krila letim kud tko hoće, brzo javljam tuge i želje. — Brzojav.

22. Bez ruku i nogu sama sebi kuću gradi. — Voda.

23. Biber, papriku i šećer razmrvi moj tokač. — Avan.

24. Biel čovjek, crno srce, gvozdena glava, dodje na vrata pa viknu. — Fišek baruta.

25. Biel klin u crnoj jami. — Noga u čizmi.

26. Biel kolač, crven pekmez. — Srce.

27. Biel konj sve polje preleti, kopito nepokvari. — Mjesec.

28. Biela bielu tjera preko bieloga polja: daj mi biela hljeba iz tvojih bielih njedara, i: Bielo goni bielo preko polja širokoga, traži za se hrane izpod skuta bieloga. — Janje i ovca.

29. Biela na sred sela sama sebe izjela. — Svieća.

30. Biela njiva, crno sjeme, mudra glava, koja ga sije. — Papir, tinta i pisac.

31. Biela se rodi, zelena odraste, crvena umre. — Trešnja.

32. Biele koke izpod kape vire, nekisnu, a uviek su mokre, i: Biele ovce iz košare vire, i: Bieli pilići izpod škrinje vire. — Zubi.

33. Biele pčele na tlo sjele, oganj pade, njih nestade. — Snieg i sunce.

34. Bielo ćebe sav sviet pokrije, a brata do sebe (ili sestru Maricu) nemože, i: Biele koke s neba pale, naša vrata zatrpale, i: Biela kobila sve polje pokrila, i: Biel konj sav obor zakrčio. — Snieg.

35. Bielo je, sir nije, repato je, miš nije, sol liže, koza nije. — Rotkva.

36. Bielo kao snieg, sladko kao med. — Šećer bieli.

37. Bielo od prnja, najviše zna, a neće nikomu da kaže. — Papir.

38. Bielo pašče izpod strehe laje. — Praćak.

39. Bielo prebielo, sav sviet privilo. — Cesta, drum, put.

40. Bielonja ti majku prikrio, i: Bjelov ti majku valja, i: Bieli pas popadiju ljubi. — Pokrivač.

41. Bik pije vodu, vrata nepriginje. — Bure.

42. Bili su me, davili i prebijali, a ja opet sjedim sa carem na prestolju. — Košulja.

43. Biribići vezu, biribići pletu, biribići goli hode, biribići kolo vode. — Prsti na rukama.

44. Biser mami u krilo (ili u njedra, niz lice) roni, tko zna da kaže, što mamu boli. — Suze.

45. Bježi Musa, zla ti trusa, bježi Musa iz kupusa. — Zec.

46. Bježim, bog pomozi, kao vuk kozi, za grbavim vozi — Saone.

47. Bliesak pa bliesak, u bliesku oganj gori, u ognju čovjek stoji. — Ogledalo.

48. Bodalica sav sviet zaodjela, a ona gola. — Igla.

49. Bog dušu neće da primi, a zemlja kosti neće da sahrani. — Lonac razbijen.

50. Bog nevidi nikad, car i kralj višeput, a drugi ljudi uviek. — Sebi ravna.

51. Bogate osiromaši, sirote obogati, vesele razžalosti, žalostne razveseli, liepe oruži, ružne poljepša, mlade ostari, stare pomladi. — Vino.

52. Bogci bacaju, gospoda u žepu čuvaju. — Šmrk.

53. Bolestan i zdrav, mali i veliki, za me zna — Glad.

54. Božje zdanje, ljudsko tvorenje, zmija osedlana. — Rieka i most.

55. Bravce iztjera, košaru utuče. — Pčelac kad se zaduši

56. Bravče leži, a pleće mu hodi. — Vrata

57. Bremenjak breme nosi, bremenjaka psi gone, bremenjak u bremenu pa u bremenu. — Jež.

58. Bremenjak breme nosi, pseto ga vije, a on se u breme krije. — Puž i kornjača.

59. Brestovo nafrči, rastovo natoprči, a okolo jasenovo. — Kotač od kola.

60. Buba, a samo ljeti živi i hodi, i: Buba plazi, buba nije, roge ima, koza nije, samar ima, kljuse nije, i: Bielo je, sir nije, rogato je, koza nije, travu pase, ovca nije, tovar nosi, konj nije. — Puž.

61. Buha rodi valjugu (neki vele lonac). — Sjeme i repa.

62. Car do neba, a carica mu do koljena. — Dim i vatra.

63. Car posla carici četiri jabuke, u svakoj po tri cvieta. — Dobe godišnje.

64. Car posla carici dvanaest jabuka, u svakoj po četiri cvieta. — Mjeseci dvanaest.

65. Car sieče u Beču, a iverje ovdje pada. — Pisanje.

66. Car večera, buzdovan mu igra. — Janje ili tele kad sisa i rep mu.

67. Careve dvie seke u gradu sjede, svakoga glede, sebe nevide. — Oči.

68. Carić sjedi na lijenku, budi čeljad po svietu, i: Crven trči po putiću u crvenom klobučiću te viče: tata, tata, otvori mi vrata. — Pietao.

69. Carski je grad sa sedam vrata. Na dvoja ulazi sve liepo, na dvoja zvučno, na dvoja mirisno, a na jedna sladko. Četvora vrata su uviek otvorena. — Glava, oči, uši, nos i usta.

70. Caru na glavi sjedi, a nikad nebesjedi. — Kruna.

71. Cibile bule, jadovite bule, cara izgubile sinoć na poklade, a jutros ukopale. — Jaje na biele poklade.

72. Ciedi Mišo po pepelu i rasprska vas pepeo. — Jaje kad se razpukne u pepelu.

73. Cieli dan ide, iz kuće neizlazi. — Puž.

74. Cieli dan radi, a kruha i vode netraži, i: Ciel dan gmiže, vode nepije, živo nije. — Ura.

75. Ciel dan teše, ivera neima. — Šetalica.

76. Ciel Galonja leži, a pleće mu igra. — Vrata na kući.

77. Ciela ptica unidje, samo rep nemože. — Žlica.

78. Cigoli vezu, predu, a goli te goli. — Prsti na rukama.

79. Ciguline ciče, civra vodu vuče, kekeljine druže, kamo moje uže. — Zdenac i gjerma.

80. Cikutići ciče, a cibro vodu sipa u rutave mještiće, da napuni dekčiće — Krmača i prasci.

81. Ciliktala jaretina i drvetina, ciliktala ti duša, ako me neodgonetaš. — Stožer u vršaju.

82. Crn bik vodu pije, nigda vrata nepriginje, i: Crn pas u nebo gleda, i: Crno mače peče ledja kraj vatre svaku večer. — Lonac.

83. Crn biko sve selo sviko (sazvao). — Zvono.

84. Crn Galonja u nebo zja. — Dimnjak.

85. Crn golub pod zemljom guče, i: Crn kaludjer crno plašće pravi. — Krtica.

86. Crn lajiša med ovcama bleji. — Svećenik u crkvi.

87. Crn obojak na sriedi progorio. — Brada i usta.

88. Crn pas o nebu visi, i: Crno mače prase peče. — Kotao.

89. Crn pop, crvene kolače daje, i: Crno maleno, zove se čekaj, i: Crno maleno cara varalo, i: Crno maleno svemu svietu dodijalo, i: Crno maleno s gospojom spavalo, i: Crno malo gingavo, kladu dizalo, i: Crno maleno, cielu noć cara varalo, i: Crno maleno skakalo, svietu dodijalo. — Buha.

90. Crn prut se preko mora pružio. — Karika od kotla, kad je na vatri.

91. Crn u vodu, crven iz vode. — Rak.

92. Crna ciganka po selu se skitala. — Tava.

93. Crna dieva kroz selo prodje, sve ju gazde poljubiše. — Čutura svatovska.

94. Crna gora, pod njom široko polje, izpod širokoga polja gledići, izpod gledića dvie male rupice, izpod rupica velika provala — provalio te bog, ako nepogodiš. — Kosa, čelo, oči, nozdrve i usta.

95. Crna jama, a u nju ide mesnat klin. — Čizme.

96. Crna koka tucalo proždrla. — Lonac i žlica.

97. Crna kokoška na crvenih jajih sjedi. — Kotao na vatri.

98. Crna košara, crveni volovi, zeleni rogovi, i: Crveni volovi, zeleni rogovi. — Broć (biljka).

99. Crna košara, zeleni rozi. — Zemlja i trava.

100. Crna kuja u potoku laje, i: Crno mače na potoku plače. — Praćak.

101. Crna mačka putem ide, nezna joj se ni traga ni biljega, i: Crna mačka putem prede, a za trag joj se nezna. — Brod.

102. Crna mala peklica svu ljepotu snaša, i: Crna kujica vuče za sobom bielo crievo. — Igla.

103. Crna mama, crn tata, medju njima divota diete. — Pokljuka, tepsija i pita, kad se peče.

104. Crna mišetina preko polja preletila. Ladja.

105. Crna vrca na daleko zvrca. — Puška.

106. Crni barjak se iza gore vije. — Oblak.

107. Crni kistak raznosi po bielom polju svietu želju i volju. — Pero.

108. Crno bielo briše. — Gumija i papir.

109. Crno crievo iz neba visi. — Verige.

110. Crno je, ugljen nije, rep ima, miš nije, sol liže, krava nije. — Rotkva.

111. Crno klupče ciel sviet povalja, i: Crno klupko na zemlju pade, nitko ga nemože dići do dragoga boga. — Mrak ili noć.

112. Crno mače iz kuće izmače. — Crnilo iz pera.

113. Crno mače kroz goru promače, koga stigne, noge mu digne, i: Crno mače u goru zamače i ulovi brza zeca. — Zrno puščano.

114. Crno mače u selo umače, gdje kleče, pravo reče, i: Crno mače na sajmu skače, gdjegod kleče, pravo reče. — Kantar (vaga).

115. Crno maleno, kuću pazilo. — Brava.

116. Crno maleno ljude s puta svraćalo. — Trnova grana, kad na putu stoji.

117. Crno maleno na putu mesa čeka, i: Crno maleno, ime mu je: joj. — Trn.

118. Crno maleno u djevojke zabodeno. — Igla drhtalica u glavi djevojačkoj i naušnice u ušima.

119. Crno sićušno, mnogoj gospodi milo. — Burmut.

120. Crno skvrčeno, kuću čuva. — Lokot

121. Crno srce, bielo lice, a gvozdena glava. — Fišek baruta.

122. Crno ustade, bielo ostade. — Kokoš kad jaje snese.

123. Crno visi, crveno podžara. — Kotao i oganj.

124. Crven beže u zemljicu leže Kiša ide, kišu begeniše (voli). — Grah.

125. Crven ćaća u hrastovih gaća. — Vino u buretu.

126. Crven djeda u grede gleda, i: Crvena krava na okrajku stala, i: Crvena koka na glavi se blišti. — Vatra

127. Crven kukčić po putu se šeće: asa, asa — nebojim se pasa, samo me nedajte kokošma. — Mravac crveni (pas ga neće, a kokoš hoće).

128. Crven pas iz pećine laje, i: Crven zveko u špiljici ječi, i: Crven tešeš dok umreš, i: Crven jarac u peći dreči, i: Crven pas u jami laje, i: Crven jarac po košari skače, i: Crveno vižle po gredah skače, i: Crven jarac medju dviema gredama dreči. — Jezik.

129. Crven tur na tanjur. — Paprika

130. Crven viža u vrč kiša, i: Crven viža u bokaru ciedi. — Vino.

131. Crvena se žila oko trbuha vila. — Pojas

132. Crveno i šareno, a šija mu kao u guske. — Grkljan.

133. Crveno maleno, na putu palo. Gdje palo, ondje ostalo. Tkogod ide: ijuju — Ugljen živi.

134. Crveno maleno, puno kosti, i: Crvena mala batvica, na glavi joj krastica, otraga palica. — Šipak.

135. Cvrčak cvrči, repom vrti, štogod ljudi stekoše, sve njemu odnesoše. — Mlin.

136. Ćelebija na šibici. — Orah ili lješnjak.
137. Ćićer pa ćićer, na glavi mu kaloper. Kad ćićer klikne, sve mrtve prene. — Pietao.
138. Ćićir poji, ćićirići dohode i mrvice donose. — Svećenik obavlja službu, a sviet dolazi u crkvu i bogu se moli.
139. Ćiglikala jaretina, ćiglikala devetina, ćiglikao i ti, ako nepogodiš. — Gajde.
140. Ćiver koza grčku pjesmu pjevala. — Paun.
141. Ćorava kobila sve polje obila. — Kosa.
142. Ćoravi vidi zeca, kljasti ga uhvati, goli sakrije i doma donese. — Laž.
143. Ćuk čuči na batini. Pitali ga mirni, kako mu je na batini. — Sjekira.
144. Ćuk ćučke u lugu, da nije ćuka u lugu, svi bi ljudi bili na ruglu. — Mlin.
145. Ćakatalo ćakoće, bat mu kosti lupoće, k sebi zove žive, spominje mrtve. — Zvono.

146. Čaknu čakara, čû se do cara. Car se prepade, carica dodade: neboj se care, zemlja se trese, vojske se biju, dobro će biti. — Grmljavina.
147. Čam čami, mrtve gleda, žive čeka, i: Čajna sjedi na čajnovu panju, da iz mrtvi izvede žive. — Kvočka na jajih.
148. Čam čami u gorici na jednoj nožici. — Pečurka.
149. Časom predjem zemlje mnoge, na svačiji kucnem stan. Ma i neimam ruke i noge, svud sam širom kao ban, i: Čujem ga, a ne vidim. — Vjetar.
150. Čeljad pohvata, kuća pobježe kroz prozor. — Riba, voda i mreža.
151. Četiri brata idu po svietu, nikad jedan drugoga nevidi. — Dobe godišnje.
152. Četiri brata na jednoj postelji leže, jedan drugoga nemogu da dohvate. — Uglovi jastučni.
153. Četiri brata obučena u jednu košulju, i: Četiri brata žive u jednoj sgradi jedan za drugoga nezna, i: Četiri brata žive u jednoj kući bez vrata, i: Četiri brata u jednih gaćah, i: Četiri brata u kući, na kojoj nije ni vrata ni prozora. — Jezgre u orahu.

154. Četiri brata pod jednom kapom. — Noge u stola.

155. Četiri brata uviek se glede, nikad se nenaglede. — Stiene u sobi.

156. Četiri ciganke kolo igraju, peta oko njih oblieće. — Igle pletaće.

157. Četiri četirice, peta šesta klapavice, sedma osma bodavice. — Krava.

158. Četiri četirka, dva leptirka, pred njima pabirak, i: Četiri četirca i dva bogomoljca, pred njima Mijat uči talavarnicu. — Kola sa zapregnutim volovi i čovjek pred njima.

159. Četiri četirka i dva leptirka, jedan drugomu u stopu ide, a nestižu se. — Kola sa zapregnutimi konji.

160. Četiri četirka i dva leptirka, nad njima erak vije perak. — Kola, konji, kočijaš i bič.

161. Četiri dišu, a pet glava. — Nosioci i mrtvac.

162. Četiri ih vani straže. — Ugla četiri od kuće.

163. Četiri nožice, dva opanka. — Saone.

164. Četiri oka, četiri boka, četerdeset nokata. — Žena trudna.

165. Četiri pruta se udariše, sva se gora potrese. — Ovnovi kad se potuku.

166. Četiri puške u jednu jamu pucaju. — Mlieko iz kravjih sisa, kad curi u vedricu.

167. Četiri roga, jedna noga, tovar nose i svi se voze, i: Četiri bule na konju jaše, jedna drugu stići nemože, i: Četiri roga, jedna noga, tovar nosi, živo nije, i: Četiri brata na jednom jaše. Svi kasom kašu, jedan drugoga stići nemože. — Vitao.

168. Četiri sestre hode po vodi, najveću oblije voda po glavi najprije, i: Četiri brata jednu rieku prave, i: Četiri brata vodu gaze, najveći najprije glavu pokvasi. — Sise kravje.

169. Četiri trče, četiri strče. — Kolesa i uporci u kolima.

170. Četiri trče, dva se okreću. — Dvokolice.

171. Četiri ugla, dva trbuha, i: Četiri uha, dva trbuha. — Jastuk.

172. Četrdeset lakata litoresti. — Crieva janjeća.

173. Česta gora čestana pod čestanom poljana, pod poljanom dva vira i pod njima odkosje, pod odkosjem sipilo, pod sipilom jamilo, pod jamilom gladilo. — Kosa, čelo, obrve, oči, nozdrve, usta i brada.

174. Često ti medju noge dolazi. — Prag.

175. Četvero stere, dvoje svietli, jedno leži. — Živina četveronožna.

176. Četvorica poljem lete, jedan drugoga stići nemože, i: Četiri brata poljem lete, jedan drugoga stići nemože. — Kolesa na kolih.
177. Čičićer bačićer, svu goru nakićer. — Snieg.
178. Čitavo bielo od prnja postalo. — Papir.
179. Čovjek bez duše na kuću se penje. — Loza.
180. Čovjek otjera na vodu vola crna, a na vodi pobieli. — Žito u mlinu i brašno.
181. Čovjek unidje, bisage nemogu. — Ključ.
182. Čovjek žutu kozu dere i kožu stere. — Plug.
183. Čuča čuči, bjega bježi, skoči čuča i uhvati bjegu. — Mačka i miš.
184. Čuješ, a nevidiš. — Odziv.
185. Čupra sjedi na trklji, teško onomu do smrti, tko se s njom uprti. — Zmija.
186. Čvrk, čvrk, ode glas u Lovas. — Brzojav.

187. Daj bože škuru noć, kad će dlakavo s dlakavim počivat poć. — Trepavice.
188. Daj mi biela bieloga smoka izpod bielih skuta, i: Drudek leti na ulicu, drdenkača niz ulicu. Gdje se sretoše, tu se podrudekaše. — Janje i ovca.
189. Daj mi mati lelengalo, da se prolelengam, da izadjem na dvor i poturim. — Ključ i vrata.
190. Dalje se jabukom vrgao, nego očima vidio. — Um.
191. Danju ga nigdje nevidiš, a noću pjeva tanko glasovito, s kopljem bode ponosito, i: Danju spava, noću bode. — Komarac.
192. Danju ide svuda s nama, a noću i po mraku nemože, i: Drug ti je nerazdruživ. Ma kud putuješ, on je uza te, ima glavu, ruke i noge kao i ti, al' ga nemožeš ni za glavu ni za ruke, ni za noge uhvatiti. Čudovište je, čas je dug, čas kratak i prekratak, čas uzačak, čas izpravljen, čas položen, čas spružen, čas sgrčen, ali samo za vid je, a bez vida ni njega nije. — Sjena.
193. Danju meso jede, noću zviezde broji. — Jaram volovski.
194. Danju prazno, noću puno. — Postelja.
195. Danju puno, noću prazno, i: Djed naš šuplje sebi na noge vuče. — Čizme.
196. Danju sam sakriven i sliep, noću tražim liek. — Miš sliepi.
197. Danju se mesom goji, noću visi. — Bič.
198. Danju sluga, noću gospa, i: Danju posluje, noću miruje. — Metla.

199. Danju spi, noću bdi. — Kandilo.

200. Danju spi, noću plamen pije, i: Danju me neće, a noću me kraj svieće meću, da brišem svieću. — Usekač.

201. Danju škripa, noću šuti, i: Danju se klanja noću zviezde broji. — Gjerma (čiga).

202. Danju tamno, noću sjajno. — Mjesec.

203. Dekla deklu lovi. — Kolesa na kolima.

204. Delija se bani, sve kadune vabi. Kad svoje nenadje, pridruži se drugoj. — Pietao medju kokošima.

205. Deset panjića, na svakom tanjirić. — Nokti na prstima.

206. Desetero braće, a dvoje gaće. — Prsti i rukavice

207. Desetero braće vodu pije, a nijedan skraja nije, i: Desetero braće se vijaju, a nemogu se stići, i: Deset sestara jednim pasom opasano, i: Deset bravaca leži, nijedan se nijednoga nedodira, a nijedan nije s kraja. — Zbice kolesa.

208. Desetero je čeljadi. U vriednoga gazde svih desetero vriedno i poslušno, a u lienoga gazde opet svih desetero nemarno i lieno. — Prsti na rukama.

209. Desetero vuče za četvero. — Prsti kad se krava doji.

210. Devet ruku, svaka drži po devet oka (očiju), u svih neima više nego devet oka. — Alke od veriga

211. Devetero braće, jedne gaće. — Češljevi bieloga luka.

212. Devetero vodu pregazi, samo se jedno okvasi — Krmača suprasna.

213. Diete divno, a unuk mahnit. — Grozd i vino ili šljive i rakija.

214. Divlje i pitomo bolje se paze, nego brat i sestra. — Kalam kad se primi na drvetu.

215. Djeca majci kažu: piju piju — a majka ih pita: ko, ko. — Pilići i kvočka.

216. Djeca trče, a otac se nije još ni rodio, i: Dug dugonja do neba, a žena mu do koljena, i: Dugo vrući dugonja, a žena mu još vruća samo do koljena, i: Dug debeo do neba, djeca mu do koljena, a žena mu polegla. — Dim i vatra.

217. Djed djeda dere, nad njima snaša bdi. — Žena kad melje žrvnjima.

218. Djed sjedi za plotom, neboji se pasa, već kokošiju. — Crv.

219. Djed zove s brežine, branite me od kokoša, a pasa se nebojim. — Snop.

220. Djed iza briega gleda. — Grozd na čokotu.

221. Djevojčica ljepušica, s njom momčić ljepušić, kuću grade, o napredku rade. — Golub i golubica.

222. Djevojka se kruža, za njom trči pet muža, kad ju svih pet uhvatiše, u kolo ju okrenuše. — Žica predena i pet prsta.

223. Djuvija se po brdu vija: o djuvijo delio, kako se liepo vijaš. — Svirala.

224. Dobre sluge, zli gospodari. — Vatra i voda.

225. Dodje ćosa duga nosa, te pozoba sedam vrieća prosa. — Korizma.

226. Dodje majka bogata, ubi druga rogata. — Zima protjera jesen.

227. Dodje pasja capa, na vrhu joj djavolasti perčin, a u sriedi božji blagoslov. — Kukuruz.

228. Dodje sol i posoli sol. — Pop pričesti popa.

229. Dodje Vilan Vitku, pa zaklиešti tikvu, da netakne nitko, dok nedodje Vitko. — Ključ i brava

230. Dojčin vino pije, a bačva mu odgovara. — Prase i krmača.

231. Dok pievac na bunište, ja odmah na ognjište. — Vatra.

232. Dolčić, kriv kolčić. — Žlica.

233. Doleti sivac s brda u dolinu, prepade se i sin i otac. — Munja.

234. Doleti vrana iz luga, zadavi brata i druga. — Kuga.

235. Doletiše ptice bez perja, padoše na drvo bez lišća, doleti momče bez usta i pojede ptice bez perja. — Snieg i sunce.

236. Dovezoh sto tovara žita u mlin, a kad se samelje, samo sto litara brašna. — Drva izgorela i pepeo od njih.

237. Druga drugu preko polja zvala: daj mi drugo malo sala, živa sam se već razpala. — Zemlja i kiša.

238. Druge glave gladan k stadu se dovuče, premda često jadan smrtno zajauče. — Vuk.

239. Drugoga odieva, a sama je gola, i: Draguša otraguša, izgubi trag, povrati se i nadje ga. — Igla.

240. Druge zove, sebe nečuje. — Zvono.

241. Drven čiča koze tjera. — Češalj.

242. Drven djed, zelen otac, sladko diete. — Čokot, loza i groždje.

243. Drven drvenaš, kad te nagnem, ti mi daš. — Čutura s vinom.

244. Drven jaši na drvenu konju, drvena mu kapa, a na glavi krasta. — Žir.

245. Drven otac, gvozdena mati, pa rodili djavolasto diete. — Puška i zrno.

246. Drven pas na dvoru laje. — Trlica.

247. Drven vol, prten drob, gvozden pupak. — Sanduk.

248. Drvena kučka u potoku skiči, i: Drven pas se u vodi pere. — Praćak.

249. Drvena mati, željezna djeca. — Drljača s gvozdenimi klinci.

250. Drvena soba, u njoj stanuje mahnit sviet. — Bure i vino.

251. Drven trbuh, kožnata ledja, dlakama govori, i: Drvo zvuči, ovca bleji, konj vuče. — Gusle.

252. Drven trup, ljeskov prut, u njem crven junak leži. — Bure i vino.

253. Drveno guvno, konjsko polje, što u guvno dodje, dole izpade. — Sito.

254. Drveno tielo, gvozdeni zubi, kamen pregrize — Pila.

255. Drvo od dvanaest grana, na svakoj grani četiri gnjezda, u svakom gnjezdu sedam ptića. — Godina, mjeseci, tjedni i dani.

256. Dug duguje, dug do neba, žena mu do koljena, sinčići kao račići. — Dim, vatra i ugljevje.

257. Duga jama, puna jada. — Puška.

258. Duga kita kusata, u sredini mesnata, sama svoju kuću bije. — Rep konjski i govedji.

259. Duga neva, tanka neva, cielu noć nezadriema, i: Duga neva nigdje sanka nema. — Rieka.

260. Duga žena iza brda viče, nebojim se vas niti vaših pasa: branite me samo od kokošiju. — Glista

261. Dugačko, šiljasto: joj. — Koplje.

262. Danju škripi, noću šuti. — Vrata.

263. Dugorepa hala more preplivala, krila neskvasila. — Barka.

264. Duše neima, uviek pravo kaže. — Kantar (vaga).

265. Duži iver od klade. — Svraka.

266. Dva brata jedan pupak. — Čavao u škarah

267. Dva brata kolo vode, dvie seke uz njih hode, i: Dva bratca i dvie seje okolo hode. Jedan bratac nas cviećem posiplje, drugi žitom obasiplje. Prva seja vino toči, druga vodu lieva. — Proljeće, ljeto, jesen i zima

268. Dva brata preko polja trče, jedan drugoga stići nemože, dok oba na kraj nedodju. — Valovi vodeni.

269. Dva dola krivodola i med njima zmaj leži. — Sablja u koricama.

270. Dva dola sinodola, a medju njima zmaj leži, gdje trava neniče. — Ognjište.

271 Dva lokvanja oko panja, i: Dva lopara iz jednoga panja, i: Dva ivera na panju, i: Dvie uštipke na briegu. — Uši.

272. Dva niza bisera pozobaše sav rod iz sela. — Zubi.

273. Dva pera putipera, dva bulja, dva oštrulja i deveti vrtić. — Noge, oči, rogovi i rep u goveda

274. Dva pera vitorepa, dva čakotala, četiri rogotala. — Plug i volovi.

275. Dva putnika su, dan i noć zajedno putuju, nikad nestaju, niti puta prekidaju Jedan je manji, drugi veći: Dok manji jedanput svoj put obidje, veći predje dvanaest puta preko njega. Putem je 12 većih i sve po 5 manjih stanica, ali putnici nestoje, nego prolaze. Na manjem se samo one veće stanice broje, a na većem samo manje, i: Dva konjica na malenom gumnu vas dan vrše, nikad neprestaju. Oko svoga stožera se vrte, jedan uviek malo zaostaje, drugi ga često prestizava. Al konjici radili ma kako, nikad na dan nenavrše više, već dvadeset i četiri mjere. — Kazalo na satu.

276. Dva se bora udariše, sve se grane potresoše, a četiri nemogoše, i: Dvie se gore udariše, sva se drva potresoše. — Ovnovi, kad se potuku.

277. Dva se brata (ili djeda, starca, babe) mucnuše, glavama se tucnuše, jedan osta živ, drugi pade kriv. — Lonca dva ili jajeta dva.

278. Dva se mrtva pobiše, trećega živa rodiše. — Kresivo.

279. Dva se vepra kose, bielu pjenu nose, i: Dva se djeda boče, bielu pjenu toče, i: Dva se starca trbuhom tuku, izmed njih biela pjena klade, i: Djed babu tišti; izpod babe biela pjena pišti, i: Dva se brata tište, izmed njih biela krv teče. — Žrvnji u mlinu.

280. Dva se starca zavadiše, jedan drugom bielu bradu čupa, i: Dva se brata preko plota za bradu vuku, i: Dvie se babe greboše i zajedno legoše, i: Dva se starca (ili vladike) za bradu vuku, i: Dva se mačka biju na popovu ognjištu, i: Danju se tuku i za brade vuku, a noću se grle, i: Dva se brata danas pogreboše, a na večer zajedno legoše, i: Dva se brata (ili dvie seke) vas dan biše, a u večer se izljubiše. — Grebeni.

281. Dva se pića u jednu bačvu salila, a nisu se pomiešala. — Jaje.

282. Dva sina i majka. Sinci govore, majka muči. — Zvona i crkva.

283. Dva su brata, jedan mi je stric, što mi je drugi. — Otac.

284. Dva su brata, jedan popravi, drugi pokvari. — Brus i kamen (misli se brus oštri, kamen tupi).

285. Dva trup, dva lup, dva gledaju, dva slušaju, a deveti se vije, i: Dvie mijugaju, dvie pijugaju, četiri karakončule, a deveti mahaju. — Konj, i to u prvoj misle se dvie prednje i dvie stražnje noge, zatim oči, uši i rep, a u drugoj pako oči, uši i rep.

286. Dva svietle, četiri stoje, a hiljadu ih brani. — Oči, noge i rep konjski.

287. Dva vjetra dan i noć na mene pušu, pa me više kade, nego suše. — Para iz nosa.

288. Dva vukću, dva šukću, četiri u nebo glede. — Saone kad voze.

289. Dva žarila četiri peći žare. — Osovine.

290. Dvadeset i dva oko grabića igraju. — Češalj.

291. Dvadesetero mrtve djece, svako u svom grobu živo izleže. — Jaja dvadesetero pod kvočkom.

292. Dvanaest braće leti, jedan drugoga stići nemože. — Mjeseci dvanaest.

293. Dvanaest gnjezda, tri sto i više orlova i jedno jaje snesoše. — Godina.

294. Dvie glave, dvie ruke, šest noga, a samo deset prsta. — Konjanik.

295. Dvie gore uzporedo rastu, jedna cvate a nerodi, druga rodi, a necvate. — Konoplja, koja cvate, a neima sjemena, i konoplja sjemenjača, koja necvjeta, a ima sjeme.

296. Dvie grlice poljem idu, jedna drugu preteći nemože. — Noge

297. Dvie jetrve u jednoj kući. Jedna se uviek umiva, pa je ipak crna, druga se nikad nepere, pa je ipak biela. — Kolo i žrvanj u mlinu.

298. Dvie koze, jedan vrat, i taj prorezat, i: Dva vuka, jedna šija, i: Dva se jarca za vratove vuku. — Bisage.

299. Dvie male potok prejavale. — Škare.

300. Dvie se čavke karaju, da se neokaljaju. — Papuče.

301. Dvie su neve nevenale, u rudini grebenale, sitan divan divanile, a još sitnije pazar pazarile. — Kokoš i jaje.

302 Dvie su seje i bratac. Jedna seja vozi i grabi, druga bode i ciepa, bratac prevraća. Nijedno nejede, a silno se jelo njimi izjede. — Čeljusti i jezik.

303. Dvie (su) sestrice, jedna biela, druga crna — Dan i noć.

304. Dvie vrane uzpored stale, svakoga vide, a sebe nevide, i: Dvie čavke iz koša vire, jedna drugu nevidi, i: Dvie vile medju dviema stienama, svakoga vide, samo sebe nevide, i: Dvie čavke bez krila iz pećine vire, svud lete, a u pećini sjede, i: Dva smo brata i blizanci, dan i noć drugujemo, jedan drugoga nevidimo, i: Dvie šibe do neba dosižu, i: Dvie koke izpod strehe vire. Niti im kisne niti podćeče, a uviek su mokre, i: Drugoga vide, sebe nevide, i: Dvie čavčice (ili dvie čašice, dva lončića), a četiri poklopčića, i: Dva puta do neba sižu. — Oči.

305. Dvoje se gledalo, jedno drugo bojalo, oboje brkato, oboje repato. — Pas i mačka.

306. Dvoje se jednaki gledaju, i: Dvie se nevjeste izpod grede glede. — Lice na ogledalu.

307. Dvojica dodjoše, trećega uhvatiše i udaviše. — Prsti i buha.

308. Dvojica legnu, a jedan ustane. — Čovjek pijani.

309. Dvonoga sjede na tronogu, a dodje četveronoga i sjede pod tronogu. — Čovjek, stolica i mačka.

310. Dvonoga sjedi na tronogi i drpa četveronogu. — Žena kad kravu muze i sjedi na stolčiću.

311. Eged ged, kraljev zet, na strani sjedi, likom se opasao. — Čokot vinski

312. Ele tele eleće, na kamenu blebeće: jao meni do boga, jedno polje pozobah, još bi jedno pozobao, dok bi se nazobao, i: Ele tele eleće, na kamenu leleće, lele meni do boga, sve polje pozobah, a još se nenazobah. — Mlin.

313. Endek ide izpod kuće, endečina iznad kuće, stadoše se endekati, ali im nedade bula. — Tele kad iztrči pred kravu i hoće da sisa, a gazdarica neda

314. Eno ga i na njem ono. — Prst i nokat.

315. Eto je, neima je. — Iskra.

316. Evo kleče i pravo reče. — Kantar.

317. Filip prede, Filip tke, Filipići goli hode. — Ruka i prsti.

318. Frca se, brćka se, po očima te prska, a ti živo guliš. — Riba.

319. Gače kao guska, guska nije, ima perje i kljun kao guska, a guska nije. — Gusak.

320. Galeša u nebo zja. — Zdenac.

3

321. Galeša unidje u pojatu, a rep mu nemože. — Žlica.

322. Gamižalo gamiže, košulju mi nadiže. Ja ga tjeram na niže, a ono skače sve više. — Kupus, kad se u bačvi kisne.

323. Gamiže gamiže, kapu podiže. Makni ga, da negamiže, kapu da nediže. — Lonac pri vatri kad vri i poklopac nadiže, te se veli, da se odmakne da nepokipi.

324. Gamižu ti, gamižu, i košulju podižu. Spusti dole košulju, da se bolje podiže. — Pilići pod kvočkom, kad joj krila i perje podižu.

325. Gdje Crvenko leži, ondje trava neniče, i: Gdje naš Barna legne, do godine mu se mjesto zna, i: Gdje moj broćana grize, ogrizine za se baca, i: Gdje zmaj stoji, ondje se sjaji. — Vatra.

326. Gdje je Vranac lani ležao i danas se mjesto zna. — Ognjište.

327. Gdje se kopa, ore, kosi ili žrtva kući nosi. Gdje se sije, teše, sieče ili gdje voda mlin okreće, tud ćeš uviek naći mene. Tko mi ime preokrene, med sirote me dieli, da im gorke rane cieli. — Rad, dar.

328. Gdjegod je pravo kaže. — Kantar (vaga).

329. Gladan Niemac me traži, Hrvat me uviek ima, ali neće da me jede. — Brod na Savi i Kupi.

330. Gladno šuti, sito kriči, i: Grlom jede, a rebrima bljuje. — Mlin.

331. Gladno šuti, sito plače. — Plug drveni.

332. Glava u zemlji, rep na zemlji. — Luk.

333. Gljista podkopala plast. — Žica kad se prede.

334. Glodah kost od mora do Samobora, niti ju mogah preglodati, niti komu ostaviti. — Žvale konjske.

335. Gluga leži, gluga nije, roge ima, vol nije, bielo je, ovca nije, i: Guja plazi, a guja nije, ima roge kao koza, a koza nije. — Puž.

336. Gluho je — čuje, niemo je — govori, stanak mu u gori. — Odziv.

337. Gol unidje, a obučen izadje. — Kruh kad se peče.

338. Golo utaknem, a kosmato izvučem. — Ključ, kojim se sieno i slama puče.

339. Golub gukće na vrh kuće, plete gaće putovat će, golubica neće, i: Grbavi Toma na tavan se penje. — Dim.

340. Gonim kravu na vodu, a drob joj kod kuće. — Blazina, kad se pere.

341. Gore baciš zeleno, dole opadne crveno. — Lubenica.

342. Gore široko, dole uzko i grkljasto, što primi, to odmah dalje šalje. — L'evak.

343. Gori danju i noću, pa ipak neizgori. — Kopriva.

344. Gorom buči, poljem zuči, morem vije, a živo nije. — Vjetar.

345 Gorom ide, a nešušti. — Sjena.

346. Gorom ide, gore neće. Vodom ide, vode neće. Uviek laje, nikad neprestaje. — Ura žepna.

347. Gorom ide, gore neće; vodom ide, vode neće; samo se nečuje, a drugi ga čuje. — Zvonce na blažčetu.

348. Gorom ide, goru razgovara, vodom ide, vodu razgovara. — Zvuk.

349. Gospa gospi poručuje, da joj pošalje sakiselo nakiselo, da se nerazpadne od sala. — Zemlja i kiša.

350. Gospa u dvoru, a kose joj na dvoru. — Repa.

351. Gospoda drže ovito u žepu, a bogci bacaju po putu. — Šmrk.

352. Gospodar u kući stoji, a brada mu izvan kuće. — Klas kukuruzni, kad bradu pusti, a može se uzeti vatra i dim.

353. Gosti dodjoše ljeti, a odoše zimi. — Lastavice.

354. Gostionica je najveća na svietu, nemožeš joj kraja dogledati, ni u širini ni u dužini, puna prepuna svake časti i djakonije. Sve se samo napravi, samo skuha i izpeče. Puna i prepuna je gostiju starih i mladih, zdravih i bolnih, mirnih i nemirnih, pametnih i ludih, rogatih i krilatih, svi se časte, jedu, piju i bacaju, a nikom nikad neplaćaju, vozaju se badava, lete i dižu se, padaju i strmoglave se, nitko nezna ni da se vozi, ni da leti, ni da pada. — Zemlja i stvorovi na njoj.

355. Govedji lončić, ovčiji poklopčić, a ljudsko meso, i: Govedji lončić, ovčija čorba, a ljudsko meso. — Opanak, obojak i ljudska noga.

356. Govori bez usta i jezika. — Pero.

357. Govorim, niti se tužim, niti veselim, nekomu javljam radost, nekomu žalost. — Zvono.

358. Grad je od tri sprata: na prvom su vrata sa 32 biela vojnika, a med njima crven kapetan; na drugom su dva prozora; na trećem dva ogledala, nad kojimi se vije ravno polje, a nad poljem šumica. — Glava, usta, zubi, jezik, nos, oči, čelo i kosa.

359. Grad je, u njem živ gospodar. Na gradu ni prozora, ni vrata ni ulaza. Gospodar mora da se protuče, dok se izvuče. — Buba svilena.

360. Grčić grčki govori, ni Grk nezna, što Grčić sbori. — Diete u kolievci.

361. Grize bez zubi. — Paprika.

362. Grna grne, zvona zvone, zlatne ptice u grad lete. — Pčele kad iz polja dolaze.

363. Guči jato golubova, zlatnih kljunova i drvenih repova. — Žeteoci.

364. Guravo prase sve polje popase. — Srp.

365. Guska sjedi za morem i viče: aj, aj, gdje moru kraj, i: Guska viče: gaj, gaj, kamo moj kraj. — Tara i tkanje.

366. Guvno mesnato, konji gvozdeni, žito prašno. — Cmrkanje burmuta.

367. Gvozden sjedi u kaputu, u crnom klobuku, rosa mu kaplje u jelovu kapu, i: Gvozdeno mače plače, suze mu kaplju u drvenu kapu. — Kotao, kad se rakija peče.

368. Gvozden konj, drven samar, i: Gvozdeno ždriebe po brdu pase. — Britva.

369. Gvozden malj, udari uževrdan, pa odskoči ževrdanica i uhvati Nečigrad. — Kresivo i trud.

370. Gvozdena kobila, prten rep. Što kobila više skače, tim joj kraći rep, i: Gubicom rije, glavom žile vije, i: Gubicom rije, a nazadkom žile izteže. Igla i konac.

371. Gvozdena muha pojatu čuva, i· Gvozdena muha na vratih sjedi. — Lokot.

372. Gvozdene vile sve žensko predivo prelomile, i: Gvozdeno momče kroz goru se suče, pleće mesa za sobom vuče. — Škare.

373. Gvozdeno mače pred bogom šapće. — Kandilo.

374. Gvozdeno marvinče na mesnatu ražnju — Prsten.

375. Hitro leti, kamo pane, ondje plane, kud prolazi, sve porazi, u što lupi, trag je rupi, koga segne, u grob legne. — Grom.

376. Hodi po putiću u zelenu kaputiću, zube kesi, oči peči i čini: baka, baka. — Žaba.

377. Hoža na zemlji, a glava i brada mu u zemlji. — Luk.

378. Hrastov trup i u njem mahnit junak. — Bure i vino.

379. Hroma svraka sve polje preskaka. — Motika.

380. Hrvatsko me svako selo pozna dobro; gdjegod stanem, tu se sbere mnogo ljudstvo i pjeva iz svega grla, a mladež vrlo poskakuje i poigrava, ciele noći nit nespava, samo mene pomno gleda, od

sebe mi nikud neda. Od tebe se sad traži: na glas ime moje kaži. Gusle ili narodna svirka.

381. I u mene i u tebe, i u ovce bjelice i u zrna pšenice. — Koža.

382. Ide bauk, djeca u jauk. — Orasi na badnjak.

383. Ide bez nogu, leti bez perja. — Ladja.

384. Ide djeda planinom, zagrnuo se slaninom — Plug.

385. Ide glavrdaš, da mu daš ili bježi kud znaš. — San.

386. Ide gorom i goru razgovara, ide poljem i polje razgovara, a niti jede niti pije. — Jeka.

387. Ide, ide — uviek ide, a s mjesta se nemiče. — Sat.

388. Ide Ivan, s obe strane okovan, a u sriedi preglodan — Mrav.

389. Ide kos putem bos, i odgrize vjeselici nos. — Nož i grozd.

390. Ide kući pjevajući, i: Ide putem šilježe, nabureno čekmeže (ladica od stola), i: Iztrčaše sve žene, da vide od želje. — Dude.

391. Ide kuma po gori i nosi prsten na nogi, i: Imam puno ovaca, svakoj ime znam, svaka sama kući dolazi, a nijedne nepoznam. — Pčele.

392. Ide na tavan, a neima kostiju. — Dim.

393 Ide na vodu, a vode nepije, i: Išlo na pašu i na vodu, niti jelo niti pilo, a kući došlo sito. — Klepka ili zvonce na blažčetu.

394. Ide od dola do dola, pa viče: bombolom, bombolom (ili cink, cink), i: Ide od tora do tora, te budi i zove po selu Radimire. — Zvono.

395. Ide ovca preko dolca, nosi trista kolaca. — Jež

396. Ide patak s Patigrada, nosi puna usta zlata, i: Ivka malo ti je svieta, i: Iver, sjever, kaluper, svud kroz goru nakićen, i: Izadje car iza planine, pozdravi dobre i zle, i: Izadje pata iza Patigrada, iznese dva ivera suha zlata. — Sunce kad izadje.

397. Ide Radovan, s obe strane okovan. — Hleb pečen.

398. Ide sa zemlje na nebo, s neba na zemlju i u zemlju, iz zemlje vrije hladno i toplo je, suho i mokro, tvrdo i mokro. — Dažd.

399. Ide s tobom i sve na manje mu život dolazi, i: I jeste nešto i nije. Čas je maleno, čas veliko, čas crno, čas bliedo. S tobom ide, sjedi, leži i ustaje. — Sjena.

400. Ide svraka iz Dubrovnika, nosi raka sedmokraka. — Korizma.

401. Ide šakljec makljec, na putu mu šile bile. Šile bile boga mole, da šakljec makljec nogu slomi. — Krmača i prasci.

·402. Ide Ture gredicom, zavrglo se sedlicom, i: Ide, a iz kuće neizlazi. — Puž.

403 Idjoh putem razputom, nadjoh štap okovan. — Zmija.

404. Idu pet braće petljića, a za njima sestra petlja. „Čekajte pet braće petljića!“ Niti sestra braće stiže, niti oni mogoše sestre izčekati. — Prsti na nozi.

405. Idué od kuće bob sije, a tako i kući idué. — Ovca kad baca nečist.

406. Igra se prašinom na putu i ide svetcem kao i svaki dan. — Vrabac

407. Ima crnu haljinicu, zelenu perjanicu, dug rep. — Rotkva.

408. Ima crven kaput i na glavi krunu, a pun trbuh kaše. — Šipak.

409. Ima glavu i jednu nogu. — Čavao.

410. Ima malo ravno polje, nekopa se, neore se. Poljem nikne brže bolje, štogod se nanj nadnese. — Ima obor čudnovati. Bilo što od obora sto put veće, sve može u obor stati, ali obstati ondje neće. — Ima sudac, prem pravedan, gluh je, niem je, neće mita. On istinu gudi, kad ga tko iskreno pita. — Ima sluga, čeljade nije. Ženska će mu sve povjeriti, s njom plakati i smijati se zna, odati ni zamjeriti ne zna. — S mrakom se polje opusti, s obora se sve ukrade, sudčevanje sudac pusti, a ni sluga služiti zna. — Tko mi zna polju, sudcu mom pravednom, oboru i slugi s njime ime, neka mi kaže riečju jednom. — Ogledalo.

411. Ima me i u gori i u vodi. — Klen riba i drvo.

412. Ima oči, a nevidi, ima uši, a nečuje. — Slika.

413. Ima preko stotinu očiju, a njima nevidi. — Drvo kad u proljeće napupa.

414. Ima srce u glavi. — Zelje.

415. Ima šest nogu, a hodi na četiri. — Konjanik.

416. Ima zube, a nejede, reže, a nije nož — Pila.

417. Imadoh brata Ahmeda i sva mu koža bijaše runjava. — Jarac.

418. Imadoh dva sliepa brata. Dok takovi bijahu, mili mi bijahu. Čim progledaše, omrziše mi. — Opanci kad se prodru.

419. Imam bačvicu i u njoj dvovrstna vina, i: Imam nešto liepa, izpalo izpod repa, svakomu milo. — Jaje.

420. Imam klet od sto ljet, u njoj miš djavoliš. — Praporac.

421. Imam kobilu Dorušu, zelje jede, ognjem probavlja. — Lula.

422. Imam popa punoga tropa, sebi cmari, tebi daje. — Kotao rakijski.

423. Imam punu kuću djevojčica, a na kući nije prozora. — Tikvanja.

424. Imam ognja, nisam vruć, visim na križu, nisam mrtav, vriedim mnogo zlata, a nevažem lota. — Kamen dragi.

425. Išla putem tri druga, niko napred, niko otrag i niko u sriedi. — Nikole tri.

426. Ište kmeka dva kundeka ište kunda Mande, i: Ište Zlatić mandarice od Mande. — Diete ište sise od majke.

427. Iva se vozi na tankoj lozi. — Pauk i paučina.

428. Iver kaciver, goru nakitio. — Češalj ženski.

429. Iver kositer, preko gore nakićen. — Zec.

430. Iveri kositelji, idu nakićeni. — Svatovi.

431. Iz drvene matere tri gvozdena sina vire. — Vile gvozdene.

432. Iz jednoga panja pet šiba zajedno izraslo. — Prsti na rukama.

433. Iz kuće izmećeš, a izmesti nemožeš. — Smet.

434. Iz ljeskova trupa vire dva lopara, dva kopanja. — Uši.

435. Iz mene niklo, u tebe upalo, i: Iz pećine dvie čavke vire, i: Iz tikve dvie šibke do neba šibaju. — Oči.

436. Iz mesa izašlo, a meso nije, mnogu korist i štetu počinilo, a krivo nije. — Pero guščije.

437. Iz mrtve kobile živo ždrebe skoči. — Pile kad se izvali iz jajeta.

438. Iz naše krave Šarulje skače unutra i van živa ždriebad, i: Iz mrtve kobile skače živa čeljad. — Kuća i čeljad.

439. Iz planine micalo, pa čak u more ticalo — Rieka.

440. Iza kuće kujica laje. — Praćak.

441. Izadje dika iz tamnika i iznese tri zlatna ručnika. — Duga.

442. Izadje iz raja, bukvikova kraja, ono što mumlja. — Medved.

443. Izčupah prut u gori, da sav sviet skoči, nebi mjesta našao, gdje sam ga izčupao. — Dlaka izčupana iz kose ili brade.

444. Izgleda kao mačka, mauče kao mačka, a mačka nije. — Mačak.

445. Izadjoh na visoko i pogledah na nizko, puno polje ovaca, svakoj ime znam, a broja neznam. — Čitaoc, knjiga i slova.

446. Izišao vilan iz peći, objesio brke niz pleća, i: Izašla vila iz peći, pustila kose niz pleći. — Kukuruz mladi i brk mu.

447. Izlegla se protiva iz bieloga kamena, čudno popjevala, mrtve izazivala. — Pietao.

448. Izmedju dva vukote silan baća klimaća. — Konji i rudo u kolima.

449. Iznapolja meso, iznutra koža, i: Iznapolja tielo, iznutra košulja. — Želudac.

450. Iznutra šupljo, izvana jamasto. — Naprstak.

451. Iztjerah koze, košaru pomuzoh. — Pčelac kad se zaduši.

452. Izvana glatko, iznutra runjavo, a runjavo sladko. — Kesten.

453. Izvana gnjusno, iznutra šećerno. — Košnica olepljena balegom.

454. Izvana kosmato, iznutra mokro, ljudem milo, i: Ima sise i glavu, krava nije, ima uzdu, konj nije. — Čutura.

455. Ja bacih anj pod lipov panj, iznikoše niti, pa postaše kluke, i: Ja usadih jabuku, iz jabuke trakovi, iz trakova cvjetovi, iz cvjetova batovi. — Tikve kad se posiju.

456. Ja čuvam blago, a ljudi mene čuvaju, i: Ja nosim počuk na bedri, ja počuknem tebe, a ti toga do tebe, a on tebe, te tebe. — Ključ.

457. Ja imadoh crne goste, ljeti dodjoše, zimi prodjoše. — Lastavice.

458. Ja iztrkah na srebreno guvno i udarih u zlatne svirale, svatko me čuje, a nitko nevidi. — Grmljavina.

459. Ja k sebi, ti k sebi: sik-sik. — Pila.

460. Ja odoh ovamo, ti ode tamo, sastadosmo se na pupčipolju. — Remen, kad se opaše.

461. Ja odoh po Galonji, a dodjoh po Bjelonji. Kad netko otidje nekamo prije sniega, a po sniegu se vrati.

462. Ja odoh u goru, nadjoh podlogu i metnuh ju pod nogu. — List.

463. Ja odoh u lužinu i odsjekoh supružinu, da njom mjerim ženu po dužini. — Kosište.

464. Ja otjerah kravu jalovu, a dotjerah steonu. — Barilo kad se napuni.

465. Ja otjerah na vodu vola siva, a dotjerah biela. — Žito u mlin i brašno.

466. Ja podjoh ći-putićem, srete me ći-vorica, ona me hotijaše ći-vorisati, ali mi bog pomože, te ja nju ći-vorisah, i: Ja podjoh putomišin, susrete me turko-miščić, on na me glavičicom, a ja

nanj batiničicom, ja odoh putomišim, a on osta lepršajuć. — Zmija kad hoće čovjeka da ugrize, a on ju ubije.

467. Ja priklekoh, pa prikučih. — Zaključivanje kovčega.

468. Ja pripekoh vola bivola i pekoh ga tri godine dana, niti ga mogoh izpeći niti od njega sala steći. — Prikladanj.

469. Ja rodih majku, a majka mene. — Led i voda.

470. Ja sam jarac živoderac, živ, drt, neodrt, pečen, neizpečen. — Ražanj.

471. Ja sam oko, neimam vedja ni trepavica, zatvoreno sam pa ipak vidim, a po meni i drugi vide. — Prozor.

472. Ja sam sâm prepasan, nitko nesmije kamo ja sâm. — Omelo.

473. Ja sam tanak i malen, kad putujem imam rep. Čim idem dalje, sve manji rep. — Igla i konac.

474. Ja se maših u brieg, izvadih punu šaku bubrega. — Krumpir kad se vadi iz rova.

475. Ja se popeh na artiku (bilina), pa dovikah tirintiku: donesi mi tisle misle, da pomislim, pa ću ti opet vratiti. — Gusle.

476. Ja se pripeh na lipu i pogledah niz lipu; ali vuku vladiku bjeloglava za kiku (vlasi). — Čoban vuče ovna za vunu.

477. Ja se savijam i prùžam, zievam i stiskam, gledaj me, ali nediraj me, i: Jedna ptica mastnica, cielom svietu krvnica. — Zmija.

478. Ja ti zapetljah, ti meni nemožeš, dok ti ga nedadem. — Ključ, kad se njim brava zatvori.

479. Ja unidjoh pod zapad i upitah pendetu, kad će moj sakan dojti. — Mlin.

480. Ja unidjoh u ljeskaru, te nadjoh maleno sa šubarom na glavi. — Lješnjak.

481. Ja uzeh gvozden malj i udarih Kamen grad, te upalih Mekin grad. — Kresivo.

482. Ja vidim sile iz svoje mile. — Dim iz lule.

483. Jače je od čelika, maloga stasa, nije veliko — Vatra.

484. Jače od željeza, meklje od drveta. — Ruka.

485. Jare se nadimalo, krajem prolazilo, goste sazivalo: dodjite mi gosti na vrbove žile i zavrtine. — Vršaj.

486. Jedan arap, dvanaest volova i pedeset i više štica, i: Ja sam drvo s dvanaest grana, svaka grana sa četiri gnjezda, svako gnjezdo sa sedam ptića, i: Jedan duh i u njem dvanaest stupova, a u svakom stupu po četiri brvna. — Godina.

487. Jedan mrtvi sto živih iz polja vuče. — Češalj.

488. Jedan pop, četiri grbine. — Dimnjak.

489. Jedan prut sve polje oplete, i: Jedna vrljika sve polje ogradi, i: Jedan prut čitav tor oplete. — Remen na opancih.

490. Jedan večera, dvojica svietle, četvorica dvore, a hiljada igra. — Konj kad zoblje te očima gleda, na nogama stoji, a repom maše.

491. Jedna baba jednim zubom svu planinu obali. — Ključ, kojim se puče sieno i slama.

492. Jedna baka ide pokraj dimnjaka i viče: baka, baka! — Kokoš kad jaje snese.

493. Jedna čaša masla svemu svietu dosta, i: Jedna gruda voska (ili sira) svemu svietu dosta, i: Jedna svieća (ili pogača) svemu svietu dosta. — Sunce.

494. Jedna glava, a stotinu kapa. — Glava kupusa.

495. Jedna glava, četiri oka, dva u pećini stoje, a dva na konju jašu. — Naočali na nosu.

496. Jedna guja preko biela svieta. — Dúga.

497. Jedna ptica gizdava sve ptice nadgizdala, i samoga sivoga sokola i bieloga labuda. — Dukat pod vratom.

498. Jedna truba platna svu zemlju pokrila. — Nebo.

499. Jednako teži, bilo puno ili prazno. — Mjehur.

500. Jedno drugo vuče. — Zvonar i uže.

501. Jedno jato golubato, drugo jato golubato, a med njima blebetan, koji cvrči po vas dan. — Zubi i jezik.

502. Jedno na dvoje ide, i: Jedan vuk uz dva potoka ide. — Hlače i gaće.

503. Jedno ostavih, a sto nadjoh. — Sjemenka kad se usije.

504. Jedno tielo, a dvie glave. — Povjesmo.

505. Jedno tielo, deset nogu, pet opanaka. — Kotač od kola.

506. Jedno veli kuku, drugo pupu. — Kukavica i futavac.

507. Jedno veli svani bože, drugo veli smrkni bože, a treće veli kako mi je tako mi je. — Postelja, vrata i dimnjak.

508. Jeleško prdelesko, ubili se s kobile? Neubih ni mrve, nego razbih trbuhe. — Orah kad opadne s drveta.

509. Jelisija biser sije, da nebi bisera, nužda po sela. — Kiša i njive.

510. Jergonjica mudronjicu liže. — Plamen i kotao.

511. Još se mati nerodi, sin po kući hodi. — Vatra i dim.

512. Junaci sukopljenici, krilaši i pljačkaši. Rano jutrom pjevajuć iz grada izlaze, natrag se vraćaju s tovarom. — Pčele.

513. Kad je svietlo, tmičav sam, kad je studeno, topao sam, a kad je toplo, hladan sam. — Podrum.

514. Kad legne Bikota, nemože ga nitko krenuti dok nedodje Galeša, a kad dodje Galeša, sam krenu Bikotu. — Dan i noć.

515. Kad na vodu ide, trbuh ostavi kod kuće, a kad se vrati, opet ga uzme. — Jastučnice.

516. Kad naša djeva porodi sina, zapjeva veselo, začu ju sve selo. — Kokoš, kad jaje snese.

517. Kad nespavam, spavam, a kad spavam, nespavam. — Puška puna i prazna.

518. Kad padne fratar iz peći, odmah ga Ferko pograbi, i: Kuća, u kojoj meso i kosti rastu, i: Kuća bez vrata i prozora, u kojoj meso i kosti rastu, i: Kuha se, u loncu se nesoli, a dobro je jesti. — Jaje.

519. Kad primetnem, manje je, a kad odmetnem, više je. — Jama.

520. Kad se prevrne — puno, kad se izvrne — prazno, i: Kad ga okrenem gore, — prazno, a kad dole — puno, i: Kad poklopiš, puno, kad skineš prazno — Kapa kad se meće na glavu i kad se skida.

521. Kad se rodi i umire, onda je veliko, a usred svoje dobe maleno. — Sjena.

522. Kad se rodi, svatko se skunji, kad umre, svatko se razvedri. — Korizma.

523. Kad se vidi, ostavi se, kad se nevidi, uzme se. — Orah crvljivi.

524. Kad sjede ban, na sjajni dan, sva dječica zapjevaše, a starci zaigraše. — Badnjak.

525. Kad sunce sja, onda se razvija, a kad kiša pada, onda se zavija. — Glavica od lana.

526. Kad uzmem u ruke, onda je Galonja, a kad jedem, onda je Bjelonja. — Rotkva neogulita i ogulita.

527. Kad u buk, neima ništa, kad iz buka, pun rep jabuka. — Vedrica.

528. Kad u goru, kući gleda, a kad kući, opet u goru. — Puška na ramenu.

529. Kad u polje, okrene kući rogove, a kad kući, okrene u polje. — Plug i vile.

530. Kad u rupu prazno, kad iz rupe puno. — Kablić i zdenac, a i teglica i bure.

531. Kad vidiš, onda ga nevidiš, a kad nevidiš, onda ga vidiš. — Mrak.

532. Kadija se grohoće, nešto mu se hoće. Kadune je vidio, pa niz nos nešto opustio. — Puran.

533. Kako se rodi, četiri pohrva, kad odraste, zemlju prevrnu, kad ostari, donese od mora centu soli na glavi. — Plug pohrva četiri vola i zemlju prevrne, a od stara skuju se konjski čavli.

534. Kako u sobi, tako i napolju. — Prozor.

535. Kamo svrha smjera i kob tjera, ondje ti svako zlo i dobro prestaje, mili pobro. — U smrti.

536. Karavila poljem ide, karavilu bičem biju. Što ju bolje bičem biju, to sve bolje poljem ide. — Ladja i konji, što ju vuku.

537. Kasa konj po putiću prskotiću, i: Konj bez glave, put bez trave (nekoji dodaju tomu: bieli sviet predje). — Ladja ide po vodi.

538. Kata — bambije, kata mravi idu, kata mrve nosi. — Zvono, ljudi i crkva.

539. Katarina Kata bilje brala i Katance plela. — Kosić, kad pravi gnjezdo.

540. Kavila bavila, sebi žutu haljinu nabavila. Kad ju gospoje u svili i kadifi vidjahu — veljahu, da nam je Kavilina haljina. Nemogoše od nje nikako haljine kupiti, nego ju prevariše, te s nje haljinu svukoše i na svoju svilu i kadifu obukoše. — Lisica.

541. Kazuje svašta, a niti je živo, niti ima glave, niti usta ni grla. Što kaže, nečuje se, al se vidi. — Pero.

542. Kepec je čudovište. Najprije malecko, jedva se vidi. Možeš ga oduhnuti i kapljicom vode ugasiti. Ali kad se otme užas bude. Naraste čudo, pa biesni i buča, sviet se ustraši od njega i jedva ga svlada. — Iskra.

543. Kiša ga bije, a on ju rad ima. — Kupus.

544. Kita rakita s dvanaest stupaca, na svakom stupcu po četiri gnjezdašca, u svakom gnjezdašcu sedmero pilića. — Godina, mjeseci, tjedni i dani.

545. Klember bije, klember zja, klember kaže: nek se zna, tko sam ja. — Zvono.

546. Klin meni, klin tebi, ja klimam te klimam. — Kad se tka.

547. Kljunom rije, a repom žile miče, i: Konjic skače i za sobom crievo vuče. — Igla i konac.

548. Kobila kraj puta, iz nje se crieva izvlače. — Kuća.

549. Kobila mrtva, a creva joj živa. — Mravinjak.

550. Kobila oždriebila kost, a kost ždriebe. — Kokoš, jaje i pile.

551. Kobila oždriebi kost, a kost ždriebe. Ždriebe voli babu kobilu, nego majku kost. — Kokoš snese jaje, iz jajeta se izleže pile, koje hodi za kokošju, a za jaje nemari.

552. Kobila se nemože dići, dok joj na rep nestaneš. — Stupka.

553. Koka snese jaje na dnu potoka. — Zrno u puški.

554. Koka veli kokodak, baci mene u zapećak, u mene je žuto bielo, a iz vana oblo. — Kokoš kad jaje snese.

555. Koliko je polje nemjereno, na njem su ovce nebrojene, pred njima je Organ čoban, a za njima lasak pasak. — Nebo, zviezde, mjesec i sunce.

556. Kolo vodi majka s dva sinka i jednom kćerkom. Jedan sinak cvieće nosi, drugi žito vuče, kćerka vince toči, a majka vodu lieva. — Zima, proljeće, ljeto i jesen.

557. Konj jaši, gospodar pješke ide. — Konj na guslama kad sliepac pješke ide, a gusle nosi u torbi.

558. Konj s tovarom u kuću ulazi i izlazi, a rep mu nikad neulazi. — Žlica.

559. Konjic predje preko vode, a kopito neskvasi. — Ptica.

560. Konjski kas, junački glas. — Puška.

561. Kosa (vlasi) zelena, a tielo žuto. — Mrkva.

562. Kosmato po kosmatu bije, i: Kosmato se s kosmatim sklapa. — Trepavice.

563. Kospero, lispero, o kamenu visilo, a niti peklo, niti varilo, a svakoga hranilo. — Prsa majčina.

564. Kosti neima, kuću podkapa. — Glista.

565. Kotao vri, a nitko ga nepodpiruje — Vrelo.

566. Koza kljasta, na boku šarena, grčki govori i na prsti zanosi. — Kotao kad se rakija peče.

567. Koza razroga; na jednom rogu kukavica kuka, a na drugom kovač kuje, jedno drugo nečuje. — Gjurgjev dan.

568. Koza se na drvo popela, grčke pjesme pjevala, mrtve budila. — Pietao.

569. Kozu dere, loj za sebe meće. — Plug.

570. Koža drvena, srce prteno, usta gvozdena. — Kovčeg.

571. Kožu ima, tiela neima, dušu ima, čovjek nije. — Mjeh, kojim se u dude puše

572. Kraljeva krava iz visoka pala, sva se razletjela, tele održala. — Orah kad padne s drveta.

573. Krava viče iza Like, tele sasne iza Bosne. — Top i tane mu.

574. Kreštelica krešti na studenoj stieni, da dodju tri sto, nemogu joj ništa. — Brava.

575. Kriv djeda s grede mokri. — Vrč zemljani.

576. Krivo krivusalo, da se izpravi, do neba bi bilo, i: Koliko je dugo, da se izpravi, do neba bi bilo. — Put, drum, cesta.

577. Krivo mi je, krivo ti je, na oči nam krvcu pije. — Pijavica.

578. Krivo sjedi, pravo kaže. — Kantar (vaga).

579. Krmeljivi djeda iz pećke gleda. — Kruh u peći.

580. Kroz vodu ide, vode se nedotiče, u brdu lisice laju, u dolu kosi pjevaju, i: Kroz vodu ide, vode se nedotakne, i: Kroz vodu gamiže, vode nedotiče. — Rakija kad se peče.

581. Kroz zemlju ide, niti jede niti pije, a raste. — Žila bilinska.

582. Krpa na krpi, tipa na tipi, niti iglom bodeno, niti koncem šiveno. — Glava kupusa.

583. Krstiše me, a u šumi sam odrasla. — Jela drvo.

584. Krunu imam — nisam kraljica, kožu imam — nisam živinica. — Mušmula.

585. Kuća od zemlje, kosti crvene, lišće zeleno. — Broć (biljka).

586. Kućica mala, ležište tužno, bit će do mala i nama nuždno. — Sanduk mrtvački.

587. Kućica u gorici, na jednoj nožici. — Pečurka.

588. Kučka laje, žena k sebi vuče. — Trlica.

589. Kud prodje naša ovca, pronese tri sto i tri bodca. — Jež.

590. Kuha se, peče se, slano je i mastno, a nitko neće da jede. — Špala.

591. Kujica pred kućom laje pa laje. — Praćak.

592. Kuka, a biedna nije, pitaju ju: što ti je, a ona odgovoriti neumije, i: Kuka, a nije joj muka. — Kukavica.

593. Kukavica kukće, Miroslavu više kuće. Miroslav se okreće, traži djeci odjeće. — Zima.

594. Kupina preko mora. — Povrazac na kotlu.

595. Kus kopa bus pred kotlokrpovom kućom. — Krtica kad rije.

596. Kusat magarac kroz selo viče. — Bubanj.

597. Kusat magarac putuje, tkogod ga sretne, pod rep ga poljubi. — Barilo kad se napuni.

598. Kusat pas kroz selo prodje, svi ga susjedi poljubiše. — Čutura kad se njom poziva na pir.

599. Kuso mače drien odsieče. — Sjekira.

600. Kuso mače kraj vatre pase. — Vreteno kad žena prede kraj vatre.

601. Kusato mače šeprtlji na tratini, težko onomu do smrti, tko se s njim uprti. — Okovi za uznika.

602. Laća laći, pendek neda ni gledati. — Vuk u blagu i pas.

603. Ladjarica lieće, kroz snašino cvieće, petorica ju tjeraju, petorica čekaju, i: Lepirica lieće, kroz zeleno cvieće, i: Lepirica lepeće kroz bielo plešće, petorica ju tjeraju, petorica čekaju, i: Lećela je lećelica, sve pet pa pet ju tjeraju, i: Leti iver pa iver, kroz bielo bučje, što češće prolazi, to gušće dolazi, i: Lepiričić lieće kroz bielo plešće, petorica ga tjeraju, petorica čekaju. — Čunak kad se tke.

604. Laje, a jezika neima. — Trlica.

605. Laje, pas nije, oko kuće se vrze, od pasa se krije. — Lisica.

606. Lajka laje, daleko se čuje. — Praćak.

667. Lajka (a veli se i kučka) lane u dolini, pak se čuje u brdini. — Puška kad pukne.

608. Lakše od kape, manje od konja, vol ga nemože nositi. — Klupko niti.

609. Lani zec ležao, pa mu se i sad mjesto poznaje. — Ognjište.

610. Laura, balaura, napela dva uha, da uhvati šigu bigu. — Mačka i miš.

611. Lav u zemlji, te žive ljude ždere i bljuje. — Kuća.

612. Ledja drvena, gvozden pupak, prten drob. — Sanduk.

613. Ledja ima, trbuha neima, ruke ima, nogu neima, vlasi ima, glave neima. — Kaput krznom postavljen.

614. Ledja su mi od drveta, trbuh od kože. — Gusle.

615. Ledjeno gledjeno, pod gledjenim vinograd, u vinogradu dućan, u dućanu zulumčar. — Čelo, oči, brada, usta i jezik.

616. Leptir do leptira. — Zviezde.

617. Lepušica lepeće, na zlatno cvieće. Kad cviet usahne, lepušica izdahne. — Lepirica kad leteći svieću ugasi i sama izgori.

618. Leska praleska, u leski vatra, u vatri čovjek, i: Lipa trolipa, u lipi oganj, u ognju čovjek, i: Leska troliska, u liesci oganj gori, a u ognju čovjek stoji. — Ogledalo.

619. Leti bez krila. — Snieg, pero ili papir.

620. Leti crno momče, koga stiže, glavu mu diže. — Zrno puščano.

621. Leti jato golubova, krivih kljunova i debelih repova. — Žeteoci.

622. Leti Mrka oko kuće, za njom trči mladi zec. Stani Mrka, žalostna ti trka, otrć ću ti rep. — Zora trči za noću.

623. Leti ovca preko dolca, obaljuje sto i jednog kolca. — Kosa.

624. Leti, pero nije, sjedi, meso nije. — Snieg.

625. Leti ptica kroz oblak, u te ptice velik kljun, u kljunu devet sela, u selu jedan knez. — Kantar (vaga).

626. Letile su čeliguske, pitao ih čeliban: kud letite čeliguske, a one mu: kud letimo da letimo, nikoga se nebojimo, i: Letile deliguske, pitao ih deliban, delipotkovan: kud i t. d. — Iskre.

627. Leže ovce sve redom, dodje medju nje kos, pokunjio nos. — Kosir u vinogradu

628. Leži Galonja, dodje Bielonja, pa ga protjera, i: Leže Mrkonja, sav ga sviet diže, ali ga nediže, dok mu nedodje brat Bielonja. — Dan i noć.

629. Leži kao klada, doji se kao krava. — Lagav pun.

630 Leži kao klada, doji se kao krava, male vinode vino piju, a sudić pjeva. — Krmača kad ju prasci sisaju.

631. Leži zmaj u dubokom krivodolu. — Sablja u koricama.

632. Liepa krava, liepa unučad, od unučadi pomamno. — Rakija.

633. Liepa loza na drvo se uzpela, grčke pjesme pjevala, mrtve budila. — Pietao.

634. Liepa sam ti liepa, od carice ljepša, svi me božji štuju, samo Turci psuju. — Slika.

635. Lipa palipa, u njoj sjedi ptica kralječe. — Kolievka i diete.

636. Liso prase po tratini pase, i: Lisa kobila po dolini pase. — Britva.

637. Lisičica poljem kasuka, za njom duka pinduka. — Ovca i janje.

638. Litere, litere, na kamenju visile, niti se pekle niti varile, sav sviet odhranile. — Prsa majčina

639. Ljeposava lepana, liepa sina rodila i unuka manita. — Šljiva i rakija, a i loza, grozd i vino.

640. Ljeti me neglediš, zimi me miluješ, i: Liepa Kata sva okata. — Peć.

641. Ljeti obučeno, zimi golo, jače od vola i konja. — Drvo.

642. Ljeti se od zime kamenim, zimi u vatri gorim, i: Ljeti od zime venem, zimi od vrućine stenjem. — Dimnjak.

643. Ljeti služi, zimi zube suši. — Kola.

644. Lokot na kući, hajduk u kući. — Miš u kući.

645. Lonac pojedoh, iz lonca bacih. — Šljiva.

646. Lonac zemljen, u njem voda vri, ognja nije. — Vrelo.

647. Lončić u polju vri, i: Lonac vri na sred polja, ni odkud vatre neima. — Mravinjak.

648. Lovac nosi, čoban neprosi. — Rog.

649. Luknjasto, pa ipak vodu drži. — Krov slamnati.

650. Mače u potoku plače, i: Mrtva kuja u selu (ili na potoku) laje. — Praćak.

651. Majka je s dvanaest sinova, u svakoga sina po trideset momaka i trideset djevojaka. Svi momci bieli, a djevojke crne. Oni se igraju, vijaju se od vieka do vieka, a jedno drugo niti vidi niti stiže. — Godina, mjeseci, dani i noći.

652. Majka kamena, sinci rodjeni. — Crkva i zvona.

653. Majka kmasta, otac krvav, a ja kmasto krvav. — Broć (biljka).

654. Majka kukrica, otac jaklika, djeca manita. — Čokot, grozd i vino.

655. Majka liže balešu. — Krava liže tele.

656. Majka mršavi, a diete deblja. — Preslica i vreteno kad se prede.

567. Majka rodi mene, a ja majku. Voda i led.

658. Majka sam ti i žena. Ti meni muž i brat. — Usluga puške.

659. Makaze imam, krojač nisam, u vodi živim, riba nisam, oklop imam, vojnik nisam. — Rak.

660. Mala neva, golemo tiesto zakuha, i: Mešaja miesi hleb, veći hleb nego mešaja. — Pčela pravi med.

661. Maleno gr'oce, sladko vari'ce, niti se kuha niti vari, a mali sviet hrani. — Mlieko majčino.

662. Maleno je i niemo, ima dva jezika i govori, a neima ni grla ni usta. Nitko ga nečuje, ali zavadi i careve. — Pero.

663. Maleno je kao buha, u zemlji se razširi. na sve strane i gore uzvisi. — Sjemenka kad se usije.

664. Maleno kao mak, težko kao bat, i: Manje od zrna, teže od vreće. — Iskra vatre kad na kožu padne.

665. Maleno okruglo, iz tamnice u tamnicu skače, sav sviet obidje, i: Manje veće nadmeće. — Novac.

666. Maleno sjajno, sav sviet zaodjelo, a sebe ne. — Igla.

667. Maleno vižle kroz vodu ide, vode se nedotiče, i: Maleno vižle kroz vodu proleti, vode se nedotaknu. — Rakija dok curi kroz ciev kad se peče.

668. Mali druže putem struže, sve se tuži, što put nije duži. — Vreteno kad se prede.

669. Malo garavo, svu noć cara varalo, i: Manje od maka, digne junaka — Buha.

670. Malo zrnce, sladko varence. — Lješnjak.

671. Manito momče kroz goru prodje, težko onomu, do koga dodje, i: Mlado momče kroz goru promače. Nitko ga nevidje. — Zrno puščano.

672. Manje od mačke, više od tebe. — Kapa.

673. Manje od makova zrnca, brže od olova iz puške. — Pogled.

674. Manje od oraha, teže od tovara. — Ugljen živi.

675. Manji sam od oraha, veći od lješnjaka, obao sam i zvonim. — Praporac.

676. Manuh nogom, manuh rukom, otvori se jama, u nju upade ćulumak. — Čunak.

677. Manuh repom i obrisah oranje. — Britva.

678. Mara u gradu, kosa joj po gradu. — Repa.

679. Mastan remen po zemlji se vuče, i: Mastan remen kroz zemlju prodje, i: Mastan remen u zemlji leži, iztrunuti neće, nego sve žešći biva, i: Mazno premazno, svemu svietu strašno. — Zmija.

680. Mati rodi dvadeset sinova s tvrdima kapama. — Prsti i nokti na rukama i nogama.

681. Medju dva jezera žuto mucalo leži, teže od oba jezera. — Žumanjak.

682. Medved brunda preko devet brda. Brda nestade, medved prestade. — Bubanj.

683. Medved hrda preko devet brda, za njim se meće junačko pleće. — Kosa i kosac.

684. Medved i medvedica idu planinom, jedno drugo nemože stići. — Dan i noć.

685. Medved zije preko devet brda. — Magla.

686. Melje se, kuha i vari bez vatre. — Jelo u ustima i želudcu.

687. Mesnat ražanj, gvozdena zaoblica. — Prsten.

688. Mesnata kuća sa čavlastima vratima. — Usta i zubi.

689. Meso drveno, oči gvozdene, srce prteno. — Sanduk.

690. Meso izjedoh, čorbu objesih o klin. — Loj iztopljen na petlji obješen.

691. Meso je bez kosti, neima zubi ni očiju, živo gadno, uviek gladno. — Pijavica.

692. Metnem kosmato na kosmato. — Šubaru na glavu.

693. Mile i Mileta, Vole i Voleta, Rade i Radeta i mali Pržožak. — Vlašići.

694. Mlado hodi četveronožke, poslie dvonožke, kad ostari tronožke. — Dobe čovječje (diete, muž i starac).

695. Mlin melje na vrh jele, lisica ga repom vrti. — Vitao.

696. Mlin melje na vrh jele, šareno vižle se penje, da i ono melje, i: Mlin melje na vrh jele, više se penje, da više samelje. — Crv za korom i djeteo kad kljuje koru na drvetu i crva traži.

697. Mlin melje pod kumovom kućom. — Štakor.

698. Množina braće na jednom jastuku leže, jedan drugoga se netiče. — Rogovi na kući.

699. Moj ćaća bravca dere i u gaće salo meće. — Vršitba i sipanje žita u vreće.

700. Moj djed ima četiri noge. — Dimnjak.

701. Moj djed Tolišan, sgodi tvoju babu u nišan. — Ožeg i pokljuka.

702. Moj gjogo predje preko mora, ni kopita nepokvasi. — Mjesec, sunce.

703. Moj sivac sve polje popase, nigdje ništa neostavi iza sebe, i: Moj sivac sve polje popase, niti se utrudi, niti oznoji. — Kosa.

704. Moj volić čvrsto stoji, nikad se nepomiče, samo kad se za rep vuče, onda ruče, i: Mrtva kobila nehrže, a kad ju tko za rep potegne, onda hrže, da ju svi ljudi čuju. — Zvono.

705. Moja Anica ima puno tkanica. — Bure.

706. Mojih je roditelja sin, a nije mi brat. — To sam ja.

707. Most se sam napravi i razstavi. — Led.

708. Motovilo vilo, po gori se vilo, kući dolazilo, soli nelizalo. — Pčele.

709. Motovilo vilo, po gori se vilo, kući dolazilo, soli nelizalo, vodice nepilo. — Zvonac ili klepka na blažčetu.

710. Mrak zalaja iza Maglaja, a am zarika iza Planika. Gdje se sretoše, tu se polizaše. — Krava i tele kad se sriknu.

711. Mrka krava s neba pala, sva se razpala, tele sačuvala. — Plod s voćke i sjeme u njem.

712. Mrki vol snidje u duboki dol. Najjači car sa svojim carstvom nebi ga iztjerao, dok sam neizadje. — Noć ili mrak.

713. Mrkonja tikvu dube. — Stršen jabuku.

714. Mrtav magarac na pleteru stoji. — Panj na zubači.

715. Mrtav panj se dere kao vol. — Gusle.

716. Mrtva kobila kraj puta leži, iz nje izlaze živi mravi. — Kuća i čeljad.

*

717. Mrtva mješina preko mora daje glas. — Pisanje.

718 Mrtva se glava po sokaku valjala i gorjem jadu nadala. — Kokoš zaklana.

719. Mrtvi nosi živoga preko polja Vodenika; neopočinuo dok nepogodiš. — Ladja.

720. Mrtvi rodiše živoga. — Kresivo.

721. Mrtvi sjedi na živome. Živi s mrtvoga ide i besjedi. — Sedlo, konj i konjanik.

722. Mrtvi živoga dvori. — Kolac uz trs.

723. Mrtvi živoga nosi. — Utopljenik kad pliva na vodi, pa se na njega sjedne vrana ili jastreb.

724. Mrtvo bilo, mrtve na konak prima, živi ga kupuju, mrtvi ga netrebaju. — Lonac.

725. Mrtvo se radja, živo umire. — Kokoš kad se izleže iz jajeta i kad se zakolje.

726. Mrtvo zakoljem i srce mu izvadim, napojim ga, pa govori. — Pero guščije kad se zareže i piše.

727. Mrtvo žive hrani. — Ladja žitarica.

728. Mrtvo živo iz šume vuče. — Češalj.

729. Mrtvo živo radja. — Jaje izleženo.

730. Mrtvo živo škakalo, caru ručak davalo. — Pile naklano.

731. Mrtvo živo tuče. — Bič.

732. Mužkarci me na glavu meću, kad se izvan kuće šeću. — Šešir.

733. Na božjem kovčežiću četvora vrata, svaka vriede po oku zlata. — Lice, usta, nos, oči i uši.

734. Na careviću bez uzla košulja. — Opno u jajetu.

735. Na crkvi kleči, po selu zveči, žive mami, mrtve slavi. — Zvono.

736. Na čelu ti sjedi, kad radiš. — Znoj.

737. Na čuki čurilo, na bukvi burilo, na varle grade, na stup se bere, i: Niti ranjen niti ga što boli, a ječi. — Pčelac.

738. Na dnu mora sundulovo jaje. — Zrno u puški.

739. Na dva vranca bure, na buretu tikva. — Noge, trup i glava.

740. Na glavi hodi, nogu gore digao. — Čavao.

741. Na glavi mi kruna, a na nozi mamuzica, a od straga perjanica, i: Naš vojvoda vodu pije, a nad njim se barjak vije, krunu

ima, kralj nije, sablju ima, vojnik nije, ostruge ima, konjanik nije — Pietao.

742. Na hiljadu veje, a na pìest se veže. — Rep konjski.

743. Na jednom devetero jaši. — Uzglavanj.

744. Na jednom klinu sva pojata. — Gljiva.

745. Na jednoj motki druga motka stoji, danju klanja, noću zviezde broji. — Gjerma.

746. Na jedna vrata desetorica donose, a jedan sam odnosi. — Usta, prsti i jezik.

747. Na jedna vrata unidjoh, na troja izidjoh. — Kad se košulja oblači.

748. Na jednom starcu devet kožušina. — Klas kukuruzni.

749. Na klinu visi, zlo nemisli. — Batina.

750. Na kobili samar, na samaru tovar zlata. Samar u mlin ulježe, a kobila nemože, i: Natovarih tovaricu, potjerah u mlinicu, tovar udje, a rep osta, i: Natovarih tovaricu, potjerah ju u mlinicu, sve joj ugna u mlin do repulje, i: Natovarih oslicu i poslah ju u mlinicu, sva uljeze, rep nemože, i: Natovarih oslicu, pa djer djer, te u vodenicu, sva unidje, samo rep nemože. — Žlica.

751. Na konju raslo, sa ženami igralo. — Sito.

752. Na kupanju prazno, a kod kuće puno. — Jastučnica.

753. Na našem deliji krpica do krpice, nijedna nije sašivena. — Perje na paunu ili pietlu.

754. Na našem Vrancu tri sto tri pokrovčića, pa mu se još rebra vide. — Vratilo.

755. Na onom svietu kosi, na ovom plasti, i: Nazimac kus, kopa bus, pod momčilovom kućom. — Krtica kad rije.

756. Na panju dvie kvrge. — Uši.

757. Na pašu ide sito, kući gladno. — Torba s jelom.

758. Na pet borića lokva leži. — Čaša medju prstima.

759. Na plotu vise čvorovi. — Tikve.

760. Na pol polja sir izrasto, i: Na sred polja bez trave zemlja izrasla, i: Na pol polja sama zemlja raste, i: Na pol polja sama zemlja raste i to na kolače. — Krtičina.

761. Na polju kuha bez vatre, i: Na sred polja lonac vri, nitko mu nejari. — Mravinjak.

762. Na rakiti ptići sa gvozdenim kljunići i drvenim repići. — Grebeni.

763. Na rebrima devet sisa. — Okovi za uznika.

764. Na rupi ti vojska. — Pčele na prelu košnice.

765. Na sred kuće zmajevo gnjezdo. — Ognjište.

766. Na sred mora bumbul viče: jao meni do boga, sav sviet pozobah i jošte se nenazobah, i: Naš Mrkonja leži, a pleća mu igraju. — Mlin.

767. Na škrinjici kokoš sjedi — Lokot na sanduku.

768. Na štapu oči, i: Noge ima, nogama neide, krije ih dan i noć, i: Nad jamom se vije, u jamu se krije. — Zmija.

769. Na tavan ide, za sobom žrd vuče, i: Napred bat, otrag ražanj, u sriedi stup. — Mačka.

770. Na trbuhu konja nosim, preko konja rep, a čuje ga kuća i sav sviet. — Gusle.

771. Na više se vilo, nebu hodilo, što više hodilo, tim se više topilo, i: Nad jamom se vije, kroz jamu se bije i nerazbije. — Dim iz dimnjaka.

772. Na visokom oštro, pod oštrim gladko, pod gladkim slatko, i: Na vrh hrasta malo šaša, malo gladko, ali sladko. — Kesten.

773. Na vodu ide jalovo, s vode steono. — Vrč, tikva i žbanja.

774. Na vodu ide, vode nepije. — Zvonce ili klepka na blažčetu.

775. Na vodi sam, pa pijem vino. Kad nisam na vodi, pijem vodu. — Mlinar.

776. Na Vrančiću kolo igra. — Cicvara na vatri.

777. Na vrh brda košara, u njoj sjedi nebrojena vojska, i: Nešto vrnda oko brda, pazi kud ulazi. – Pčele i košnica.

778. Na vrh hrasta kita šaša. — Perčin.

779. Na vrh jasika crven cvietićak. — Plamen u žižku.

780. Na vrh kuće jede, ogrizine dole padaju, i: Naš Mrkonja na vrh kuće grize, ogrizine na zemlju padaju. — Svrdao.

781. Na vrh planine komad slanine. — Mjesec.

782. Na vrh šume duplje. — Strnište.

783. Na vrh vrha Djundjuraš, iz njega se ništ nevidi. — Magla.

784. Na vrhu je solilo, i: Na vrh brda (ili jele) solilo. — Ćela na glavi, a neki vele i obrijano mjesto glave u svećenika.

785. Na zemlji drvo, na drvetu voda, na vodi kamen, na kamenu željezo, na željezu meso. — Brus kad se brusi.

786. Na zemlji je hrast, na hrastu konoplja, na konoplji zemlja, na zemlji voda. — Stol, stolnjak, zdjela i juha.

787. Nad kućom i pod kućom ti biser pada, i: Neima je, a svu kuću obliže. — Kiša.

788. Nad zemljom stoji, ptica nije, rep ima, miš nije, glavu

ima, vlasi nije, slatko je, slador nije, vode ima, voda nije, tek ima, kruh nije, srce ima, krvi nije, majku ima, tužbe nije. — Kruška.

789. Nadjoh ptiće bradiće, više bradića ustočiće, više ustočića nosočiće, više nosočića gledočiće, više gledočića čeločiće. — Brada, usta, nos, oči i čelo.

790. Nadjoh stan devetan, reče bog: ostavi, to je moj podupirač. — Duga.

791. Najela se na banu gladnica i reče, da je njegova banica. — Buha kad se najede i na čovjeku odmara.

792. Najveći je stan na svietu, a neima niti krova niti zidova, valja se, ništa se u njem nesvali. — Zemlja.

793. Najviše imam duga, a nitko mi nije pozajmio. — Bure.

794. Najviše zla čini, nitko ga nekara. — Jezik.

795. Najviše zna, najmanje govori. — Knjiga.

796. Naprave me jamasta, a jamasta me neće. — Tobolac (kapsel).

797. Napred repato, otrag rogato, i: Nije živo, a zemlju rije. — Plug.

798. Napred šilo, otrag vile, ozgor jare, ozdol janje. — Lastavica.

799. Napred vile, u sriedi rudnjak, otraga metla. — Vol.

800. Nasadih vranu na cerova jaja. — Kotao kad se na ugljevje postavi.

801. Naš Bielonja i Mrkonja bodu se jutrom i večerom. Jutrom nadjača Bielonja Mrkonju, večerom Mrkonja Bielonju, te jedan na drugoga mjestu leži, a mjesto se nepozna. — Dan i noć.

802. Naš brzonja jede tudju proju. — Miš.

803. Naš jarac na vašima vratima lupa, i: Naša Dragulja od biesa se nadula, neće slame sirove, nego žvače suhu. — Stupka.

804. Naš mačak pružio rep do čačka. — Put.

805. Naš Pajo pluži deveterim pluzim, sam se bog čudi, kako Pajo pluži deveterim pluzim. — Vlašići.

806. Naš se car podbočio na buzdovan, slikom se opasao, a pod pazuhom mu muzerne vise. — Čokot vinski.

807. Naš Zekonja preko polja priedje, a nigdje trave nepogazi. — Mjesečina.

808. Naša Ajka puna dlaka, al je izpod dlaka sladka. — Riba.

809. Naša bakra u nebo zjala. — Kotao.

810. Naša lajava svu goru svladala. — Sjekira.

811. Naša strina tara, neboji se ni turskoga cara. — Zima.

812. Nebeska kokoška na vrh kuće jaje sniela. — Snieg.

813. Neda joj se koliko zja, nego koliko se da, i: Naša gospa razgrnila crvene skute, da metnem u nju diete bez kosti, i: Naša Janja razkrili vruće skute, da nešto liepoga metnem u nju. — Peć krušna.

814. Neima ni duše ni vjere, a sav mu sviet vjeruje. — Kantar.

815. Neima očiju i glave, a i car ju pušta, da mu krv pije. — Pijavica.

816. Neima ruku, a lješnjake bere. — Vjeverica.

817. Neima tiela, pa se vidi. — Sjena.

818. Neimam li ga, nedaj mi ga bože. Imam li ga, daj mi ga bože. — Proces.

819. Nejede, a pije. — Spužva.

820. Nejedem, uviek pijem, a neopijem se. — Vrč i staklenka vodena.

821. Neka stvar mala lukava, svakoga s puta svraćala. — Trn.

822. Nekad bješe strašilo svietu, a danas je djeci igračka. Tada bješe živa vatra i živa vatra padaše izanj a danas ga djeca ljepe i prave od koje čega. Onda se nitko neusudi na nj, a danas ga djeca na konopu vuku. — Zmaj.

823. Neprestano šapće, a poslje kazuje, i: Neïma ni duše ni tiela, a uviek mrnda. — Ura.

824. Nesuš po pojati hodi. — Sunce.

825. Nešto rosi po putiću, žuri potočiću, da ga nevidiš. — Zaba.

826. Neva nevi poručuje, deder mi nevo nadigalo, da se i naše nadigne. — Kvas.

827. Neva nevu preko plota dozivala: provedi me od kokoši, pasa se nebojim. -- Gusjenica.

828. Neva se kadkad i mrtvom klanja, a kadkad ni samomu kralju. — Trska.

829 Ni krivo ni dužno, a vežu ga. — Diete u povoju.

830. Ni od pedlja ni od čeprka i uviek u nebo gleda, i: Ni od pedlja, a dućan pokriva. — Rep kozji.

831. Nije moja nego tvoja, nije tvoja nego moja, a nije ni moja ni tvoja, već sina popova. — Kći u vrieme udaje.

832. Nije ranar, a svakomu krv pusti. — Komarac.

833. Nije svietlo, nije tamno, nije dan, nije noć, oboje će skoro doć. — Sumračje.

834. Nije u vodi, a u vodi se vidi. — Mjesec.

835. Nije živo, travu jede. — Kosa i srp.

836. Nikad niti ga je bilo niti će ga biti, a sad je. — Dan današnji.

837. Nisam te kupio, da bi te ljubio, već da moje golo tvojim kosmatim grijem. — Rukavice krznene.

838. Niti ga vidiš niti čuješ, niti osjećaš niti možeš uhvatiti niti držati, a imaš i trebaš ga. — Zrak.

839. Niti im kisne, niti potječe, a uviek su mokre. — Oči.

840. Niti je tkano niti predeno, preko lijenke prevješeno. — Pustina.

841. Niti jede niti pije, a kad ga uzmeš, dreči, i: Na zemlji šuti, a kad se digne, onda dreči. — Lanac.

842. Niti jesu niti nisu, imena mu nećeš pogoditi, i: Niti velim niti sborim, samo ti se veli. — Niti.

843. Niti jezika niti usta ima, a govoviti zna. — List.

844. Niti konj niti vol, a samar nosi. — Puž i kornjača.

845. Niti mogu u vatri izgoriti niti me može voda izprati. — Ime.

846. Niti od pedlja niti od lakta, a svu gospodu nagizda, i: Njuškom rije, petama žile vadi, i: Nosom rova, glavom žilje izvlači. — Igla.

847. Niti pečeno niti vareno, a najbolje jesti, i: Niti se kuha niti peče, a najbolje daje jelo. — Med.

848. Niti predeno niti tkano, u sve klipe rezano. — Kožuh.

849. Niti rogato niti rukato, a cara stjera s konja. — Potreba naravska.

850. Niti sam bog niti božji sin, kad se rastanem od mog ploda — i bog sam i božji sin. — Hoštija na oltaru posvećena.

851. Niti sam prela niti žela, već samo pila i jela, pa se ipak udadoh za mlada, koji samnom hodi i spava. — Košulja.

852. Niti sam otac niti sin, ipak sam rodjen i mater radjam. — Led kad se topi.

853. Niti se kuha niti peče, a sladje od svih kolača na svietu. — Poljubac mladjanih.

854. Niti stoji niti leži, niti se diže niti spušta. Nedolazi niti bježi, a svuda ga ima tušta. Tako za se prvi kaže i svaki se u tom slaže. Uz pećku se druga guri, hoće ledja da opuri, a cielo je cvitak bieli, proljeće ga rano dieli. — Visibaba.

855. Niti šušnu niti prasnu, a u (ili pred) kuću dodje. — Mrak.

856. Niti tkano nit predeno, bielo, a o klinu visi. — Slanina kad se suši.

857. Niti te putam niti vežem, već na klipić (ili žilu) te natežem. — Prsten.

858. Niti vareno niti pečeno, a ciel sviet se njim hrani. — Mlieko.

859. Noćas stiskah, jutros izvadih. — Vatra zapretana preko noć.

860. Noću bdi, danju spi. — Svieća.

861. Noću plodno, danju jalovo. — Drvo na kojem kokoši noću sjede.

862. Noću steono, danju jalovo. — Postelja.

863. Nosi, pripre pred sobom, priprem ti otcu, otac materi, a ja otcu te otcu. — Ključ i brava.

864. Novo ti u kuću otesano. — Jaje.

865. Nuto nuto i prstom ti kažem. — Nokat i prst.

866. O drvo se nerazbije, a o vodu razbije. — Papir.

867. O dundulu visi trak, o traku popov djak. — Uže od zvona i zvonar.

868. O Jelena Jelena, razširi miljena, da protjeram goveda i crnoga biku, koji da nam čini diku. — Crkva, sviet i pop.

869. O tebi visi, na tebe misli. — Torba s jelom.

870. O zidu visi, u škulju misli. — Ključ.

871. Obadji i otraga nadji, što ti voze trgovci u ladji, što se ono na polju zeleni, što se bieli kano snieg. — Raž.

872. Obataljak rukavica, same gusle gude. — Mačka.

873. Oboje brkato, oboje repato, jedno drugo nevoli. — Pas i mačka.

874. Oboje gori, oboje žeže, a jedno drugo nepeče. — Plamen i ugljevje.

875. Obrijan delija na slami leži (ili na dolini spava, ili na postelji sjedi), i: Okolo bielo, u sriedi žuto, i: Ozgor jezero, ozdol jezero, a u sriedi čemer, i: Odovud pelda, odonud pelda, a u sriedi žuti Jerko. — Jaje.

876. Obrijan djeda iz brda gleda — Jaje u gnjezdu.

877. Od biela kamena postalo. Haljinu ima rukom nepravljenu. Od njegova glasa mrtvi ustaju. — Pietao.

878. Od crne kudjelje se biela žica prede. — Mlieko kad se doji crna krava.

879. Od čega kapa, od toga i pop, od čega pop, od toga štop. — Kapak, kotao i ciev, kad se rakija peče.

880. Od čega trup, od onoga i kapa. — Vrč.

881. Od čega Turčin, od toga i čalma. — Pečurka.

882. Od jaka sam plemena, a jačega koljena, iz kape se rodim i glavom platim — Žir.

883. Od kuće do kuće kao kaiščić. — Staza.

884. Od kuće ide, a doma gleda. — Rog svirački.

885. Od kuće ide, a trbuh kući okrene. — Listovi na nogama.

886. Od kuće ide pjevajuć, kući plačuć, i: Otjera vola jalova, dotjera ga steona. — Vrč, tikva i žbanja.

887. Od mesa postalo i govori, a ništa nezna. — Pero guščije.

888. Od njega živiš, nit ga jedeš niti piješ. — Zrak.

889. Od šumina do šumina, trideset kožušina, i: Oža na zemlji, glava mu u zemlji, i: Ozgor perjanica, ozdol brada, u sriedi turska čalma. — Luk.

890. Od zemlje ga dižeš, a dići nemožeš — Klupko niti.

891. Od željeza i kuću čuva — Lokot.

892. Od života je, otidje i dodje, a živo nije, i: Od života je, podje, dodje — živo nije. — Odziv.

893. Odavde brieg, odande brieg, izvadim punu šaku bubrega. — Korito kad se kruh miesi.

894. Oderan bika niz dolinu rika. — Bubanj.

895. Odklop, zaklop, titaroš varoš. — Sanduk.

896. Odleti pata, doleti pata, i donese dva ivera zlatna, i: Odleti, doleti i donese dva liera zlata. — Pčela, kad dodje iz polja.

897. Odoh u goru i odsjekoh drvo, nitko nemože panja naći. — Dlaka izčupana iz kose ili brade.

898. Odoh u goru i odsjekoh tristo trideset i tri šindrike i četiri boskije i sve donesoh na malomu prstu. - Brdo za tkanje.

899. Odoh u goru, te odsjekoh podlogu, pa ju turih pod nogu. — Podnožnik na razboju.

900. Odovud ja, otud ti, i sretosmo se. — Tkanica ili pojas.

901. Odovud klada, odonud klada, u sriedi zmaj. — Vatra.

902. Odovud kus, odonud kus, a med njimi sladokus (kus = komadić). — Orah.

903. Odovud runo, odonud runo, u sriedi drkalo. — Konji i rudo u kolima.

904. Odpravila me dolnja tetka gornjoj tetki, da mi dade sala mazala, jer sam se sva razpala, da bih se opet sastala — Zemlja i kiša.

905. Odrt jarac dreči, i: Odrto jare kroz selo dreči. — Dude.

906. Oganj vatra gori, u njoj čovjek stoji. — Ogledalo.

907. Okićeno mače kroz selo prodje, tkogod ga sretne, u zatiljak ga ljubi. — Čutura, kad djever prvo jutro sa snahom pohadja rodjake i znance.

908. Oko ima o boku — Bačva.

909. Oko kotca tri sta zavezaka. — Preslica.

910. Oko vola bika na vrh jasenika, sve se selo strka (sakupi). — Bačva s vinom i ljudi, kad se sakupe oko nje i piju.

911. Okolo meso, u sriedi koža. — Želudac.

912. Okolo prteno, unutra gvozdeno — Pletivo.

913. Okolo sdepano, u sriedi kumovska čast. — Košnica oliepljena balegom i puna.

914. Okorjela mišetina preko mora glas donese. — Pismo, knjiga.

915. Okorna trbušina preko mora preletila. — Brod.

916. Okotila buba jarca. — Sjeme i repa.

917. Okrpana baka kraj ognjišta sjedi. — Gibanica.

918. Okruglo i repato, izvana crno, što nam daje, to je sladko. — Tava.

919. Okruglo mrtvo, kad se proždre, onda je sladko — Bobica groždja.

920. Ono na ono, ono kroz ono, ono u ono ide — Kapak, kotao i ciev, kad se rakija peče.

921. Ore kao orač, crn kao kovač. — Krtica.

922. Osam braće jednu oputu kroje. — Brazda od pluga, kad se na volima ore.

923. Osedlah konja, pa udarih po trbuhu, a kola me po ledjima. — Opanci.

924. Oš bio, gdje si bio? U krvi sam bio, što krvav nisam, u sriedi sam bio. — Bubreg.

925. Ošušin, došušin, na njem tri sta kožušin. — Kokoš.

926. Otac grbav, mati šuplja, a djeca vilovita, i: O klinu visi, o zlu misli. — Puška.

927. Otac ima dvanaest kćeri, svaka kći trideset sinova, svaki sin dva lica: bielo i crno. — Godina, mjeseci, dani i noći.

928. Otac ima sto sinova, u svakoga sina kapa na glavi, u njega neima. — Hrast i žir.

929. Otac je svih stvari, sve dočeka i preživi. — Vrieme.

930. Otac kotac, mali drobuša, djeca obiestna. — Trs.

931. Otac kotac, mati drobuša, djeca sitna i obiestna. — Čokot, grozd i vino.

932. Otac mi je pas, majka mi je kučka. Lajem kao pas, a pas nisam. — Kučka.

933. Otac neide nikad u crkvu, a sin svaki dan. — Vino.

934. Otac pogorelac, mati široboka, djeca oblizančići. — Lonac, zdjela i žlice.

935. Otac se još nije rodio, a sin već više kuće leti. — Vatra i dim.

936. Otac stoji, mati kleči, djeca vise. — Kolac, trs i grozdje

937. Otac u kolievci, a sin u svatovih. — Loza i vino.

938. Otac zieva, mati peha (potiče), djeca se gule. — Stupka, kad se lan tuče.

939. Otjerah Bielonju, a dotjerah Galonju. — Sukno bielo kad se oboji.

940. Otidje resa u nebesa: stari reso i ovo je tvoje meso. — Kukuruz zeleni.

941. Otište se vol niz popov dol, za ništa ga nemožeš uhvatiti, nego za rog. — Vrč zemljani.

942. Otrag duša, usried suša, napred puša. — Čovjek, zubača i konji.

943. Otud brieg, otud brieg, u sriedi Alajbeg. — Diete u kolievci.

944. Otud brieg, otud brieg, u sriedi Kalajbeg. — Kruh u peći.

945. Otud brieg, otud brieg, u sriedi se vije snieg. — Naćve i brašno kad se sije.

946. Otud ide mrka ovca, pa se trgnu na tvog otca. — San.

947. Otud ide vitorog, pred njega iztrkalo derenkalo, da mu dade mikorice. — Krava kad pred nju tele iztrči i sisa.

948. Otud leti tirinčica, srete ju opečenica: kud letiš tirinčice? Kud letim da letim, nikom ništa nečinim. — Iskra.

949. Ovca rogata i vunom bogata, svaka dlaka valja dukata. — Grozd.

950. Ovca rogata, vunom bogata, više na njoj vlasi, nego se u selu glasi. — Trava prosenica.

951. Ovce pasu nebrojene, širom poljem nemjerenim, a med njima čoban Rugušan. — Zviezde, nebo i mjesec.

952. Ozdol mast, ozgor čast i u njojzi slast. — Kolač, kad se peče na masti.

953. Ozdol toldos, ozgor toldos, u sriedi mičivoldos toldos, i: Ozgor ploča, ozdol ploča, u sriedi živo. — Žaba kornjača.

954. Ozdol samar, ozgor kolami. — Opanci i remeni.

955. Ozgor baba, ozdol mama, u sriedi od divote diete gledi. — Pokljuka, tepsija i pita kad se peče.

956. Ozgor drvo, ozdol željezo, u sriedi meso. — Konj osedlan.

957. Ozgor nebo, ozdol nebo, u sriedi livada. — Pita od zelja.

958. Pade babuljak, ugrabi ga bamburak i spremi u lješinu. — Jabuka, kad opadne s drveta i diete ju uzme i pojede.

959. Pade bieli golub na granati dub, ubi ga carev sin crnozub, i: Pade biela ptica s neba, car ju ubi bez puške, a carica pojede bez muke, i: Pade golub bez krila, izjede ga kraljica bez zubi, i: Pade orao bez krila na javor bez grana, pojede ga pravica bez zuba, i: Poleće labud bez krila, pade na dub bez grana, ubi ga carev sin bez puške, a izjede carica bez huške. — Snieg i jug.

960. Pade Bielonja na zemlju, pa se nerazbi, a pade u vodu, pa se razbi, i: Prši, krila neima, stoji, nogu neima. — Snieg.

961. Pade biser u selo, selo ga pokupi. — Kiša ljetna (rodna).

962. Pade bure s tavana, razasu se sve do dna, dodje stotinu bačvara (ili majstora) i nemogoše da ga opet slože. — Jaje kad opadne.

963. Pade daska u more, niti se daska razbi, niti se more razli. — List, kad opadne s drveta u vodu.

964. Pade sivac s tavana, ubi Zlatana, i: Proleti sivac s brda u dolac i preplaši sina i otca, i: Preko biela svieta jedna guja. — Munja.

965. Pade svraka sedmokraka, sav ju sviet tjeraše, al' ju otjerati nemogoše, dok se sama nediže. — Post korizmeni.

966. Pade tvrdo s kobile. Ubi li se? Neubi, već prebi trbuh. — Orah kad opadne s drveta.

967. Pade vol u duboki dol, nitko ga nevidi, neg gospodin bog. — Sunce kad zadje.

968. Pali — paprika nije, peče — vatra nije, bode — trn nije. — Kopriva.

969. Panj je, na njem dvie grane, na svakoj grani pet razgranaka, koji su sasvim neugledni. Sve što ljudi imaju, rod je tih grana i njihovih razgranaka. — Ruka i prsti.

970. Para pariza, sve selo nagizda, a sebe nemože, i: Ptica šargizda. — Igla.

971. Patančići vagančići, pružili se od Sarvaša do Almaša. — Trag konjski.

972. Pauci konci, željezni katanci. — Kopče na haljinah.

973. Pekoh ditla na crljeni jednog ljeta, pekoh ditla drugog ljeta. Niti mogoh ditla izpeći, nit iz njega masti izteći, i: Puna štala crljenih volova, dodje jedan crni, pa ih raztjera, i: Poručuje Ivan Ivanici, da mu rano urani i postelj razpremi. — Vatra i omelo u peći.

974. Pelendule pelengrija, pusto polje ravno. — Platno.

975. Pendel pendi, pendelija pendel zja, pendel pendi tresku da, i: Penza visi, penza zja, penza penzi ćušku da. — Zvono.

976. Pendole pelengrija, puno polje bez žive duše. — Groblje.

977. Pet baba jedna za drugom oko jame hode, i: Petero braće, a jedne gaće, i: Petero braće kuću prave, a nemisle u njoj prebivati, i: Petero braće jedne gaće, jedan svuče, a drugi obuče, i: Petero braće, sto kuća, svi na jedna vrata izlaze i ulaze, i: Pet čibuka, sto petdeset lula, i: Pet gospoja kuću načiniše bez ivera, i: Pet zidara kuću grade, a jedan ju završuje, i: Pet petaka, dva eraka načiniše kuću bez ivera, i: Pet se baba oko jedne jame vrte, a jedna drugu nestiže, i: Pet se sestara jednim pasom paše, i: Pet sestara grad gradiše, jedna drugu izmjenjivaše. — Igle i čarape.

978. Pet bacaju, pet čekaju, pa svima pobjegne, i: Petorica ga tjeraju, a petorica čekaju. — Čunak, kad se tka.

979. Pet duplja u jednoj jami. — Rukavica.

980. Pet glava, četiri duše, a stotinu prsta. — Mrtvac i nosioci.

981. Pije vodu, a vrata neima. — Bure.

982. Pilintići uviek rade, a goli te goli. — Prsti na rukama.

983. Pjeva glasovito, kopljem bode ponosito. — Komarac.

984. Planina, a pod njom poljana, pod poljanom gledić, pod gledićem šopota, pod šopotom provala, u provali govorilo, i: Poljana je pod planinom, u poljani ogledala, do ogledalâ cmrk, do cmrka grad, u gradu gospodar. — Kosa, čelo, oči, nos, usta i jezik.

985. Plavonjica Mrkonjicu liže. — Plamen i kotao.

986. Plazi, zmija nije, roge ima, govedo nije, sedlo nosi, konj nije, i: Po tlu plazi, po tlu hodi, kuću ima, čovjek nije, roge ima, vol nije, tovar nosi, konj nije. — Puž.

987. Pliva patka na vodici, nosi čekrk na glavici, i: Preko polja bam bu, u gorici plan pljus, u vodici bam brc, i: Ptica dugorepica prepliva more, a rep neskvasi. — Ladja.

988. Po dnu gvozdeno, po sriedi mesnato, a na vrhu drveno. — Konj osedlan.

989. Po gori se vilo i vilo, doma dolazilo, traga neostavljalo, kruha neiskalo, i: Ptica Magjarica povrh gore pozvrkuje. — Pčela.

990. Po mrtvoj kobili živa crieva gmižu. — Kuća i čeljad.

991. Po sajmu sam hodio i u rukuh sam ga nosio, te sam ga dao svojoj ljubi, da ga zabode u svoje kosmato. — Češalj ženski.

992. Po šumi urla, a po brdu mumlja. Traži voćnjake, jede med i kruške a neboji se puške. — Medved.

993. Po tmici ga vode, vjetra se neboji, danju mirno stoji. — Fenjer.

994. Po vodi ide, a neskvasi se, i: Po vodi ide nebućka, po polju (ili travi) ide, a nešuška. — Sjena.

995. Po zraku nebrodi, po zemlji nehodi, krst nosi, kršćanin nije. Pogodi gdje je. — Krstionica u crkvi.

996. Potjeralo inje mainje, mainje strainje, strainje toroša, a toroš Bjeloša. — Mlin.

997. Pod jednom kapom četiri brata. — Stol.

998. Pod nebo se diže i živi do hiljadu godina. Na njem stanuje do hiljadu duša. — Hrast.

999. Podigla se pepeljeva vojska, da zarobi smedjerova bana, i: Podigla se petoprsta vojska i porobi Nosana kralja, i: Podiže se pet kraljevih vojnika, da otvore smrdjeve dvore. — Prsti i nos.

1000. Podigle se rogoljače, susrete ih rendisalo, pa ih htjede rendisati, ali neda Bundaš ni gledati. — Ovce, vuk i pas.

1001. Podigni — prazno, spusti — puno. — Kapa, kad se meće na glavu i skida.

1002. Podigoše se ptići žunići s gvozdenimi kljunići, gdjegod padoše, sve popasoše. — Žeteoci.

1003. Podiže se peteljeva vojska, te otjera po ledu goveda, kad mu biše u kitu pšenica. — Prsti, kad se njima u loncu pridržaje skorup, a mlieko salieva u drugu posudu.

1004. Podje li jahač, i ja š njim taki. Ali ja nisam njegov konjic laki. Gospodar se samnom samo krasi. — Sedlo.

1005. Podjoh pućem razpućem, naidjoh na rize i parize, nit su rize ni parize, nego turske rukavice. — Korice nožne.

1006. Podjoh putem stranputice i naidjoh na štap niti rezan niti vezan, niti u ruke uziman, i: Podjoh sam neposlan i naidjoh na štap neotesan, i: Po vodi pliva, žabe vreba, i: Pisano, šareno prepisano, a rukom neticano, i: Prodjoh put i razput i naidjoh na prut nedjelan. — Čovjek, kad naidje na zmiju.

1007. Pokraj trna čuči, čeka živa mesa. — Mačka čeka miša.

1008. Pola jele, pola kobile, i: Poslala me moja mama tvojoj mami, da mi dade tres, tres. — Sito.

1009. Poletila guska bogu na večeru, susrela ju pčela ogorjela, te joj ne dade bogu na večeru, i: Poletile guske susrele ih pčele i pitale: kud letite guske? Kud letimo da letimo, nikoga se ne bojimo, i: Podigoše se kusati palandrci i podjoše bogu na večeru, na putu sretne ih stari čerendisalo i veli: vratite se kusati palandrci, bog je davno večerao, i: Podjoh bogu, slomih nogu. — Iskre.

1010. Poletilo šest ždralova mesnatih kljunova i drvenih vratova, i: Poletilo jato ždralova mesnatih kljunova, drvenih vratova, gvozdenih repova, gdje padoše, tu zacrpiše. — Volovi u plugu.

1011. Poletio ciciban preko mora na divan, duži mu je glas, neg u cara pas. — Ždralovi.

1012. Polovica od drveta, a polovica od krmeta. — Kefa (šćetka).

1013. Polje nemjereno, ovce nebrojene. Pred njima je čoban momče, a za njima lasak pasak, i: Pošetalo jato čevrljuga, a pred njima jedinkalo, a za njima pantoš. — Zviezde, mjesec i sunce.

1014. Polje trbuban, u njem gnjezdo, a u gnjezdu gjungjerovo zrno. — Pupak.

1015. Popagan viče cieli dan, po gori ide i na vodu dolazi, niti što jede niti vode pije. — Zvonac ili klepka na blažčetu.

1016. Popom ga zovu, a pop nije, u zlatu sja, a zlato nije. — Pop zlatni (tako se zove jedna buba u Primorju i Zahumlju).

1017. Poručio ćiliban, da mu se otvori korača, da uvede u nju zeleni rod. — Metanje kupusa u bačvu.

1018. Poručuje ban ciciban svojoj ljubi na Dunav: čini ljubo što znaš! Ja sam sa svih strana oglodan, sa svih strana do rebara — Plast očupan.

1019. Poručuje ciciban cicibanici: pošalji mi na magarcu šetlju petlju, da dovezem bielu pjenu. — Mlinar poručuje svojoj ženi, da mu pošalje kola da doveze brašno.

1020. Poručuje dolnja gospa gornjoj gospi: prolij svoje zlatne suze, jer umrieh od crne suše, i: Poručuje dolnja župa gornjoj župi: pošalji mi oksala maksala, sva sam se razsanula. — Zemlja i kiša.

1021. Poručuje domaćin domaćici: pošalji mi tisli misli, pale su mi mrke pčele na plješivac. — Vršač.

1022. Poručuje Ivica Ivku, da joj traži šipku, da zatisne tikvu, da ju nedira nitko, dok nedodje Ivko, i: Poručuje Vitkovica Vitku, da dodje da zaklešti. — Ključ i brava.

1023. Poručuje Karapanža po Mijatu Šalobanu, da je došao

mudronja i doveo vrangelju, da iznesu cicika, da peku vrancika. — Tava, mast i kolači.

1024. Poručuje Mara djaku po pobratimu Stanku: dva gungula guču i povoj suču. — Poručuje vatra žbanji po pari, kad se rakija peče, da kotao i kaca prave od pare rakiju, koja ide kroz ciev.

1025. Poručuje paritniku paritnica, dotjeraj mi mrkotice na prekušince. — Stanarica viče čobanina, da dotjera ovce da ih pomuze.

1026. Poskočiše sinovi i napraviše otca. — Baglići.

1027. Poslao car carici u zlatnoj kutijici dvanaest zlatnih zviezda, a u svakoj zviezdi po četiri ružmarina. — Mjeseci i tjedni.

1028. Poštar ide, pošten nije, u grad ide, lista nije. — Miš.

1029. Povih zlato, odvih zlato. — Vatra zapretana.

1030. Povrvija turija, zametetak ludija. — Snutak.

1031. Prave se u kući samo, a nije liepo gledati. — Pukotina.

1032. Pravo se prede, pravo plete, a krivo sjedi. — Uže.

1033. Pred kućom ti hat, a na hatu bat, a na batu grozd, i: Poručio ti Ivaniš, da mu sutra poraniš i lice pogladiš. — Gjerma.

1034. Prede, a ništa nenaprede. — Mačka.

1035. Preko mora crn put, i: Preko vruća potoka gvozden most. — Karika od kotla, kad je na vatri.

1036. Preko šume hop, hop, preko polja kas, kas, pa u vodu tumbas, i: Preko šume šum, šum, preko polja kas, kas, pa u vodu šmuc. — Žaba.

1037. Preletila žuna preko polja, drvena repa i gvozdena kljuna, i: Prodje žuna preko guvna gvozdena kljuna, a drvena repa. — Kosa.

1038. Pri vodi i bez vode pije vino. — Mlinar.

1039. Priklekoh ti, zaklekoh ti, prilepurih ti, zalepurih ti. — Sanduk, kad se zatvara.

1040. Prinesem ga k sebi, prinesem ga i k tebi. Otac ga prinese materi, a ja sebi pa tebi. — Vrč.

1041. Pripeh krave u tor, sve dolećeše mršave i udebljaše. — Zito zasijano.

1042. Pripni čare na migare, na panje dekanje na tvoje smrkalo. — Naočale.

1043. Privezah kozu uz plot, te ju muzoh svu jesen. — Povjesmo na preslici.

1044. Prodje kroz trnje i neogrebe se, i: Putnik je, dolazi iz

biela svieta, niti hodi, niti leti, niti jede, niti pije, negovori, a čuje se. — Vjetar.

1045. Prodje kuna preko guvna, gvozdena kljuna i drvena repa — Plug.

1046. Prodjoh baščicom i nadjoh žutu dinju, požutile ti noge i ruke, dok to nepogodiš. — Dinja.

1047. Prodjoh put i razput i nadjoh zvrk, ali nemogoh mu kraja naći, i: Prodjoh putem razputićem i nadjoh tursku rukavicu. prevrtah i obrtah ju, ali ipak kraja nenadjoh. — Jež.

1048. Prolazi gorom i dolinom bez nogu, i: Priedje Ivka preko svega svieta. — Sunce.

1049. Prosu se zublja po nedolet-polju, niti koga opeče niti što zapali. — Zviezda, kad se po nebu prospe.

1050. Prsa su ladja, noge vesla, a ruke medju očima. — Patka u vodi.

1051. Prteno srce, mesnato tielo, željezna rebra, drveno dno. — Svieća i drveni sviećnjak.

1052. Prut prutonja, šib šibonja, nuz njega visi stotinu repova. — Pokrovac konjski.

1053. Pružih platno do mora, pa ga savih u orahovu ljusku, i: Pružih platno od mora do Samobora, i savih ga u ljusku od oraha, i: Pružih zlatnu žicu preko bieloga svieta. — Vid.

1054. Pružila se brazda od cara do kralja. U njoj neima ni žile ni panja. — Duga.

1055. Pružila se skela preko svega sela, i: Pružilo se vito preko svega svieta. — Drum, put.

1056. Pružila se kroz prozor zlatna greda s neba, po njoj biser trepti, gledati se neda. — Zraka sunčana u sobi.

1057. Prve dvie trkaljke, druge dvie pomagaljke, peta i šesta migaljke, sedma i osma strigaljke, a deveto zafrkač. — Zec prednjimi i zadnjimi nogami, očima, ušima i repom.

1058. Ptica žutica, prži joj se dušica. — Cicvara na vatri.

1059. Puca, praska, svietli se, sve se ori i prolama crnom zrncu u zatvoru, sama božja sila odoli. — Barut.

1060. Puče puška u polje, svemu svietu dade glas, i: Prodje ban jereban s mora na Dunav, konjskom vriskom i junačkom vikom, malo ga tko vidi, ali svatko čuje. — Grom.

1061. Pun dolac krivih kolaca. — Žličnjak.

1062. Pun koš pšenice, a ja ukradoh jedno i pozna se. — Ovca, kad se iz tora ukrade.

*

1063. Pun lonac doratastih konja, kad jedan zavrišti, svi zavrište. — Orasi.

1064. Pun lončić zelenih obojčića, i: Pun tor ovaca i sve stoje na jednoj nozi. — Lišće u kupusnice u vrtu.

1065. Pun oblutak krsta, nitko im se neklanja, nego snulja i tkalja. — Predivo u klupku ili na mosuru

1066. Puna baka bubrežaka — Peć, kad se kruh peče.

1067. Puna bukva siena, u sienu meso. — Diete u kolievci.

1068. Puna dolina zelenih glava, i: Pun tor goveda, sve na jednoj nozi, i: Pun vrt modrih oblaka. — Kupus u vrtu.

1069. Puna draga bielih ovaca, medju njima crn lajiša. Ovce šute, a lajiša bleji, i: Pun tor ovaca, medju njima sam lajiša bleji. — Pop i sviet u crkvi.

1070. Puna glava (ili panj) iverja. — Bačvica narezana sira na komade.

1071. Puna greda bielih kokica (ili golubova), i: Puna greda bielih pera, i: Puna kutija klinaca, i: Pun panj bielih pilića, i: Puna pećina finoga bisera; više vriede biserova vrata, nego oka čistoga zlata, i: Puna štalica bielih kravica. — Zubi.

1072. Puna jama težkoga jada. — Puška.

1073. Puna kaca crnih jajačaca. — Fišek baruta.

1074. Puna kuća zlata, od nikuda vrata. — Jaje.

1075. Puna košarica mesa, na vratima motika, kad se meso i motika slože, onda posao ide, i: Puna peć ovaca, a medju njima crven čoban bleči, i: Pun dvor bielih kokica, med njima crven pietao. — Jezik i zubi.

1076. Puna kutijica gnjidica. — Smokva i makovica.

1077. Puna livada kajiša. — Odkosi.

1078. Puna ljesa prosa, niti se ljesa prigiblje, niti proso prosiplje, i: Puna tavanica ognjenih svietlica, i: Puna tepsija kolača, i: Puna tepsija zlatnih koštica, i: Puno rešeto jaja nad kućom visi, i: Puno rešeto lješnjaka. — Nebo i zviezde.

1079. Puna sam rupa, samo jedna šuplja. — Naprstak.

1080. Puna soba za krajcaru. — Svietlo.

1081. Puna šaka gore leti, a doli ide po svem svietu. — Perje.

1082. Puna škola djaka, a od nikud vrata. — Bundeva, tikva, dinja, lubenica.

1083. Puno brdo križa. — Rešeto.

1084. Puno ga je polje, a nemogu njim ni košaricu napuniti. — Magla.

1085. Puno okno pšenice, čim se jedno zrno uzme, pozna se. — Peć, kad joj manjka pećnjak.

1086. Puno polje bisera, niti ga tko posija, niti pobra, i: Puno polje bisera, sam ga bog posija, a sunašce pobra. — Rosa.

1087. Puno polje ovaca, medju njima kos objesio nos. — Zviezde i mjesec.

1088. Puno polje žutih janjaca. — Krastavci zreli u vrtu.

1089. Pustahija ukrade jedno zrno iz hambara, gazda spozna, sutra odnese pustahija hambar i žito, a gazda nepozna, i: Ptić prilipić, u gori mu repić, i: Poraste kao djevojka, čuvam ga kao mladu nevjestu, a posjekosmo ga kao roba. — Grozd.

1090. Pustih pticu uz more, ptica pusti trakove, trakovi cvietove, a cvietovi djecu. — Sjemenka, kad se zasije.

1091. Puše djed mački uz rep, da se mačka napne kao brieg. — Mjeh kovački.

1092. Radojica mali, sto volova zajmi, i još se hvali, da stotinu uzajmi. — Obad.

1093. Radovanova krava s visine pala, ni trbuha razbila, ni teleta ubila. — Orah kad opadne s drveta.

1094. Raj po biseru pase. — Djevojke ili snaše kad pšenicu plievu.

1095. Rak na konju, rak na sedlu, sjedi pokraj mora na dva čvora. — Kotao.

1096. Rasla česta šumica, pod šumicom poljana, pod poljanom gledura, pod gledurom Osiek grad, a u gradu gospodar. — Kosa, čelo, oči usta i jezik.

1097. Raste u polju, moči se u bari, oblači mlado i staro. — Lan.

1098. Razbih, zabih: umri, nemožeš ga izvaditi. — Drvo zakalamljeno.

1099. Razmaknite se da večeramo, a skupite se, da se umijemo. Žlice, kad se steru po stolu i kad se peru.

1100. Ražanj živ, meso gvozdeno. — Prsten na prstu.

1101. Rebrava kvočka, rebravi pilići, po strančici pasu. — Drljača.

1102. Repatica bana zvala, hodi bane na moja vrata. U mene neima ni jedne kosti, do one, kojom ću te ubosti. — Rak.

1103. Repato je, miš nije, zeleno je, grm nije. — Repa.

1104. Rešeto rešetalo, što rešetalo, to vodom postalo. — Tuča.

1105. Režu me i vežu, prepinju i natežu, s kolci na me idu,

potiskuju k zidu, grozno muče, da od muke plačem, al sam ipak čašćen i to soka radi, kojim se život sladi. — Čokot vinski.

1106. Riče, buči, na vodu ide, vode nepije. — Klepka na blažčetu.

1107. Riedko sito, često gladno. — Sito.

1108. Riknu rika usried Jalovika, sve selo dovika. — Puška, kad pukne.

1109. Rodi muha zeca. — Sjeme i repa.

1110. Rodi se bielo, kašnje pozeleni, kad naraste pocrveni i dobro je jesti. — Trešnja.

1111. Rodi se s perci, raste zeleno, u starosti je zlaćano, čovjek nemože bez njega biti. — Žito.

1112. Rodila baka babuljaka, pa se nad njim bani i pjesmom se mami. — Kokoš, kad snese jaje.

1113. Rodio se Kranjac na vrbi, kad je skakao, sve gaće podrapao. — Gnjezdo, kad opadne s drveta.

1114. Roge ima, uprćeno je i šarovito. — Puž.

1115. Rogom pije, rogom jede, rogom bogu slavu daje. — Pietao.

1116. Ruke Gjuru tište, iz njega voda pište. — Sir, kad se pravi.

1117. Rumenko Galonju liže. — Plamen i kotao.

1118. Ružica je, a nije bodljikasta. — Ruža djevojka.

1119. Sablja bez željeza učini više zla, nego dva hajduka, i: Sisun bisun besjedi. — Jezik.

1120. Sahan do sahana, avan do avana, do Ivanić-grada. — Stope konjske po putu.

1121. Sam ban prepasan, smije dalje nego car. — Omelo.

1122. Sam Rogonja leti niz popašen dol, nemogu ga za rep uhvatiti — Sieno.

1123. Sam se u kući i polju hranim zmaj me progoni i gnjavi, nitko me nebrani. — Miš.

1124. Sama giga kuću čuva, i: Smik ovamo, smik onamo, dobro kuću čuva. — Ključanica na vratih.

1125. Samo se u kući pravi, nitko ga netreba. — Pukotina.

1126. Sat je, a neide niti kuca, neima kazala, a vrieme kazuje. — Sunce.

1127. Sav Mrkonja unidje u dom, samo nemogoše rogovi, i: Sav vol u štalu unidje, samo nemogoše rogovi. — Svrdao.

1128. Sav sviet pomre, a jedan starčić s koščanom sviralicom zasvira i sviet se opet oživi, i: Sinoć bješe u selu veći od vezira, a već jutros bi u travi maljušak. — Pietao.

1129. Savij zlato, razvij zlato, a zlato pa zlato nezaspato. — Vatra zapretana.

1130. Savit ću se u trubicu, ubost ću te u nožicu. — Jež.

1131. Sedam sestrica u raju bilo, iz raja došle i radost doniele. — Korizma.

1132. Seljak vidi svaki čas, car i kralj nekad, a bog nikad. — Sebi ravna.

1133. Senj na senju jaši, senju kapa do očiju klapa, i: Svi sinovi u kapi, otac bez kape. — Žir i hrast.

1134. Sgrčeno, izmučeno, o kolcu visi, zlo nemisli. — Verige.

1135. Sika korenika mati bodljika, djeca lisasta. — Kesten.

1136. Sin majku za bradu poteže. — Vreteno i kudelja.

1137. Sin materi jezik odgriza, i: Sried mora oganj gori. — Plamen od svieće

1138. Sin otidje u svatove, a otac leži u kolievci. — Vino i loza.

1139. Sin svira, mati mašira, a otac zapovieda. — Letka, vitao i djedak.

1140. Singije mingije, puna zdjela mingije. — Kaša u zdjeli.

1141. Sirotica sam prava, šešir imam, glave neimam, jednu nogu imam, obuti ju nemogu. — Pečurka.

1142. Sito cvili, gladno šuti, i: Starac kašlje, izgubio rašlje, potvorio mene, uzjašio tebe. — Mjeh kovački.

1143. Sitno vitno, do zore posleno. — Bukagije konjske.

1144. Siv golubak kroz zemlju prodje. — Krtica.

1145. Siva kobila sitno torila, što utorila, to bi materi. — Mlin kad melje.

1146. Sivac vodu gazi, noge neskvasi, i: Sivac more pregazi, kopita neskvasi. — Mjesec.

1147. Sjeda sjedi u sjedinu gradu, car ju prosi, okovan je nedade. — Ovca u toru, vuk i pas.

1148. Sjede dvie vile medju dvie stiene, jedna drugu nevidi, i: Sav sviet vide, a sebe nevide. — Oči.

1149. Sjedi baka na putiću i nešto šeprtlji, težko onomu do smrti, tko se s njom uprti, i: Starac sjedi pod plotom, podupro se čokotom, nešto odtud šeprtlji, težko onomu do smrti, tko se s njim uprti. — Okovi za uznika.

1150. Sjedi biela na polici, u gvozdenoj okovici, i: Sjedi maca na polici, u žutoj okovici, sama svomu jadu sluti, sama svoje meso jede. — Svieća u sviećnjaku.

1151. Sjedi crven ćaća u hrastovih gaćah. Tko u njega dira, otaj nema mira. — Vino u buretu.

1152. Sjedi čajna i čeka mrtvi s onoga svieta, i: Sjedi vuga na vrh klupka, čeka sinova iz bielih gradova, i: Sjedi vila više vira, čeka duša s onog svieta, i: Sjedi vila na sred vira, čeka sinova iz bielih gradova, i: Sjedi gospa na bielomu gradu i čeka iz mrtvih sinova. — Kvočka na jajima.

1153. Sjedi ćasa kriva nosa. Svak' od ljudi, nos mu ljubi. — Vrč.

1154. Sjedi Fata na vrh mora i čini: faj, faj — gdje je moj kraj. — Natra.

1155. Sjedi gospa u dvoru, kose joj po dvoru, i: Sva djevojka u dvoru, samo kose po dvoru, i: Sjela Rada u sred grada, pustila kose po gradu. — Repa, dok je u zemlji.

1156. Sjedi Gjuro na grančici u crvenoj kabanici, više vriedi kabanica, nego Gjuro i grančica. — Karanfil.

1157. Sjedi maja na domaji i očekuje svojih sinova iz bielih gradova. — Guska, kad sjedi na jajih i očekuje guščiće.

1158. Sjedi Mara na dnu grada, kose joj se viju izvan grada — Vatra i dim.

1159. Sjedi Mara na vrh grada i vije tarac oko grada. — Lastavica i gnjezdo u dimnjaku.

1160. Sjedi pop pod plotom, podbočio se lokotom, i: Sjedi starac pod plotom, podbočio se lokotom, ponosi se grudima, pred poštenim ljudima, i: Sjedi bravac (neki vele i starac) pod voćkom i pokrio se obojkom. — Grozd na čokotu.

1161. Sjedi šarka koka kraj plota, otud ide voda klokotom, odnese šarku koku od plota. — Djevojka, kad po nju svatovi dodju.

1162. Sjedi šućur na moru u zelenu javoru, štogod ljudi stekoše, to šućuru odnesoše. — Mlin na vodi.

1163. Sjedi vila pokraj vira, drži svoga sina Brelomira. — Žena, kad siri.

1164. Sjedi vila pokraj vira i čeka ručka, i: Skočila čuča i uhvatila bjegu. — Mačka i miš.

1165. S jednim prutom svu ogradu ogradi. — Nit čarape.

1166. Sjedoh, klekoh, prihvatih ga: tupa, lupa, kucuknuh ga. — Brdo za tkanje.

1167. Sjedoh na vrata, odoh bez traga. — Ladja, a neki vele i kola.

1168. Sjekirica maljurica, povrh gore sieče, i: Sprdavica sprda preko devet brda. — Britva.

1169. Sjekirica mikirica povrh gore pozvekuje — Špiodnjak na glavi žena

1170. Sjekoh liko jednoliko, sjekoh liko drugoliko, ali liko jednoliko. — Vuna na ovcama.

1171. Sjekoh, zasjekoh, umetnuh i nitko ga neizvuče. — Kalam, kad se primi na drvetu.

1172. Sjekotići sieku, vukotići vuku, sam baća preobraća. — Zubi, usta i jezik.

1173. Skine čovjeku šešir s glave bez ruku i nevidi se. — Vjetar.

1174. Skoči buha s vodika, ubi konja zobnika i junaka vojnika, i: Skoči crna iza trna i preskoči tri sto i tri trna. — Zrno puščano.

1175. Skoči koka iz potoka. — Kokica od kokane kukuruze.

1176. Skoči koza kopnjača, na nozi joj pogača. — Kopito konjsko.

1177. Skoči ovca preko dolca i preskoči do kraj konca. — Čunak, kad se tka.

1178. Skoči srna preko trna, a gdje pade, tude i ostade. — Iskra.

1179. Skoči vuk i podiže brk, pa izvadi tovar jabuku. — Kantar (vaga) s jajetom.

1180. Skoči zec iz medje i slomi žilu jedinu. — Voćka, kad s drveta opadne.

1181. Skočih u jamu i izadjoh na dvoja vrata. — Čovjek, kad oblači hlače ili gaće.

1182. Skočiše djeca, te napraviše otca. — Kad se od baglića napravi plast.

1183. Skupile se, da se umijemo, a razstupile se, da ručamo. — Žlice, kad se peru i kad se steru na stol.

1184. Sladomeda, tvrdomuza na piesku plandovala, i: Svinja rije, a traga joj nije. — Riba u vodi.

1185. Slama opade, sjeme ostade. — Lišće, kad opadne jeseni s bilja.

1186. Slamnata kuća, željezni pritisci. — Vienac mladin.

1187. Slano, nekuhano, a jede se. — Rotkva.

1188. Slično guski, guska nije. — Gusak.

1189. S lieva hrast, s desna hrast, u sredini plemenita mast, i: Suhi sirovoga drži. — Vino i bure.

1190. Složi se pet zidara i deset nadničara, pa napraviše kuću bez ivera. — Igle i prsti, kad se čarape pletu.

1191. Sohan do sohana, lengir do lengira. — Zviezde.

1192. Sol osoli sol. — Pop pričesti popa.

1193. S polja derano iznutra striženo. — Dude.

1194. Sprieda klupko, u sredini vreća, a odzada ražanj — Mačka.

1195. Sprieda kosti, otraga trbusi. — Listovi na nogama.

1196. Sprieda kvrcka, otrag kacka, u sriedi kroz vodu teče. — Rakija, kad se peče.

1197. Srce ima, a nekuca. — Drvo.

1198. Srce drveno, glava gvozdena, krila prtena. — Zastava.

1199 Srcu naličim, savijen sam kao srp, a niti sam srce niti srp. — Gudalo sljepačko.

1200. Sred mora oganj gori, i: Sin materi jezik odgriza. — Stienj.

1201. Sred polja kučka laje. — Praćak.

1202. Stara baba u nuglu sjedi, po svoj kući svoj posao čini, i: Srce prteno, tielo mesnato, glava ognjena. — Svieća.

1203. Stara baka (teta) u kutu sjedi. Dok je ljeta, baka ništ nevriedi, a zimi baka svima mila i draga — Peć.

1204. Starac i baka najstariji i najmladji su na svietu. Starac je biel i radin, baka crna i liena. — Dan i noć.

1205. Starac Marko češlja bradu ciel dan s gvozdenimi klinci. — Grebeni.

1206. Starac sjedi na panju, suze mu liju niz bradu. — Lonac kad vri.

1207. Starac na zemlji, brada mu u zemlji. — Luk.

1208. Stariji sin od otca. — Lepinja i kruh, a i dim i vatra.

1209. Stanarica vodu nosi u mužčiću stavarčiću. — Sise kravje.

1210. Stepeno, otepeno, u šumi kuka, dok okapa (iztroši se) nitko za njega nemari. — Panj.

1211. Stepnem te, metnem te, pa ipak idem na te. — Blazina.

1212. Stisnuh, ali ti živo dadoh. — Ugljen.

1213. Sto kobila poljem kasa, jedna pade, sva stotina stade, i: Stotinu jaše, stotinu paše, jedna puče, sve stadoše. — Nit kod tkanja, kad pukne.

1214. Sto koza (ili ovaca ili volova) na jednoj nozi. — Lišće u kupusnice u vrtu.

1215. Sto orlova jedno jaje dadu, i: Sto kokoši vas dan nesu i jedva jedno jaje snesu. — Gruda sira.

1216. Sto orlova u jednu brazdu unidje. — Zubi od pile.

1217. Sto orlova u jednu stopu staje. — Zarez na rovašu.

1218. Stoji djedo u sobi, ništa negovori, ali svatko se uz njega posadi. — Stol.

1219. Stoji na pupku, niti je kratko niti uzko. — Pojas.

1220. Stoji pata kraj mora i viče: vaj, vaj, gdje je moru kraj. — Kad se niti motaju u klupko.

1221. Strževa baka rodi sina jaka. — Loza vinova ili šljivovo stablo.

1222. Studeno i ledeno djevojci grlo grije — Gjerdan.

1223. Suho moči, mokro vadi, pa nosi svojem dadi:* evo dado, što ti imaš rado, i: Suho prazno turim, mokro puno izvadim. — Teglica.

1224. Sunce izpeklo, zubi smrvili. — Orah.

1225. Sunce me kuha, ruka drobi, noga gazi, usta piju. — Vino.

1226. Sušim bušim, na njem devet kožušin. — Kukuruz.

1227. Sva gora po vrhu šuplja. — Strnište.

1228. Sva gora pokise, četiri pruta nemogoše. — Sise kravje.

1229. Sva gospa u kuću unidje, samo suknja nemože. — Svraka.

1230. Sva goveda idu kući sapeta — Drva, kad se u bremenu koći nose.

1231. Svaki dan izlazi iz kuće, a ipak je uviek u kući, i: Svud po svietu hodi, a iz kuće neizlazi, i: Svaki dan iz kuće izlazim, pak sam ipak kod kuće — Puž.

1232. Svaki me želi, ali kad me ima, dao bi sve što ima, samo da me nema — Starost

1233. Svakoga zaodije, a sebe ne, i: Sve gizda, a sebe nemože i: Siva mala peklica svu ljepotu snaša. — Igla.

1234. S vana meso, iznutra koža, moraš sadrti, ako hoćeš jesti. — Želudac.

1235. Svatko ga treba, ali samo jedanput. — Grobara.

1236. Sve magare unidje s tovarom u košaru, rep nemože, i: Stjerah magaricu u košaricu, sva magarica unidje, samo rep nemože. — Žlica.

1237. Sve polje remenjem opasano. — Livada s odkosi.

---

* »Dado« veli u nekojih mjestih diete otcu i snaha svekru.

1238. Sve se ljeska kao trieska, živo nije, travu jede, i: Sve sam polje pozobala, još se nisam nazobala. — Kosa.

1239. Sve se na više vilo i k nebu hodilo, što više hodilo, tim se više topilo. — Dim.

1240. Sve se selo svika na čikina bika, ali ga nitko krenuti nemogaše. — Kotao, kad se rakija peče i ljudi dolaze i piju, a kotao uviek stoji i rakiju peče.

1241. Svi carići crveni, sam car zelen. — Šipak.

1242. Sve u kući izgori, a kuća osta, i: Sva slama izgori, a pojata ciela osta. — Lula.

1243. Svi carići opasani, sam car razpasan, i: Svi pilići opasani, sam paša razpasan. — Snopovi i slog.

1244. Svi ga ljudi žele imati i trebaju ga, pa sve za njega čine. — Novac.

1245. Svi se raduju Gjurgjevu danu, samo ih se sedam neraduje. — Vlašići.

1246. Svi volovi u verugu, sam Mrkonja u pretegu, i: Svi volovi šuplji, sam medonja zategao. — Verige i kotao.

1247. Sviba viba, da je jednaka do neba bi bila, i: Sve vito i previto, da se izpravi, do neba bi bilo. — Put.

1248. Svim daje i dieli, koliko tko želi, a uviek je puno vazda, kano dobar gazda. — Zdenac.

1249. Svud s menom, nikud bez mene. — Glava.

1250. Svukoh banicu do kože i rekoh: pomozi bože. — Ovca, kad se ostriže

1251. Šaja baja, na hrastu ćuti. Šarabotići na putu kusaju. Sidji šajo bajo, da te u se metnem, i: Šiglje miglje putem ide i gleda, da mu golac padne. — Svinja i žir.

1252. Šaka maka izpod praga gledi. — Pilići izpod kvočke.

1253. Šantija mantija, za rebro objesito. — Kotao na verigama.

1254. Šanjato banjato, na vrhu granato. — Ruka.

1255 Šara vara, po potoku šara, u ćupiću na panjiću spava. — Puž.

1256. Šarabaća skače kroz drače, deset ga tjeraju deset čekaju. — Čutura, kad se iz nje pije.

1257. Šare bure, cara ukopaše na Vidov dan pod lipov panj. — Jug razjužio snieg.

1258. Šarena goga, pisana goga. Savij gogu na jednu nogu. — Podveza.

1259. Šarena krava na stranu stala. — Pregača, kad se zametne.

1260. Šarena kujica pred kućom laje. — Trlica.

1261. Šarena šiba šmiguljava, u zubima smrt nosi. — Zmija.

1262. Šareno prešareno, kano gusarovo jaje. — Svećenik u ruhu.

1263. Šareno vižle, Šajko mu ime, Šajko ždrakule sve uz planine. — Zec.

1264. Šarka koka na ledu zaspala, a druga ju koka dozivala: što si koko na ledu zaspala, davno su tvoje druge u polje otišle. — Puška stara.

1265. Šavrdalo šavrda po gori i po doli, dvojica ga gone, a dvojica čekaju. — Zec, kad ga gone dva psa, a lovac puškom čeka.

1266. Šeremet met, kraljev zet, na ruki ga nosi, te djevojke prosi. — Prsten

1267. Šeremeta kmeta, za vratima stoji, na djevojke čeka. — — Metla.

1268. Šiba biba, da nije kriva, nebi bila, i: Što sam duga, da sam ravna, do neba bi bila, i: Šipila bipila, da se nije savila, do neba bi shvatila. — Cesta.

1269. Šibu ima, pastir nije, bat ima, kovač nije, zdjelicu ima a nejede. — Vaga.

1270. Šiga miga, putem kasa, šain pain na trtiću čuči, te mu veli: šiga miga, hodi ovamo, šain pain, da se počupamo. — Mačka i miš.

1271. Šigic migic, puna šaka gnjidic. — Makovica, smokva, tikva.

1272. Šik bik, vodu pije, a šiju nepriginje. — Bure.

1273. Šilo bodilo po gori hodilo, niti jelo niti pilo, a ipak je debelo, i: Škrinjica vinjica, u njoj leži vinkokoš. — Kesten.

1274. Šilo vilo motivilo, izpod neba prohodilo, vlaški govorilo, arbaneski zanosilo. — Žeravi.

1275. Šipile vile, šibke te bile na Petrov dan, kad ti je pod vedrim nebom stan. — Kiša ljetna, kad sipi po čovjeku u polju.

1276. Šire od vola, više od konja. — Vrata.

1277. Šklocipa zinula kao hala, sviet bi progutala. — Škare.

1278. Škrinjica binjica, u njoj pjeva zlatni ptić. — Kolievka i diete.

1279. Šmic ovamo, šmic onamo, dobro kuću čuva. — Ključ.

1280. Što ga biješ, što ti čini, što ti sije, to ti jedeš. — Sito.

1281. Što ima više nogu, tim lakše ide. — Starac.

1282. Što noću to danju, što danju to noću. — Miš sliepi.

1283. Što pule pule, na puletu Grk, a na Grku domišljaj. — Konj osedlan i na njem konjanik.

1284. Što više kidam od tebe, tim si sve veća. — Jama.

1285. Šućur bućur u devet kožuha. — Klas kukuruzni.

1286. Šućur sjedi na moru u zelenu javoru, štogod ljudi stekoše, sve šućuru snesoše. — Mlin.

1287. Šum šumi, grm grmi, biela gospa iz grada gledi. — Mlin i brašno.

1288. Šuma šumara, pod šumom poljana. — Kosa na glavi i čelo.

1289. Šuplje goline na batini doma donieli. — Pečenka na ražnju.

1290. Šuplji Mijo u sred polja sjedi. — Nos na licu.

1291. Talambasi vino piju, bačva im popieva. — Prasci i krmača.

1292. Tanci opanci, u tanac odoše, iz tanca dodjoše, a nepoderaše se. — Pismo odaslano.

1293. Tandara mandara, nešto kao cicvara. — Kaša u zdjeli.

1294. Tanje proždre deblje. — Zmija, kad proždre žabu.

1295. Tanjir do tanjira čak do Varadina. — Stope konjske po putu.

1296. Tanka neva iza brda pjeva: nedajte me kokošma, a pasa se nebojim. — Glista.

1297. Tanko kao žica, vitko kao zmija, puca kao puška, grize kao pas. — Bič.

1298. Tatino diete, majčino diete, a ničiji sin. — Kći.

1299. Tele beči u zelenoj peći, i: Tele beči u peći. — Zvono.

1300. Tele teleće, na kamenu blebeće: jao meni do boga, sve polje pozobah, još se nenazobah. — Mlin.

1301. Ti ga ljubiš, on tebe pljuje. — Vrč, kad se pije.

1302. Ti odatle, ja odavde, gdje se sastanemo, ondje se zakvačimo. — Remen oko pasa, a i svaka uzica, kojom se kakovo breme ili snop sveže.

1303. Tielo drveno, duša vodena, oči prtene. — Kaca.

1304. Tielo drveno, zubi gvozdeni, srce prteno. — Sanduk.

1305. Tielo mi je od čega i Adamovo. Svakoga napojih i nahranih. Kad umrem, niti mi bog duše primi, niti zemlja kosti. — Lonac zemljani.

1306. Tiesto bisto, pjenom poklopljeno. — Med.

1307. Tiga meni, tiga tebi, ti ga nećeš pogoditi, i: Tiga ja, tiga ti, ti ga nećeš pogoditi. — Tava.

1308. Tikva je pa sama gledi, jede i govori. — Glava.

1309. Tintirika vodu nosi u mješčiću tintiriću, kući tintirić doniela, nije ga prolila. — Koza i mlieko u sisama.

1310. Titer pa titer, božji glasitelj, na glavi mu kositer. Kad poklikne sve mrtve prene, i: Ture trči uz luku niz luku u crljenu klobuku, u gizdi, u pismu, u pismenoj košulji, i: Trči trči po putiću, u crvenom kaputiću. — Pietao.

1311. Tko ga ima nekazuje, tko ga dobije nezna, tko ga pozna, neće da ga ima. — Novac krivi.

1312. Tko pravi, netreba mu, tko kupi, neće mu se, komu treba, zato i nezna. — Sanduk mrtvački.

1313. Tko tka, onaj zja. — Tko zna, onaj i govori.

1314. Tovar nosi, konj nije, iglama bode, švelja nije. — Jež.

1315. Trbuh na trbuh, živo meso u ustima. — Diete kad sisa.

1316. Trbuh uz trbuh, medju njima drnjkalica. — Konji i ruda u kolah.

1317. Trca raca uviek u nebo gledi. — Zdenac.

1318. Trči mrka preko polja, za njom ide vuk napenduk: stani mrka, zla ti trka, sad će tebe stati kvrka. — Kokoš, kad ju jastreb goni.

1319. Trči trčuljak, visi visuljak, moli boga trčuljak, da padne visuljak. — Svinja i žir.

1320. Trči zec preko brda, nešto mu praska, kao hrastova daska. — Bubanj.

1321. Trga ti, trga ja. — Trlica.

1322. Tri brata, jedna kapa. — Stolica seljačka na tri noge.

1323. Tri četiri hode, peti šesti bodu, sedmi osmi poklope, deveti zavrti. — Noge, rozi, ledja i rep u goveda.

1324. Tri dana predoh, jedan dan pletoh i svezah i stegnuh muža. — Svitnjak.

1325. Tri sta jaše, tri sta kaše, jedna puče, sve stadoše. — Natra, kad žica pukne.

1326. Tri sta ovaca u jednu stopu nagaziše. — Zubi od pile.

1327. Tri sto šesdeset i više volova, upreženo u dvanaest jarmovah i jednim uzlom zavezano, i: Tri sto šesdeset vrančića, dvanaest golubića i pred njima orao grivnjaš. — Godina.

1328. Tri su seke i jedan bratac. Jedna seka nas grije, druga hrani, treća poji, a bratac svira. — Sunce, zemlja, voda i vjetar.

1329. Trke tamo, trke amo. Gje ćemo se sastati, već kod kruške jarebuške. — Cicvara na vatri.

1330. Trkom trči svraka, preko polja žarka, drvenoga repa, gvozdenoga kljuna. — Kosa

1331. Trkom trči trkalica, ćurak joj se bjelucka, a repić trepucka. — Janje malo.

1332. Trndelj tuži, da je na njem sto i četrdeset gužvi. — Vreteno.

1333. Ture ide po gredici, vije se u sedlici. — Puž.

1334. Ture ide gredicom, zavrglo se sedlicom, uzengjije govore: hajde Ture pobolje. Ono gdje kleče, pravo reče. — Kantar.

1335. Turi bielo, izvadi crveno. — Čep od bureta.

1336. Turi golo u runjavo. — Ruku u rukavicu.

1337. Tut ovamo i onamo, tuta ti za pasom. — Lula.

1338. Tuta tamo, tuta amo, te za vrata. — Metla

1339. Tužan je, nikom nije mio, da na ledja padne, nos bi razbio. — Nesretnik.

1340. U careve djevice po tielu tkanice. — Karike na puški.

1341. U djetetu zabodeno, niti svrbi niti boli, a uviek stoji i visi na jednom mjestu. — Naušnice.

1342. U dnu jame crno jaje, i: U sred polja šućurevo jaje. — Zrno u puški.

1343. U gori bez mozga laje, i: U šumu ide, kući gleda. — Sjekira.

1344 U gori glavom stajalo, u more repom ticalo. — Izvor i ušće rieke.

1345. U gori sječeno, u toru striženo, u polju žeto, sve u jedno sastavljeno. — Samar.

1346. U gori sjek sjek, u vodi muć muć. — Ladja.

1347. U gorici na jednoj nožici. — Gljiva

1348. U goru ide i bob sije, iz gore ide i bob sije. — Koza.

1349. U grad puna, iz grada prazna. — Kesa.

1350. U grudima nosi svoju djecu i tiho ih čuva, govori komu hoće i u daljini ga razumiju, a ipak ga nitko nečuje. Djeca su niema, ali njihov glas prodire ipak daleko preko mora u odaljenu zemlju. — Pismo.

1351. U hrzane dva zrna, a u rikavke četiri. — Sise u kobile i krave.

1352. U ibriku meso. — Šljive u rakijskom kotlu.

1353 U jednoj sobi rastu kosti i meso, i: Urodi se uroda u bielu kamenu. Sav se sviet čudi. kako se rod rodi u bielu kamenu. — Pile u jajetu.

1354. U jestvinah i kod krštenja mene potrebuju. — Sol.

1355. U jezeru žuti čemer. — Žumanjak.

1356. U jutro ide četveronožke, u podne dvonožke, na večer tronožke — Dobe čovječje (diete, muž i starac).

1357. U kamenu spava, gvoždjem se budi, sitno je i maleno, kad se voda nanj izlije, popije ju, kad se razširi, jedva ga sviet svlada, i: U našega korkomana zlatan ćurak i dolama. — Vatra.

1358. U koš sasuh, na badanj izvukoh, i: U glavi vatra, a u rep se ljubi, i: U bunaru vatra (ili u glavi vatra), na repu zubi — Lula.

1359 U krvi bio, a krvav nije. — Loj.

1360. U krvi se rodih, u krvi se odhranih. a krvi sè neužih. — Bubreg.

— 1361. U kuću mi dodje novo, niti je tesano niti gradjeno, i: U soli kuhano, pa ipak nije slano, i: U zraku bielo, kad na tlo pane, žuto, i: U jednoj bačvici vino i rakija, a nemogu se pomiešati. — Jaje.

1362. U lončiću torončiću, niti se kuha niti vari, a sviet hrani. — Mlieko u vimenu.

1363. U ljeskovu prutu i hrastovu trupu crvena zvierka leži. — Vino u buretu.

1364. U majke tri sinka. Sinci divane, a majka nemože. — Crkva i zvona.

1365. U mladosti sam zelen, kad ostarim nose me knezovi i grofovi, a kad ništa više nevriedim, prave od mene, što učenjaci ljube, i: U ženskima rukama ime izgubi. — Lan.

1366. U mog brata sura kapa, napulana, navezana nit sè znade pulam broja. niti kapi kroja. — Nebo i zviezde.

1367. U mog ćaće resaste gaće, i: U našega tatice malo bradice, na dnu glavice, i: Uže — uže nije, zeleno je — gušter nije, nokte ima, mačka nije. — Luk.

1368. U moga soldata sav nož od zlata, i: U našèga djede gore noge glede. — Plug.

1369. U moga trtomana ćurak i dolama. — Jarac

1370. U moje kućice po hrbtu sisice. — Svirala.

1371. U moje majke prištuk na bedri, prištuk ja tebi. — Ključ, kad visi na bedri nekomu, pa ga dade drugomu.

1372. U moje tete košulja do pete, po trbuhu gladka, medju nogama sladka. — Krava.

1373. U mrtve kobile živa crieva vire. — Mravinjak.

1374. U mrtvoj kobili drob govori. — Kuća i čeljad.

1375. U nas koza ćiverica po boku šarena, i: Usta na usta, ruku na bedre, i: U našega čobana duduk izvana, tko k njemu dodje, s njim se ljubi, i: U našega soldata duduk od zlata, tkogod mu pristupi, duduk poljubi. — Vrč zemljani.

1376. U nas kučka podviruša, svakoga je podvirila, pa će i tebe podviriti. — Prag.

1377. U naše Anice devetere tkanice. — Bure.

1378. U naše babe kožne oči. — Prozor.

1379. U naše bake sto baružica, i: U sobi napeto, u kuhinji začeto, i: U sobi gospodja, vani ciganka. — Peć.

1380. U naše Bare usta na vrh glave, i: U našega čifuta preko bedrice oputa. — Čutura.

1381. U naše čave uho na vrh glave. — Pokljuka.

1382. U naše hrce po hrbtu sisice, i: U naše seke po ledjih sisice. — Čavli po krovu.

1383. U naše Jele slamnate pete. — Igla i konac.

1384. U naše seke metla do pete, i: U naše tete perčin do pete. — Krava i njezin rep.

1385. U naše tete sikilj do pete. — Sablja.

1386. U naše tete šuba do pete. — Ovca i vuna.

1387. U našega bana od kamena glava. — Prst i nokat.

1388. U našega bielca devet pokrivača i još mu se vide tanana (ili biela) rebarca, i: U našega dedušine trideset i dvije kožušine, pa mu se ipak rebra vide. — Luk bieli.

1389. U našega bjelića stotinu repića. — Ručnik.

1390. U našega tatice (ili djede) runjave gaćice. — Dimnjak.

1391. U našega ćaće devetere gaće, i: U našega soldata kita od zlata, i: U našega vojaka oružje od lakta, i: U našega Mirka dva pištolja za pojasom i kanjura konaca. — Kukuruz na stabliki.

1392. U našega djede sto očica glede. — Rešeto.

1393. U našega doljana zlatne noge do koljena. — Stabljika kukuruze.

1894. U našega Grgote oko tiela opute. — Čekrk.

1395. U našega Ilije trke mrke dimije i gvozdene papuče, te u njima klapuće. — Konj podkovani.

1396. U našega Janka u trbuhu slamka. — Jabuka.

1397. U našega Lovre puna zdjela prove, i: U našega vranca gvozdena bronca. — Vaga.

1398. U našega dugonje izprebijana rebra. — Put.

1399. U našega Mike (ili Luke) četiri oka i valov, i: U našega Ferde žute oči glede. — Vratilo.

1400. U našega popa pune gaće tropa. — Kotao rakijski.

1401. U našega popa puno jeste tropa. Da li ti se duri, kroz nos što mu curi. — Kotao i rakija.

1402. U našega toromana crven tur i dolama. — Paprika.

1403. U našega vranca dvie sto pokrovaca. — Krov daščani i od criepa.

1404. U našega vranca gvozdeno tane, i: U repu mu pamet. — Kantar s jajetom.

1405. U našega vranca tri sto pokrovaca. — Živad i njezino perje.

1406. U nutra ide drveno, a van kosmato. — Ključ, kojim se sieno i slama puče.

1407. U nutra prazno, izvana jamasto. — Naprstak.

1408. U ognju gori, ognja se neboji. — Pepeo.

1409. U polje ide puno, iz polja prazno. — Torba s jelom.

1410. U pete nišani, u nos sgadja. — Praćak.

1411. U post dobiti, u mesojedji jesti. — U subotu mrsno dobiti, u nedelju jesti.

1412. U proljeće te odmaram, ljeti te hladim, jeseni te hranim, a zimi te grijem. — Drvo.

1413. U rukuh dreči, izvan ruku šuti. — Dude.

1414. U selu trgovac, na polju magarac. — Prnjkar i čipkar.

1415. U sobi teše, a iverje van pada, i: U buretu se kreše, a vani iskre bljeskaju. — Misao i govor.

1416. U sred ljeta svi me žele i traže, s menom hoće da se blaže. — Hlad.

1417. U sred mora hrast, i: U (na) sred mora djindjirevo gnjezdo (tunturovo jaje). — Pupak.

1418. U stubnju ljuta zvierka spava. — Rakija u buretu.

1419. U školu ide, mnogo pameti u sebi nosi, pa ipak ništa nezna. — Torbica djačka.

1420. U škrinjici binjici leži vrani golubak. — Diete u kolievci.

1421. U štalu (u kuću) ide bez kože, a iz štale s kožom. — Kruh, kad se peče.

*

1422. U šumi ga hvataju, po selu prate, djeci velika zabava. — Medved.

1423. U šumi raslo, s kobilama paslo, sa ženama igralo. — Sito.

1424. U šumi sječeno, a u šumu nemože. — Drljača.

1425. U šumi sječeno, preko polja vučeno, a na vodi tandrkalo. — Ajtaš u mlinu[1].

1426. U tamnoj klieti veze i tanku gojtu plete. — Pčela pravi saće u košnici.

1427. U vatri gori, a neopərži se, i: Unidje u vatru crno, a iz vatre crveno, i: U vodu ide crveno, a iz vode crno. — Željezo.

1428. U vatri mokro, u vodi suho — Vosak.

1429. U večer proso prosu, u jutro pokupi. — Izhod i zahod zviezda.

1430. U večer se uvuče, a u jutro izvuče. — Čeljade u postelji.

1431. U večer zatuci, u jutro izvuci. — Ključanica na vratih.

1432. U vodu ide živo, iz vode mrtvo. — Rak.

1433. U zapretu tiho tinja sada. Sad s koprive žacne iznenada, sad od sunca vriedja ti zjenicu, sad plane djevojci na licu. — Žar.

1434. Ubih vola bivola, okrvavih dva dola, pa krvi malo, mesa nimalo, i: Ubih vola medju dvie planine, obadvie ostadoše krvave. — Buha ubijena i prsti.

1435. Udario kosmat ban medju kadune na divan, i: U našega delije zlatan ćurak i dimije — Pietao.

1436. Udri gigu nogom, ode giga vodom. — Snieg, kad se drepi.

1437. Udriše Udrilovići, skočiše Skočilovići, stade zveka na mjedeno guvno. — Gusle.

1438. Ugorkinja vodu nosi, ugorci ju susretoše. Ugorkinja zemlji pade, ugorcima vode dade. — Krmača i prasci.

1439. Ujak ujnu giliče, ujna mu se primiče. — Ključem, kad se zatvara.

1440. Uloža vino goni iz jelića kostelića. — Diete, kad sisa.

1441. Umiva se, pa ipak je uviek crn. — Arapin.

1442. Umrla sam, rodila se nisam, vjenčala se sa svojim otcem, jedan dan sam stara bila, a matere nisam vidila. — Eva.

1443. Unidje bielo, a izadje crveno. — Čep od bureta.

1444. Unidje vol u tor, vuci ga uhvatiše i iztrgaše, a ovca ga dalje odpravi. — Jelo u ustima.

---

[1] Ajtašom zovu vodeničari cielo kolo vodenično, a u zagonetki se misli vreteno od kola.

1445. Uteče mi kumbas uz brdašce niz brdašce. Tko mi neće kazati, krvavo mu srdašce. — Zec.

1446. Uteče sinoć pamrak u oblak. Krvavo ti srce, ako nepogodiš. — Zapad sunca.

1447. Uteče volak u popov dolak. — Vreteno, kad se prede.

1448. Utjerah konja s tovarom u vodenicu, konj i tovar unidje, a rep nemože, i: Uljeze krava u kadijine žvale sva do repa. — Žlica.

1449. Uviek hodi naglavce. — Čavao u cipelah.

1450. Uviek ječi, a bolesno nije. — Pčela.

1451. Uz bedro visi, u škulju misli. — Ključ.

1452. Uz brdo leti, niz brdo nemože. — Dim.

1453. Uz stubicu niz stubicu, kost, tiga, jarenika, puna kita sjemena. — Grozd.

1454. Uzajmi mi tvoj, dok načinim svoj. Kad napravim svoj, vratit ću ti tvoj. — Kvas.

1455. Uzda zazveči, zemlja zaječi, a svi angjeli na noge skoče. — Ovce, kad zableje, janjići poskaču.

1456. Uze za čupe i navuko na bute. — Ćebe.

1457. Uzmi gdje neima, metni gdje ima. — Pipa s praznoga lagva prenešena na puni.

1458. Uže vola rodilo. — Tikvanja na lozi.

1459. Varoš sam u dalekoj zemlji, pa sam ipak kod svačije kuće. — Zlatni-Prag i kućni prag.

1460. Vazda idem, a živ nisam, mene pitaš, a ja neznam, i: Vas dan radi, a hljeba ni vode netraži, i: Vas dan ide, a neodmiče se. — Ura.

1461. Vazda leleće i jede, nikad sito nije. — Žrvanj.

1462. Večera i bičem maše, i: Vojvoda vodu pije, buzdovanom vije. — Tele i janje, kad sisaju i rep im.

1463. Veliko kao brieg, gorko kao jed, sladko kao med, i: Veliko kao kuća, malo kao miš, rod mu grk, a jede ga svatko. — Orah.

1464. Veliko kao guska, guska nije. Na vodi pliva kao patka, a patka nije. Bielo je kao labud, labud nije. — Gusak.

1465. Veliko kao vreća, a mjesto mu kao jaje. — Koš u mlinu.

1466. Verige čeverige same se skovale, same razkovale. — Inje.

1467. Vićak visi, vićka zja. Vićak viju — te u vićku, i: Vrtonja se kreće, za njim biela gospa šeće. — Mlin i brašno.

1468. Viče: Podj — podjoh, podj — podjoh, a na jednom mjestu sjedi. — Prepelica.

1469. Vidi se, a neda se rezati, i: Vidi se, a nemože se uhvatiti, i: Vidi se na tlu, a nemože se uhvatiti. — Sjena.

1470. Vidim ga, a nečujem ga. — Dim.

1471. Viek kozji, skok junački, odjelo kaludjersko. — Vjeverica.

1472. Vigoli predu, vigoli vezu, vigoli hode goli. — Prsti.

1473. Vije se kao uzda, uzda nije, panže ima, mačka nije. — Loza kupinova.

1474. Viju se vijanice na Petrove poljanice, dodjoše vilanice i posjekoše vijanice. — Žito i žetva.

1475. Vilovito djevojče, a za njim se crieva vuku. — Igla i konac.

1476. Vipoje poji, na koplju stoji: da nije vipoja, nebi bilo nikoga. — Klas žitni.

1477. Vir viraj, dub dubaj. Dubata ga daska drži. — Kupus kiseo u bačvi.

1478. Visi visilica, pod njom sjedi kosmatica, boga moli kosmatica, da opadne visilica. — Kobasica i mačka.

1479. Visi visuljak, trči trčuljak, boga moli trčuljak, da padne visuljak, i: Visi visa, hoda hodi, visa pade, hoda ju spopade, i: Visuljak visulji, trčuljak trčulji, veli trčuljak: ala da mi je visuljak. — Žir i svinja.

1480. Visok tata, plosnata mama, bunovit zet, mahnita djevojka. — Nebo, zemlja, vjetar i magla.

1481. Višoko kao čovjek, široko kao vol, a mjesto mu kao jaje. — Vrata.

1482. Visuljica visi, a željenica gleda: govori željenica, da mi te je visuljice dohvatiti, šiju bih ti odrla. — Lišće i šiblje, kad koza pod njega dodje.

1483. Više je od tovara, a mjesto mu kao jaje. — Klupko niti.

1484. Više je od vola i od konja, a ime mu je: joj, joj. — Grm trnov

1485. Vita savita, da nije savita, do neba bi bila, i: Vito navito, po svem svietu izvito, u svaku kuću uvito: Vijala se vita oko svega svieta. Veli vita, da joj je malo svieta. — Drum, put, cesta.

1486. Vito vito, na vrh brda izvito, zlatnimi čavli prikovano. — Kruna.

1487. Vito zavito, za more zašlo, u njem slavulj pjeva. — Gusle.

1488. Vitoroga koka pala s visoka, sva se razpala, jaje sačuvala, i: Vitoroga, divoroga, kraljeva koza, sva se razpala, jare zadržala. — Plod s voćke i sjeme u njem.

1489 Vižle manu repom, sav mu sviet vjerovaše, i: Vižle repom mahnulo, sve mu živo vjerovalo, i: Vjeru ima, duše neima. — Kantar (vaga).

1490. Voda ga zapali, vatra ga nespali. — Kreč živi.

1491. Vodenica trnjem zagradjena. — Usta.

1492. Vodom ide, kopita nemoči. Pogači naliči, a pogača nije. — Sunce.

1493. Vodom ide, vodu razgovara, gorom ide, goru razgovara. — Odziv.

1494. Vodu gazi, a vode nepije, i: Volim vodu, ma da šiba, žaba nisam, riba nisam, a plivam neprestano. — Ladja.

1495. Vodu izvlači i pije, u vodi se razidje, vadi se iz zemlje, a nije ni zemlja ni voda, ljudi ga jedu i piju, a nije ni pivo ni jestvina. — Zrak.

1496. Vodu pije, barjak vije, i: Vojvoda vodu pije i gizdavi barjak vije. — Pietao.

1497. Vodu pije, živo nije. — Zemlja i spužva.

1498. Vol s košare buči, košaru nabuči. — Zvono.

1499. Vol unidje, a rogovi nemogu. — Svrdao.

1500. Vol unidje u košaru, a rep nemože. — Žlica.

1501. Vrabac mačku jaši. — Lokot na sanduku.

1502. Vraguljica skakuće, gdje će skočiti sve gleda i dodje djevojci u njedra. — Buha.

1503. Vran vol bielo iz sebe izbacuje. — Pila i piljevina.

1504. Vrana na stožeru čuči. – Lula na kamišu.

1505. Vrc, trc, pa caru na glavu. — Muha.

1506. Vuga vugu tjera uz Počin-polje i niz Počin-polje. — Noge.

1507. Vukotići vuku, sjekutići sieku, sam baća prevraća, i: Vukovići vuku, Sikovići sieku, šaća baća sam obraća. — Ruke, zubi i jezik.

1508. Za groš puna kuća. — Svjetlo.

1509. Za kućom ti košara, u košari baba Klara, koja skupo maslo prodaje, nedade svojih milina, bez zlatnoga cekina. — Košnica s pčelami.

1510. Za ovcama ide, čobanin nije, u lov ide, lovac nije, noću straži, stražar nije. — Pas.

1511. Zabi planinka klin u svoj duboki mlin. Čim više njim niše, izskače joj masno na više. — Žena, kad niete maslo u stepici.

1512. Zabrazdio Lazar s mora na Dunav, niti za njim brazde, niti pred njim valova. — Ždralovi.

1513. Zatjerah tolaša, tolaš grbošu, grboša bjelošu, bjeloša bjež te doma. — Fišek baruta.

1514. Zadije ga kod Varadina, nevadi ga do Segedina, i: Zlatan golubak pod zemljom gukće, raduje mu se sva čeljad iz kuće — Plug.

1515. Zakuri, zapari, hajde namandari. — Vatra.

1516. Zaklah bika i sve selo svikah, a kad dodje da slavim, neimadoh što da stavim. — Kokoš, kad jaje snese i kokodače.

1517. Zaklah ovcu bez kosti. — Sisa, kad diete sisa.

1518. Zaklah vola bika na sred Jelovika, sve selo svikah, na toga jednoga bika, krv popiše, meso baciše. — Rakija, kad se zametne.

1519. Zaklah vola bivola, izudih ga na udiće, svaki ud vola dade. — Glavica bieloga luka.

1520. Zaklato odrto, ide kući pjevajući. — Dude.

1521. Zaklopotala Bogdana, na nebesih pod nama, svatko bježi iz kuće, kad Bogdana zaklopoće — Mlin kad izmelje iz lievka.

1522. Zakureno, zamumureno, zabubureno Ako neodkuriš, neodmumuriš, nezabuburiš, zavezalo ti se. — Verige.

1523. Zaleta leta, zakreta kreta, za kolo mandalino. — Čekrk ili letka.

1524. Zalolota lota s visoka plota, daleko se čuje u neznanu zemlju, i: Zarota rota, s visoka plota, daleko se čulo, u daleku zemlju. — Grmljavina.

1525. Zamumlja Roguša iza vrbika, odmumlja Dojčilo iza planika. — Krava i tele, kad se sriknu.

1526. Zamumljeno, zatutljeno. Na čast mu devet djevojaka, tko odmumlji ili otutulji, i: Zagogureno, smirureno, zadevećeno, zadesećeno. Tko može da razgrguri, razmrmur, nagrada mu devet djevojaka. — Mreža ribja.

1527. Zapjeva kokotić i zaiska od majke bubreg. — Malo diete zaplaka za sisom.

1528. Zapjeva sužanj, kad na slobodu izadje. — Diete kad se rodi.

1529. Zapregnu ga, a konj nije, oganj ždere, vodu pije, brzo trči, nogam vije, niti spava niti se umori. — Parovoz.

1530. Zarika krava iza živike, odazva joj se tele iza vinjike. — Puška i odjek.

1531. Zaruka krava iza Like, odazva se tele čak iza Banjaluke. — Grmljavina i odjek.

1532. Zatubasto, zarubasto, ženam drago, a djevojkam još draže. — Platno.

1533. Zatutuljeno, zamumuljeno, zadevećeno, zadesećeno. Nitko ga nemože raztutuljiti, razmumuljiti, nego onaj, koji ga je zatutuljio, zamumuljio, zadevetio, zadesetio. — Brava.

1534. Zaurlaše vukovi, probudiše srne, a ove pasi kovilje, i: Zavikaše žive, podjipaše vile, da grizu kovilje. — Pietli u zoru, kad zapjevaju i žene ustanu da predu.

1535. Zavali se Mrkanjica, sav sviet skoči, da ga digne, ali nemogoše, dok nedodje Bielonjica i diže ga. — Noć i dan.

1536. Zavenda te, zapenda te, nemogu te odvendati, odpendati, dok nedodje oj, koji te zavenda, zapenda. — Ključ.

1537. Zavih živo, razvih živo. — Vatra zapretana.

1538. Zavrzanje, zagrebanje, zavre tamo, zavre amo, ja te skukulječih. — Žetva.

1539. Zdjela prosa, svemu svietu dosta. — Zviezde.

1540. Zdjela tisova, iz nje viri dvanaest razsoja, iz svake razsoje po četiri traka. — Godina, mjeseci i tjedni.

1541. Zelen duka po gorici kuka, zelena mu kapa, do ušiju klapa, i: Zelen zeko na zelenu konju jaši, zelena mu kapa do ušiju klapa, i: Zelen zec, zelena mu kapa, do ušiju klapa. — Lješnjak.

1542. Zelen zeko na zelenu konju, zelena mu kapa, do pojasa. — Žir zeleni.

1543. Zelena bačva, u njoj crna goveda, otvara se gvozdenim ključem. — Lubenica.

1544. Zeleni se kao šuma, a šuma nije. — Gorice.

1545. Zeleno je, zelje nije, perje ima, ptica nije, nokte ima, mačka nije — Luk bieli.

1546. Zeleno kao trava, liže sol kao krava. — Luk i ugorak.

1547. Zeleno se rodi, brkato uzraste, sakato umre. — Žito.

1548. Zemljano plače, a drveno ga šutka, i: Zemlja plače, gora ju zabavlja. — Lonac i žlica.

1549. Zgrada bez stupa, bez prozora i vrata, u njoj sami junaci. — Mravinjak.

1550. Zgrčeno i pruženo, djevojci zabodeno, svrbi i boli ju, a ona veli: neka stoji. — Naušnice.

1551. Zieva, a jezika neima. — Škare.

1552. Zievala dieva, grlo biser dieva. — Žito, kad se iz vreće sipa.

1553. Zievalići, puhalići, gledančići, a nad njima šiško Miško, u šišku ovce pasu, i: Zievalići, mrljavići, gledačići, biela vlaka i crne dubrave, u kojoj svinje pasu. — Usta, nos, oči, kosa i u njoj uši.

1554. Zimi gospoja, ljeti službinja, i: Zimi mi je milo, ljeti nemarim zanj. — Peć.

1555. Zimi mastno, ljeti postno. — Fitilj u svjetiljci.

1556. Zimi puno, ljeti prazno. — Hambar i podrum.

1557. Zimi putuje, ljeti hladuje, i: Zimi služi, ljeti zube suši (ili kesi). — Saone.

1558. Zimi zeleno, ljeti žuto. — Žito u polju.

1559. Zinu vrana i godinu dana zijala. — Strnište.

1560. Zja, ili joj se dalo ili ne. — Peć krušna.

1561. Zla mila u kolač se svila. — Zmija.

1562. Zlaćena prsa, srebrene rese. — Krst i brada u vladike.

1563. Zlatna žica sve polje prešica, i: Zmija suče kroz šibljice. — Kosa.

1564. Zlatni stupci, vodu zastupiše, otud lovci zeca natjeraše. Zec uteče, lovci izgiboše, i: Zlatni ključi vodu razstupiše. — Izraelci na crvenom moru s Mojsijom i Faraonova vojska.

1565. Zlatno (ili žuto) mače pred bogom plače. — Kandilo.

1566. Zlatoje vodu pije i barjakom bije. — Pietao.

1567. Zloglednik dade vatru zloglednici, da hćede vatra, bila bi zloglednica ubila staroga svata. — Puška, kad slaže.

1568. Zmija se miče (ili suče) kroz šibljice, za njom se šeće (ili vuče) junačko pleće. — Kosa i kosac.

1569. Zmija se šeće po kući, a za njom se vija junačko pleće. — Riba, kad ju čovjek u vodi gadja.

1570. Zmijina glava, gospodsko ruho, arapske noge. — Paun.

1571. Zmiji oganj na vrh glave gori, a paša ju u rep ljubi. — Lula.

1572. Zobah zobcu od mora do Samobora, niti ju mogoh pozobati, niti komu ostaviti, i: Zobljem grozd od kraj do kraj, a on kakov takov. — Žvale konjske.

1573. Zvierka sam malena, tankoga pasa, krila imam laka, ali mi je ćud opaka. — Osa.

1574. Zvijuknu baba iza Dunava, pomete hožu na vrh bunara. — Vjetar.

1575. Zvono, a nezvoni. — Visibaba (cviet).
1576. Zvona zvone, bronde bronde, sve gospoje kući bježe. — Pčele.
1577. Zvrnda zvrnda, preko devet brda — Bubanj.
1578. Zubi neima, a ipak ujeda. — Zima.

1579. Žarice se zažarile, u polju se nastanile, a pod sobom nespalile. — Zviezde.
1580. Žedan vode neće, makar kraj njega sve teče. — Pijanica.
1581. Željezna kuja po drvenom jarku laje. — Strugača i korito.
1582. Željezna rebra, mesnato tielo, prtena duša. — Svieća u sviećnjaku.
1583. Živ jarac živoderac, drt, nedodrt, klan, nezaklan, pečen neizpečen, jeden, neizjeden. — Jezik.
1584. Živ po svietu prosaše, mrtvu ništa ne manjkaše. — Prosjak.
1585. Živ živuljak, živo meso žuli. — Diete, kad sisa.
1586. Živa zemlja mrtvom gospodari. — Čovjek.
1587. Živi spavaše, mrtvi vikaše. Živi ustaše i k mrtvim odoše. — Ljudi, zvona i zornica.
1588. Živi šuti, mrtvi kriči. — Zvonar i zvono.
1589. Živina bez krvi, a dobra je jesti. — Puž.
1590. Živo bez duše, čuje bez uha, sbori bez grla. — Odziv.
1591. Živo bilo i žive hranilo, a sad žive nosi, i: Živo bukalo, mrtvo u kolu igralo. — Obuća (opanci, čižme ili cipele na nogama).
1592. Živo derano, meko sterano. — Pokrivač.
1593. Živo ga dade, živ mu glavu presieče, a ono opet sve jezike govori. — Pero guščije.
1594. Živo mrtvo rodi, a mrtvo živo. — Kokoš i jaje.
1595. Živo na živo, po ž· ljezu se na drvo penje. — Konjanik i osedlan konj.
1596. Živo nije, travu jede. — Kosa.
1597. Živo sam, ali neznam da sam. Kršteno sam, ali neznam da sam. Majku imam, ali je nepoznam. Očima gledam, ali ništa neznam. — Diete malo.
1598. Živo pliva vodom, a bez kosti je. — Pijavica.
1599. Živo u kući, a na kući ni vrata ni prozora. — Pile u jajetu.
1600. Živolići živole, živu kladu podvale. — Prasci i krmača.

1601. Žlica masla svemu svietu dosta. — Sunce.
1602. Žuti gorići po moru plivaju. — Kupus kiseo u bačvi.
1603. Žuti jarići u more skaču. — Lišće, kad opada s drveća.
1604. Žuto je, smilje nije. crveno je, krv nije. — Cviet i plod drenov.
1605. Žuto june po gori gudi. — Bubanj.
1606. Žuto kao jed, sladko kao med. — Šećer žuti.
1607. Žvalama bere, a na stranu meće. — Mlin.

Dodatak.*

1608. Bielo, debelo, granja uzana. — Jablan.
1609. Biljka je, sredinom lieči, cjelinom truje. — Mliekača.
1610. Bula briše udicu, veže stupicu. Ako pukne uzica, ode joj stupica. — Kolo vodenično.
1611. Crna mačka po zdencu skače. — Ćuskija.
1612. Crno za noktima. — Blato za noktima.
1613. Deset volova na jednom polju radi, pa je pet mokrih, a pet suhih. — Prsti, kad se prede.
1614. Doletiše orli iz gore i padoše uprav kod tora. — Trgovci, kad dodju da marhu kupuju.
1615. Dragan i Dragica, medju njima Šavran. — Mladenci i kum.
1616. Dvie sestrice uviek zajedno poljem hode, nikad se nerazdruže. — Cipele.
1617. Gore i dole se ljute. — Nebo i zemlja.
1618. Ide sika iz brezika, nosi četiri ručnika. — Krava dojna i njezine sise.
1619. Ja se naslonih na brieg, te izvadih deset bubreg. — Peć krušna.
1620. Kliknu kos navrh sjenokoše, svemu svietu dade glas. — Zora.
1621. Kuso mače svuda skače. — Peruška, kad se što čisti.
1622. Mastno je, maslo nije, zeleno je, žuč nije, sladko je, med nije, gorko je, pelin nije. — Maslina.
1623. Minda mindolina, ključe izgubila. Našao ih mjesec, otelo ih sunce. — Rosa.
1624. Mrkonja i plavonja po nebu se vijaju, pa se svietu priete. — Oblaci.
1625. Na stol se donosi, prekida se, a nejede se. — Karte.

---

* Ove sam zagonetke sabrao poslije, kad je sbirka već gotova bila, pa ih nisam mogao na pravo mjesto uvrstiti.

1626. Niti je bilo nit će biti, a da bude, u zao čas. — Brat sestru da uzme.

1627. Niti kupih, niti mi tko darova, niti mi od otca ostade, a moje postade.. — Nasljedstvo izvan otca i matere.

1628. Niti rukato, niti nogato, samo sebi kuću pravi. — Kap s krova.

1629. Nosiš ga, a netreba ti. — Blato za noktima.

1630. Osam se sestara u jednoj košulji rodi. Kad ustadoše, ljudska usta osladiše. — Kriške od naranče.

1631. Para se zove, para nije. Tko je neima, kruha netreba. — Para čovječja.

1632. Poslala me moja mama tvojoj mami, da mi dade nadigača, da se i naše nadigne. — Kvas.

1633. Prija priju na pir zvala, pa joj ni jesti nije dala, nego svate darivala. — Marama svatovska.

1634. Putem ide, tipi, topa, na ledji mu gelegonja; četiri uha, četiri oka, a dvadeset i četiri nokta. — Konj i konjanik.

1635. Ridja koza rogača, na glavi joj pogača. — Osinjak.

1636. Sjedi djed medju ljudima, pa se s njima ponosi. — Panj rodni.

1637. Sjedi kraj puta i viče, da ima malo skuta. — Pasulj.

1638. Skoči vuk u buk i iznese na repu jabuku. — Stepica i maslo.

1639. Stoji hrka, stoji banda, niti su konji, niti svirači. — Mosuri.

1640. Sve mršave krave plot preskočiše, debele ostadoše. — Slama i žito.

1641. U večer zatvorim pun tor ovaca a sutra sami repovi. — Ugarice u zapretanoj vatri.

1642. Ula men', ula teb', ti ga nećeš pogoditi. — Ular.

1643. Utrka zec u more, moru se dosadi, a zec i nehaje. — Trun u oku.

1644. Uviek čvokće i dubi, a nevidi mu se zubi. — Djeteo.

1645. Vema vemu viče, daj mi vemo miljorad, da zakoljem gazi-baru, došao mi je tutrak sinoć. — Susjeda ište nož od susjede, da zakolje patku, došao joj zet.

1646. Više od vola i konja, a brabonjak kao u koze. — Maslina.

1647. Živo je, milo je, imenom se zove, vjerno je do zore. — Pas.

C.

Pitalice.

Bez česa nemože čovjek poći? — Bez sjene.
Bez česa nemože mlinar mljeti? — Bez lupe.
Bez česa nemože orač sloga naorati? — Bez okretanja volova.
Bez česa nemožemo ručati? — Bez mrvice.
Bez česa nemože vreća biti? — Bez uzice.
Bez česa nemože ništa biti? — Bez imena.
Bez česa nije ni Bog? — Bez imena.
Bez česa se nemože kuća načiniti? — Bez iverja.
Bez česa se nemože kuća pokriti? — Bez svrdla.
Bez koje životinje nemože se suditi. — Bez lisice (njezina koža se je rabila prije za sudčeve haljine).
Braća smo, svaki ima tri brata: koliko nas je? — Četiri.
Čemu naliči pol tikve? — Drugoj poli.
Čemu se nemože dosaditi? — Vodi, jer ona sve nadvlada.
Čemu se okreću najviše ledja? — Peći.
Česa ima najmanje na svietu? — Papa.
Česa ima najviše na svietu? — Krajeva.
Česa ima najviše na vašaru? — Rieči.
Česa ima najviše u crkvi? — Uglova.
Česa ima najviše u kući? — Stopa.
Česa neima troje na svietu? — Na moru mosta, u kamenu mozga, na gavranu biljega, ili: U kamenu srca, u ptice mlieka, u mrtvaca duše.
Česa se mudar stidi, a lud ponosi? — Budalištine.
Čija je krv najsladja? — Buhina.
Čiji se pas, pietao i sluga najbolje hrane? — Mesarov pas, mlinarov pietao i gospodarov sluga.
Čiji se trag pozna, a po zemlji nehodi? — Krtičin.
Čim je toranj pokriven? — Ničim, jer se nebi vidio.

Gdje car gubi pravo? — Gdje ništa nije.

Gdje čižmar počme najprije čižmu šiti? — Na koljenu.

Gdje ima u vola najviše mesa? — Pod kožom.

Gdje je brod najsigurniji? — Na kopnu.

Gdje je ono kože, što tiože (ožimati)? — Nos.

Gdje je vino najbolje? — Na jeziku.

Gdje je zec najsigurniji? — Na ražnju.

Gdje je ženska mesnica? — U čarapama, jer tamo ima uviek buha.

Gdje nemože zdenac biti? — Na tavanu.

Gdje pijanac nevidi rado Boga? — Na dnu čaše.

Gdje raste sieno? — Nigdje, nego trava.

Gdje raste više loćike od siena? — Svagdje, jer sieno neraste, nego trava.

Gdje se konj s ovcom razgovara? — Na guslama.

Gdje se voda najskuplje prodaje? — U ljekarni.

Gdje se voda skupo plaća? — U krčmi.

Gdje stari svoje zube drže? — U torbi (nož).

Gdje su najviše gore? — Gdje su najniže doline.

Gdje su sliepcu oči? — U prstima.

Ide pop, za popom pas, što je po* psu? — Dlaka.

Ili više ljudi umire na vješalima ili na groblju? — Na vješalima, jer se na groblje mrtvi donose.

Ima li gdjegod na svietu zemlje, gdje se kupus sije? — Neima, jer se kupus nesije, nego sjeme.

Ima li više ribe ili kamenja u moru? — Više ribe, jer je kamenje na dnu mora.

Iz kakove je čaše najbolje piti? — Iz pune.

Je li više ljudi umrlo od glada i žedje, ili od jela i pića? — Od jela i pića, jer si silni tim pokvare zdravlje.

Kad bježe psi od crkve? — Kad se na blagdan puca.

Kad dodje brieg i dolina skupa? — Kad grbavi u jamu padne.

Kad ima žena najviše mlieka u rukuh? — Kad kravu muze.

Kad je budala pametna? — Kad šuti.

Kad je crna kapa biela? — Kad sniegom popadne.

Kad je krava najteža? — Kad ti stane na nogu.

Kad je lienčina hitar? — Kad se jede.

Kad je po konjih mraz? — Kad i po kobilah.

Kad je učenik nad učiteljem? — Kad u višem katu stanuje.

---

* U izgovoru se shvaća »pop«.

Kad je voda tvrda? — Kad se smrzne.

Kad krmača ima najviše pameti? — Kad je suprasna (bredja).

Kad se može po vodi hoditi? — Kad se smrzne.

Kad se može voda u rešetu nositi? — Kad se smrzne.

Kad se načelnik digne iz kreveta, što ostavlja za sobom? — Prazno mjesto.

Kad se natražke idué napreduje? — Uže pletući.

Kad se sieno kosi? — Nikad, nego trava.

Kad su male ribe dobre? — Kad neima velikih.

Kad sliepac vidi, a hromi hodi? — Kad sliepi hromoga nosi.

Kad spominju ljudi najviše *a*? — Kad se malo ponapiju.

Kad uz brieg voda teče? — Kad blažče pije.

Kad zeca zubi bole? — Kad ga pas ugrize.

Kad živi muči, a mrtvi guči? — Kad se puše u dude.

Kako bi mogao sir posoliti, da traje od godine do godine? — Kad ga posoliš na Silvestrovo.

Kako je daleko do neba? — Kako je od neba do zemlje.

Kako se zovu životinje, koje nesu jaja, a ptice nisu? — Kukci.

Kako se zove vuk? — Nikako, sam dodje.

Kako svieća gori? — Niže

Kakova buha dodje u kuću? — Crna.

Kakove ribe ima najviše u moru? — Mokre.

Kakovoga drveća ima najviše u šumi? — Grbava.

Kakovoga kamenja ima najviše u crkvi? — Nošenoga.

Kakovi je jezik najbolji? — Govedji.

Kakovih ima najviše stiena u moru? — Mokrih.

Kamo diete ide, kad četvrtu godinu navrši? — U petu.

Kamo je djed prvu žlicu metnuo? — U juhu.

Kamo lete ptice većinom? — Za kljunom

Kamo se zvonar okrene, kad počme zvoniti? — K užetu.

Kamo svinjar svinje tjera? — Za glavama.

Koga čovjeka nije slobodno u groblje pokopati? — Živoga.

Koga nebole zubi? — Pilu.

Koga odaje trag u zemlji? — Krticu.

Koga se dana u godini psi najviše boje? — Prvoga petka za uskrsom, jer misle, da opet korizma nastaje.

Koga se svetci u crkvi najbolje boje? — Zvonara, jer kad ih čisti, onda ih batinom tuče.

Koga udaraju najviše po glavi? — Čavao.

Koja cesta neima prašine? — Morska.

Koja je batina najteža? — Prosjačka.
Koja je glava bez nosa? — Glava zelja.
Koja je gora pod vrhom najdeblja? — Kupusnica.
Koja je ptica najžalostnija? — Grlica.
Koja je razlika izmedju pametna i luda čovjeka? — Što onaj sniva noću, a ovaj danju.
Koja je riba najbolja? — Pečena.
Koja je riba najdulja? — Bakalar, jer mu je glava u Holandiji, a tielo kod nas.
Koja je rieč najjača? — Oho! jer ustavi plug volova.
Koja je šuma bez lišća? — Borova.
Koja je voda bez pieska? — Suza.
Koja je voda najšira a najplića? — Rosa.
Koja kuća neima krova? — Puževa.
Koja kosa (vlasi) nikad više neraste? — Koja se odsieče.
Koja krava nedaje mlieka? — Naslikana.
Koja mati rodi na godinu po četrdesetero djece? — Kokoš.
Koja ptica neima jezika? — Roda, jer kljunom klepeće.
Koja rieka neima vode? — Na zemljovidu.
Koja se jama u kući nemože zatvoriti? — Vrata.
Koja se livada nekosi, dok sniegom nepobieli? — Brada ljudska nebrije se, dok se neosapuni.
Koja su krila bez perja? — Krila prozorna.
Koja svirka ruži svoga gospodara? — Kola nenamazana.
Koja vatra nepeče? — Ugašena.
Koja voda će čovjeka gorje opiti, nego oštro vino? — Suze dragine.
Koja voda uznemiruje najviše čovjeka? — Koja mu u opanke unidje.
Koja zvierka buči bez jezika? — Pčela.
Koja žena nosi gaće? — Koja sa svojim mužem upravlja.
Koje buhe idu najradje na čovjeka? — Neidu nikoje, nego skaču.
Koje drvo nemože u šumu? — Drljača.
Koje gajde stanu istom svirati, kad im se mješina slegne? — Trbuh.
Koje je piće najjače? — Voda, jer okreće mlinsko kolo na vodenici i nosi brodove.
Koje je postolarsko orudje najskuplje? — Zubi, jer njimi nateže kožu.
Koja je prva zapovied božja? — Nejedi zabranjenoga voća.

Koje je vino najbolje? — Koje se mukte pije (mukte i sirće sladko).

Koje metle su najskuplje, a najgore metu? — Ženske haljine, kad se po zemlji vuku.

Koje oko leti? — Ptičije.

Koje oružje posieče po hiljadu glava na jedanput? — Kosa.

Koje ovce više jedu: biele ili crne? — Biele, jer ih je više.

Koje se brdo može jesti? — U kojem ima soli.

Koje se puške netreba bojati? — Prazne.

Koje su ribe najmanje? — Koje imaju najbliže rep do glave.

Koje su živinice čovjeku najvjernije? — Uši, jer idu u grob š' njim.

Koje su životinje poslije smrti crvene? — Raci.

Koje životinje mrtve zapoviedaju svietu? — Magarac, guska i pčela. Magareća koža daje pergamenat, guska pero, a pčela vosak za pečat.

Koji bi ljudi rado samo jednim okom gledati? — Sliepi.

Koji čovjek najviše stoji? — Kovač, veli seoski sviet, jer stojeć kuje.

Koji čovjek nosi oči u žepu, a noge u rukama? — Kratkovidi naočale, hromi štake.

Koji dan su psi najviše u strahu? Na cvietnicu, jer onda svatko ima grančicu u ruci.

Koji dani su u godini najmračniji? — Svjetlo Marinje i mrtvi dan, jer onda najviše svieća gori.

Koji jarac samo na strani dreči? — Gajde.

Koji je dan u ljetu najdulji? — Koji ima najkraću noć.

Koji je dan u godini najvrući? — Mesopust, jer taj dan pijanci u jutro cvatu, o podne zriju, a u večer na tlo padaju.

Koji je kralj bez kraljestva? — Onaj na kartah.

Koji konj vidi koliko napried toliko otrag? — Sliepi.

Koji krivac sieče noge svima pravima? — Srp.

Koji kupus raste, a necvjeta? — Kiseli.

Koji ljudi oduzimlju sve od usta? — Brijači.

Koji su ljudi najslobodniji? — Brijači, jer hvataju ljude za nos i uho.

Koji napredak rado kuću teče, ali ju ipak raztječe? — Kad se rodi mnogo djevojaka.

Koji oroz nekukuriče? — Na puški.

Koji pastir ima najviše ovaca? — Mjesec.

Koji su kradljivci najsretniji? — Koji se znaju dobro sakriti.

Koji su ljudi najpametniji? — Užari, jer popuštaju.

Koji su ljudi vodili najsvetiji život? — Židovi, koji su Isusa vodili na Kalvariju.

Koji svetac ima najviše zubi? — Sv. Šimun, jer drži pilu u ruci.

Koji svetac je živ u crkvi? — Koji ima u sebi (u drvu) crva.

Koji vojnici su u vojsci najstalniji? — Hromi, jer nemogu pobjeći.

Koji začin je najbolji samo u jednom jelu? — Glad.

Koji zanatlija mora biti najoprezniji sa svojom robom — Staklar.

Koji zvončić neima glasa? — Cvietni

Kojoj životinji je Bog najbolji? — Raku, jer ako mu tko nogu izpukne, druga mu naraste.

Koju majku bolje ljubimo, nego kćer? — Kravu bolje nego junicu, sbog mlieka.

Koju travu poznaju sliepci? — Koprivu.

Koliko buha ide na gram? — Nijedna, jer svaka odskače.

Koliko čavala treba dobro podkovan konj? — Nijednoga.

Koliko graha ide u lonac? — Koliko se metne, ili: Neide sam, nego se meće.

Koliko ima čovjeka na svietu? — Samo četiri, jer se veli četiri čovjeka, a dalje se veli pet ljudi, šest ljudi itd.

Koliko je dana u godini? — Sedam po imenu.

Koliko je žganaca moći na tašte pojesti? — Samo jedan, jer čim čovjek pojede jedan žganac, već nije na tašte.

Koliko koraka napravi vrabac na godinu? — Nijednoga, jer skače.

Koliko papaka ima koza u pol pete? — Nijednoga, nego ima ih na kraju.

Komu klinu je najteže u kolima? — Koji pukne.

Komu je peta za nogom? — Nikomu, jer je svakomu na nogi.

Komu kuca srce, a neživi? — Zvonu.

Na koja vrata nitko živ neunilazi? — Od ormara.

Na kojoj strani ima pas više dlake? — Na koju repom krene.

Na što čovjek u jutro ustaje? — Na noge (neki vele na starost).

Na što zec opane, kad ga lovac ubije. — Na dlaku.

Na što se neplaća nikad stanarina? — Na tamnicu.

Osam angjela, devet svetaca, zvonar i zvonarka: koliko pari cipela trebaju? — Dva.

Po čem udari kočijaš najprije konja? — Po dlaki.

S koga drveta neopada lišće? — Sa slikanoga.

Što bez duše govori? — Gusle.

*

Što bez ruku i nogu ciel sviet obidje? — Pismo.
Što bi svaki čovjek rado znati? — Novosti.
Što bije, a neima ruku? — Ura.
Što bolje gori od dviju svieća? — Tri.
Što brsti najsitnije? — Pila.
Što cvili na tavanu? — Miš.
Što čini sve ljude jednake? — Smrt.
Što danju krv pije, a noću zviezde broji? — Ostan, čim se volovi bodu.
Što diše bez duše? — Mješina.
Što dolazi najprije u crkvu? — Glas od ključa.
Što dolazi poslije „Otče naš“? — Koji jesi.
Što ide bez kosti na tavan? — Dim.
Što ide na tavan bez ljestava? — Dim.
Što ide naglavce s tavana? — Mačka.
Što ima kapicu, a nije kupljena? — Žir.
Što ima na čovjeku gvozdeno ime? — Kosa.
Što ima oko na glavi? — Čutura.
Što ima svaki čovjek i svaka stvar? — Ime.
Što ima tisuć očiju, a nevidi? — Grm razcvaten.
Što ima zec koliko i dlaka? — Krajeva od dlaka.
Što ište kroz zid soli? — Jaje.
Što iz mene u te gleda? — Što ti želim.
Što je bilo od vieka i biti će do vieka, a nije godinu dana staro? — Mjesec, jer se svakoga mjeseca mladi.
Što je bilo prije na svietu: čovjek ili brada? — Brada, jer je bradati jarac stvoren prije čovjeka.
Što je Bog stvorio, a nije dogotovio? — Tikvu, jer ju čovjek mora probušiti.
Što je bolje: vino s vodom ili voda s vinom? — Voda s vinom, jer se poboljša, a vino s vodom pogorša.
Što je hladno, a žeže? — Kopriva.
Što je izmišljeno i izkićeno! — Slika.
Što je jače od čovjeka? — Vino, jer ga obvlada.
Što je jače od drveta? — Željezo, jer ga sječe.
Što je jače od ladje? — Voda, jer ju nosi.
Što je jače od oblaka? — Vjetar, jer ga tjera.
Što je jače od ognja? — Voda, jer ga gasi.
Što je jače od sna? — Smrt.
Što je jače od vode? — Vjetar, jer pravi od nje valove.

Što je jače od zemlje? — Željezo, jer ju para.
Što je jače od željeza? — Oganj, jer ga tali.
Što je jednako kralju i siromaku? — Roditi se i umrieti.
Što je mekše od jastuka? — Ruka, jer ju mećemo pod glavu.
Što je na lievej ruci, a što na desnoj? — Prsti, nokti.
Što je na svietu najbolje i najgore? — Jezik.
Što je na tornju najviše? — Hrdja na križu.
Što je najbolje na svietu? — Zdrave oči.
Što je najbrže na svietu? — Misao.
Što je nosu najbliže, kad starac vodu pije? — Brkovi.
Sto je po mlinara dobro? — Što vreće negovore, inače bi dobio manje ujma (ušura).
Što je po psu? — Dlaka.
Što je po sriedi? — Četvrtak.
Što je prionulo za svašto? — Ime.
Što je sladje od šećera? — To znaju dvie zaljubljene duše.
Što je u crkvi svinjskoga? — Štetina na škropionici.
Što je u kući novo netesano? — Jaje.
Što je u mene i tebe, u kuma i druga, u ovce bjelice i zrna pšenice? — Koža.
Što je u polovici patrica (čisla)? — Gajtan ili uzica.
Što je više, kad mu se uzme, a manje kad se primetne? — Jama.
Što je više od boga, a gore od vraga? — Ništa.
Što je više od kralja? — Kruna.
Što je više od neba? — Crkvena vrata, jer se kroz njih nebo iznosi i unosi.
Što kroz drvo prolazi? — Čavao.
Što kroz staklo u sobu dodje? — Svietlo.
Što kroz zid ognja prosi? — Jaje.
Što laje u šumi bez mozga? — Sjekira.
Što manje veće premeće? — Sjekira drvo.
Što mi imamo, a Bog neima? — Sebi ravna.
Što misli zvonar, kad zvoni? — Kad bi prestao.
Što mora zvonar učiniti, ako hoće zvoniti? — Za uže vući.
Što može po stieni trčati? — Sjena.
Što na stieni bez čavla visi? — Paučina.
Što na vodu ide, a vode nepije? — Zvonce na blažčetu.
Što najviše dolazi medju noge? — Prag.
Što nemogu konji na brdo izvući? — Klupko.

Što nemože iztruniti? — Ime
Što nemože na tavanu biti? — Zdenac.
Što nemože nijedan čovjek o sebi kazati? — Da je umro.
Što nemože sunce obasjati? — Sjenu.
Što nemože visiti o klinu? — Jaje.
Što nemože voda odnieti? — Hlad.
Što nije još nitko na svietu zaboravio? — Umrieti.
Što nije ni mlado ni staro? — Ono, što je vazda liepo.
Što nije ni napolju ni u sobi? — Prag.
Što plače kad Gjurgjevo dodje? — Ovce, jer se strižu.
Što prede bez konca? — Mačka.
Što putuje bez nogu? — Voda.
Što putuje po svietu bez nogu? — Pečat.
Što rade svi ljudi zajedno? — Dišu.
Što radi toranj, kad sunce na njega svieti? — Blieska.
Što raste strmo? — Čadja.
Što sapeto služi, a razputano kvar čini? — Vatra.
Što se daske nehvata? — Brabonjak od koze.
Što se kroz zid grije i kuha? — Jaje.
Što se na užetu goji? — Tikva.
Što se nemože osoliti u loncu? — Jaje.
Što se nemože vilicama jesti? — Juha.
Što se nije rodilo, a kršteno je? — Zvono.
Što se nikoga neboji, a svakomu zlo čini? — Drač.
Što se peče, da se više steče? — Kruh.
Što se pere a oprat se nemože? — Mlinsko kolo.
Što se po smrti veseli? — Koža od gajda.
Što se provrtati neda? — Voda.
Što se sito oko ognjišta napase? — Vreteno.
Što se samo u crkvi napravi? — Pukotina.
Što se svaki dan pravi, a gotovo je? — Postelja.
Što se u vodi na noge hvata? — Pijavica.
Što se učini prije, nego li će se jesti? — Usta se otvore.
Što se vidi bolje noću, nego danju? — Vatra.
Što sjedi gospodičiću na obrazu, sve vidi, a ništ negovori? — Naočali.
Što sliepca najviše po nogama tuče? — Gusle.
Što svlada konja i junaka? — San.
Što stjera i cara s konja? — Naravska potreba.
Što stoji u crkvi na glavi — Čavao od čižme.

Što treba jednoj dobroj čižmi? — Druga.

Što ulazi kroz staklo u sobu, a nerazbije ga? — Svietlost.

Što u mene puškino ime nosi? — Ciev na nogi.

Što u šaku može, a na klin nemože? — Jaje.

Što u tebi ima mišje ime? — Mišice.

Što uviek ide, a nikad se neumori? — Voda.

Što uviek ide, a s mjesta se nemiče? — Ura.

Što zieva za kišom? — Zemlja.

Što željezo jede? — Hrdja.

Tko ide uviek, a nogu neima? — Mjesec, ura.

Tko ide uviek, a s mjesta se nemiče? — Ura.

Tko ide onud, kud nije nitko išao? — Svrdao.

Tko ide natražke? — Užar, rak.

Tko ima uviek zadnju rieč? — Jeka.

Tko ima manje od ništa? — Onaj, koji je više dužan, nego što ima.

Tko ima najviše djece? — Učitelj.

Tko ima prste bez nokata? — Rukavica.

Tko ima tri ruke? — Lakomac, jer on jednom daje, a dviema prima.

Tko u cvietnjaku osjeća najbolje miris? — Nos.

Tko ulazi u crkvu poprieko? — Diete, kad se krsti.

Tko drži otvorene oči, kad spava? — Zec.

Tko je uviek jednak? i: Tko ima najviše ovaca? — Bog.

Tko je uviek sam u svojoj kući? i: Tko nosi svoju kuću na ledjih? i: Tko nevidi svoje kuće? i: Tko neizlazi iz svoje kuće u zimi? — Puž.

Tko je umro, a nije strunio? — Lotova žena.

Tko je bio za pet dana mladji od svoje matere? i: Tko nije bio nalik svojoj materi? i: Tko se nije rodio, a umro je? i: Tko je na svojoj materi drva ciepao? — Adam.

Tko je jednom rukom četvrti dio svieta uništio? — Kain.

Tko je mački najsličniji? — Mačak.

Tko je najbrži slikar? — Ogledalo.

Tko je služio bogu, nikad vragu, nikad nije sagriešio, a nije se spasio? — Magarac, na kojem je Isus jašio u Jerusalem.

Tko je vikao, da ga je sav sviet čuo? — Magarac u Noemovoj arki.

Tko kazuje gomilu priča, a neima ni grla ni jezika. — Knjiga.

Tko moli Boga da ostari? — Mrav.

Tko može načiniti most preko rieke bez ičega? — Zima.

Tko najmilijemu krv izpija? — Diete materi.
Tko najviše skače? — Buha.
Tko neima srca u grudima? — Onaj, komu je srce uviek na jeziku.
Tko nosi šubaru do pete? — Ovca.
Tko putuje bez traga? — Onaj, koji se vozi na ladji.
Tko pjeva, kad drugi ljudi plaču? — Pop kod mrtvaca.
Tko plače, kad Gjurgjevo dodje? — Ovca.
Tko si želi samo jedno oko imati? — Sliepac.
Tko se je prije otca rodio? — Kain i Abel.
Tko se je rodio, a nije umro? — Sv. Ilija.
Tko se je rodio, a nije umro? — Svi oni, koji žive.
Tko se netreba bojati puške? — Mrtvi.
Tko se više moli vragu nego Bogu? — Griešnik.
Tko svoj nos uviek drugomu kaže? — Pekar.
Tko trpi na svietu više nego u paklu? — Koji ima zlu ženu.
Tko zvoni, kad zvonara nije kod kuće? — Zvonar, jer da je kod kuće, nebi bio u crkvi i zvonio.
Tko živi od vjetra? — Onaj, koji ima vjetrenjaču.
U čega je oko na boku? — U bureta luknja.
U čega je oko na glavi? — U jabuke i kruške cviet.
U čega je oko na repu? — U držka od tave ili vatralja, kad ima luknju na kraju.
U čega je oko na vrh glave? — U čuture.
U čega je pamet u repu? — U kantara (vage).
U čega je prteno srce? — U svieće.
U čega su zubi na ledjima? — U grebena.
U česa je pamet na dnu. repa? — U broda.
U česa su oči na rogovima? — U puža.
U čijoj kući neima ognjišta i dimnjaka? — U božjoj kući (crkvi).
U kojem mjesecu brbljaju piljarice najmanje? — U veljači, jer ima samo 28 dana.
U kojoj vodi neima pieska? — U suzi.
U kom sudu su dva vina? — U jajetu.
Za koji brus nezna vrag? -- Za babji, jer one na loncu bruse.
Za kojom se pečenkom najviše prsti ližu? — Za buhom.
Zašto ima više ženskih, nego mužkih? — Jer svakoga zla ima više.
Zašto biele ovce više jedu, nego crne? — Jer bielih ima više.
Zašto čovjek ima dva uha, a jedan jezik? — Da više čuje, a manje govori.
Zašto čoʌjek gleda? — Jer ima oči.

Zašto čovjek hodi? — Jer neima krila da leti.

Zašto čovjek traži ženu, a ne žena čovjeka? — Jer bi on rado svoje rebro natrag imati.

Zašto čovjeku osiedi prije kosa, nego brada? — Jer je kosa obično za dvadeset godina starija od brade.

Zašto drži ministrant kazulju kod podizanja? — Za kraj.

Zašto je Bog zvao: Adame, gdje si? — Jer se je Adam tako zvao. Da se je zvao Šimun, rekao bi bio Bog: Šimune, gdje si?

Zašto je crkva u selu? — Jer selo nemože biti u njoj.

Zašto je djed uzeo prvu žlicu? — Za držalo.

Zašto je križ na tornju u jabuku nasadjen? — Jer jabuka nas navede na grieh, a križ spasi.

Zašto je nesreća, kad nam zec put predje? — Jer nije pečen na stolu.

Zašto je zla žena gora od pakla? — Jer se u paklu muče samo zli ljudi, a zla žena muči i dobra čovjeka.

Zašto konj na hamu vozi? — Jer nije vol, da na jarmu vozi.

Zašto kokoš kljuje? — Jer nemože da liže.

Zašto lovac traži zeca? — Da zna gdje je, nebi ga tražio.

Zašto ljudi vinograd kopaju? — Jer ga nemogu orati.

Zašto ljude vješaju? — Za vrat.

Zašto neimaju žene brade? — Jer nebi mogle šutiti, kad bi ih brico brijao.

Zašto pas glodje kost? — Jer neima mesa.

Zašto pas repom maše? — Jer ga ima, ili jer rep nemože psom.

Zašto pietao zatvori oči kad kukurieče? — Jer zna note na pamet.

Zašto su buhe crne? — Jer tuguju za pokojnimi.

Zašto su seoske žemlje veće od gradskih? — Jer selski pekar uzıne više tiesta za nje.

Zašto se guska peruša? — Jer ima perje.

Zašto se hvataju zecevi? — Za ušesa.

Zašto se kuće grade? — Jer neće da rastu.

Zašto se konj vodi na vodu? — Za ular.

Zašto se krava doji? — Za sise.

Zašto se mlieko ciedi? — Jer se nemože vijati.

Zašto se nečuje od magarca drugo nego *i a*? — Jer nezna reći *ti a*.

Zašo se riba struže? — Jer neima perja, da se čupa.

Zašto se zec okreće, kad ga vižle tjera? — Da ima oči odzad, nebi se okretao.

Zašto se žene inate? — Jer nešute.

D.

Dosjetljivice.

Baba veli zetu: Otjeraj ovce na vašar, prodaj ovce, donesi novce i dotjeraj ovce. Kako to?

Zet otjera ovce na vašar i dade ih ondje ostrići, vunu proda i primi novce, a ovce opet kući dotjera.

* * *

Dva otca i dva sina ubiju tri zeca, pa je svaki ipak ubio po jednoga zeca. Kako to?

U lovu bijaše otac, sin i djed.

* * *

Lovac opazi tri vrane, opali pušku, jedna padne, koliko ih ostane?

Neostane nijedna, jer ostale dvie odlete.

* * *

Muž i žena, brat i sestra, zet i šurjak razdieliše si šest jabuka. Svako od njih dobi po dvie jabuke. Pita se, koliko ih je moglo biti?

Bilo ih je samo troje, i to: muž, brat i sestra.

* * *

Neki čovjek imao je preko potoka prevesti vuka, kozu i zelje. Čun mu je bio malen i nije mogao sve troje zajedno prevesti, pa stane misliti: ako bi uzeo sobom vuka, pa da se poslije vrati po kozu i zelje, koza bi pojela zelje, dok bi se vratio. Ako bi uzeo sobom samo zelje, vuk bi kozu pojeo. Što je morao učiniti?

Da nikako nekvaruje taj čovjek, morao je najprije prevesti kozu, jer vuk zelja neće. Poslje je prevezao vuka, a kozu natrag prevezao i na briegu ostavio, dok je zelje prevezao, pa se je onda vratio i kozu prevezao.

* * *

Neki putnik se zabuni u planini tako, da se nemogaše ni gore penjati ni dole spustiti. U tom biednom stanju opaziše ga pastiri i

đodjoše s užetima, da mu pomognu, ali sve uzalud. Užeta mu se nemogoše u visinu dobaciti. Kako se je putnik pomogao i užeta k sebi privukao?

Putnik je odmotao svoju platnenu čarapu i privezao za kraj niti mali kamečak i pustio dole do pastira. Pastiri prievežu za dohvaćenu nit uže, a putnik ga privuče k sebi, priveza za deblo drveta i spusti se dole

* * *

„Pomoz Bog, zemljo“, reče car jednom starom težaku na oranju. Težak mu odgovori: „Bog pomozi zemljo zemlji gospodaru“. Na ovo nasta razgovor:

C. Kasno si uranio.

T. Ja sam dobro uranio, ali nije Bog dao.

C. Zašto nisi uzeo kvočke s pilići?

T. Ja uzeh kvočku s pilići, ali kad su pilići odrasli, otidje svako na svoje sjedalo.

C. Koliko ima godina, stari težače, da na goru nije ništa palo?

T. Moj care i gospodine, ima punih osamdeset godina.

C. Ima li u toj gori vukova?

T. Nijednoga.

C. Da ti Bog dade starče tri ovna, bi li ih znao ostrići?

T. Da bi mi ih samo Bog dao.

Čuvši ovo car, otidje kući i posla svoja tri vezira staromu težaku s nalogom, da razaberu starčev govor i njemu protumače, jer će se inače glave mentovati. Došav veziri težaku upitaše ga, što je caru hćeo u svom razgovoru kazati? Nu starac neće ni da ih čuje, već reče djetetu, koje je volove tjeralo: „Ost, okreći diete, pa tjeraj“. Veziri vidiv, da im starac neće badava kazati, dadoše mu kesu blaga. Starac primiv novce reče: „Car mi reče, da sam zemlja, a i on je zemlja i zemlji gospodar.“ Veziri upitaše dalje starca: što to znači, što se veli, da je kasno uranio? Starac opet djetetu: „Ost, okreći diete, pa tjeraj“. Veziri dadoše starcu opet kesu blaga. Kad je on uzeo novce, reče: „Ja sam uranio dobro, ali mi nije Bog dao. Rano su mi pomrla djeca, a za njom i žena“. Veziri zapitaše opet starca, da zašto nije uzeo kvočke s pilići, ali on djetetu: „Ost, okreći diete, pa tjeraj“. Veziri dadoše i opet starcu kesu blaga, a on im reče: „Ja sam uzeo kvočku s pilići, t. j. oženio sam se opet, a pastorčad, kad odraste, ode odkale je i došla“. Sad još zapitaše veziri starca: Koja su to tri ovna, koja bi on znao ostrići? „Ost, okreći diete, pa

tjeraj" — reče i ovaj put starac. Veziri nikud ni kamo, već mu dadoše i četvrtu kesu blaga, a on im pitanje razloži ovako: „Ja sam vas trojicu dobro ostrigao, a to mi je Bog dao. Evo tebi diete trećina blaga, zametni plug, te tjeraj kući, dosta smo izorali".

*
* *

Tri sestre imadjahu samo dvie podsuknjenke, pa ipak sve tri sestre nosiše obe podsuknjenke svakoga mjeseca po dvadeset dana. Pita se, kako je to bilo moguće?

Jedna sestra nosila je jednu podsuknjenku dvadeset dana, druga sestra nosila je drugu podsuknjenku deset dana i onda ju je dala trećoj sestri i ova ju je nosila dvadeset dana. Kad se je prvoj sestri navršilo dvadeset dana, onda je druga sestra (što je nosila drugu podsuknjenku samo deset dana) uzela od nje podsuknjenku i ovu opet deset dana nosila.

*
* *

U jednom prijateljskom družtvu oklade se dva druga. Jedan reče: kad se izadje iz sobe, pa se poslije jednoga časa natrag vrati, da nebude nijedno dugme više na kaputu. Drugi drug prihvati okladu i izgubi. Kako to?

Ovaj drugi je mislio, da neće nijedno dugme biti na kaputu, te se je u tom prevario, jer je mislio, da neće nijedno dugme biti više na kaputu, t. j. nego što ih već ima na kaputu.

E.

Računeske.

Devet baba, svaka baba išla preko 9 graba i nosila po 9 štaka, na svakoj štaki po 9 torba, u svakoj torbi po 9 mačaka, pod svakom mačkom po 9 mačića.

Koliko je mačića? — 59.049 mačića.

*
* *

Dva dječaka imadjahu jabuka, te jedan reče drugomu: daj mi molim te dvie jabuke, da imamo jednako. Drugi odvrati: daj ti meni dvie, pa ću ja imati još jedanput toliko, koliko ti. Koliko jabuka imadjaše svaki?

Prvi dječak je imao 10 jabuka, a drugi 14.

*
* *

Jedan Arapin putovaše po pustinji. Umoren dodje do šatora, u kom su dva Beduina počivala. Isti su se baš spremali, da ručaju. Beduin *A* imao je tri krušca, a Beduin *B* 5. Obojica pozovu Arapina da sjedne i s njima blaguje. Oni jedoše i sve pojedoše. Arapin, bogat čovjek, uruči Beduinom 8 dukata, da si podiele.

Beduin *A*, budué je imao 3 krušca, reče Beduinu *B*, da mu pripadaju 3 dukata. Ovaj se nehtjede zadovoljiti želeć imati jednak dio sa svojim drugom, te se posvade i otidju sudcu, a ovaj im dosudi: da Beduin *B* ima dobiti 7 dukata, a *A* samo 1 dukat. Zašto je sudac tako sudio?

Sudac je ovako sudio: Nezna se, tko je više od vas pojeo. Nu uzmimo, da ste jednako jeli, onda ste od 8 kruhova pojeo svaki $^8/_3$. Ti *A* imao si 3 krušca, dakle $^9/_3$, a sam si pojeo naravski $^8/_3$, iz čega sliedi, da je putnik od tvojega hleba pojeo $^1/_3$. Ti *B* imao si 5 krušaca, t. j. $^{15}/_3$, a sam si naravski pojeo $^8/_3$, a putnik je pojeo od tvojega kruha $^7/_3$. Pripada tebi *B* 7 dukata, a tebi *A* samo 1.

*
* *

Jednom proleti jato golubova, a jedna djevojka opazi to i reče: da dodju ti golubovi momu golubu i još polovica toga jata, dosta bi mi bila stotina ta. Pita se, koliko je bilo golubova u jatu?

U jatu je bilo 66 golubova, jer jedan i polovica od 66 je 34, što sa 66 čini stotinu.

*
* *

Letilo jedno jato gusaka više, a jedno niže. Ovo niže jato veli onomu višemu jatu: dajte nam iz vašega jata jednu gusku, da bude i nas, koliko i vas, t. j. da se izjednačimo. Ono gornje jato odgovori: dajte vi nama iz vašega jata jednu gusku, pa će nas biti triput više nego vas. Treba pogoditi, koliko je u kom jatu bilo gusaka.

U dolnjem jatu bile su 3 guske, a u gornjem 5. Jer, kad bi gornje jato dalo dolnjem jatu jednu gusku onda bi bilo u oba jata po 4 guske. Kad bi pako dolnje jato dalo gornjem 1 gusku, onda bi dolnjem ostale 2 guske, a gornje bi imalo 6, dakle triput više od dolnjega.

*
* *

Neki Muhamedanac ostavi iza svoje smrti svojim trim sinovom 19 deva, da si porazdiele tako, da najstariji sin dobije polovinu, srednji četvrtinu, a najmladji petinu. Braća se nemogahu nikako pri razdiobi ujediniti, te otidju kadiji, da im sudi. Kako im je kadija presudio?

Kadija reče ovako: Ja imam u svojoj štali jednu staru devu, koja mi nije više od koristi, pa vam ju poklanjam. Sad broji vaša baština 20 deva. Najstariji brat neka si uzme polovinu deva, a to je 10. Srednji brat neka uzme četvrtinu, a to je 5 deva. Najmladji brat neka uzme petinu deva, a to je 4. Svoju staru devu ću ja natrag uzeti, jer ju nijedan neće.

*
* *

Neki pastir podieli još za života svoj imetak medju svoja tri sina. Imetak je iznosio 140 forinti i 40 ovaca, a imao se je medju sinove tako porazdieliti, da najstariji dobije samo ovaca, srednji novaca i ovaca, a najmladji samo novaca. Koliko je svaki sin dobio, procieniv svaku ovcu 4 forinte?

Najstariji sin dobio je 25 ovaca, srednji 15 ovaca i 40 forinti, a najmladji 100 for.

*
* *

Netko pogodi 20 nadničara na nedjelju dana za 40 for. Svakomu čovjeku je platio 6 for. na nedjelju, svakoj ženi 4 for., a svakoj djevojci 1 for. Koliko je bilo ljudi, koliko žena i koliko djevojaka?

Bio je 1 čovjek, 5 žena i 14 djevojaka.

*
* *

Sastala se dva ovčara sa svojima ovcama na pašnjaku, pa će jedan drugomu: daj mi jednu od svojih ovaca, pa ću imati dvaput koliko ti. Drugi odvrati prvomu: daj ti meni od tvojih ovaca jednu, pa ću i ja imati uprav koliko i ti. Koliko ovaca je imao svaki?

Jedan pastir je imao 7 ovaca, a drugi 5.

* * *

Sto stogara (plastova), pod svakim 100 volova. Koliko je rogova?

Rogova ima 20.000.

* * *

Susreo netko na putu čopor gusaka, ter im reče: Pomoz Bog dvadeset gusaka! Jedna guska odgovori: da nas je još jedanput toliko i polovica, koliko nas je, onda bi nas bilo dvadeset. Koliko je gusaka bilo u čoporu?

Bilo ih je 8.

* * *

Tri djevojčice se igrale na orahe. Do mala predobi jedna od drugih dviju sve orahe, te je sad imala sa svojimi orasi 45. Prije igre imale su dvie djevojčice po jednako oraha, a treća samo polovicu, koliko su druge dvie imale. Koliko oraha je imala svaka djevojčica?

Dvie djevojčice imale su po 18 oraha, što ukupno čini 36, a treća polovicu od 18, a to je 9. Sve iznosi dakle rečenih 45 oraha.

* * *

Vrtlar i seoski sudac govorahu o svojoj dobi, te će vrtlar: meni je 59 godina. Na to primieti seoski sudac: I meni će biti toliko za mjesec dana. Vrtlar mu na to reče, da je ipak od njega za 5 godina mladji. Kako to upita seoski sudac. Evo ovako, odgovori vrtlar: ja od svoje 14. godine, kako sam se latio vrtlarije, živim svaki dan 2 sata više od tebe, a to čini na godinu 48 dana, a za svih 40 godina, što sam vrtlarom, živio sam dulje od svoga poroda cielih 5 godina. To dolazi odatle, što ja, dok ti u jutro spavaš, na 2 sata prije ustanem i u vrtu radim.

Sudac se nasmija i zapita vrtlara, tko ga je učio računati? Vrtlar odvrati: To me je naučila pokojna moja majka, koja je sve na svietu izračunala na svoje prste.

